

Málskjöl v. veiðirétt fyrir Kleppslandi o.fl.
Th. Thomsen J. Ritchie. 1862

Aðfnr. 1354, örk 3

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

www.borgarskjalasafn.is

Heimilt er að vitna í skjölin og skal þá geta uppruna þeirra.

Ljósmyndun þessara skjala var styrkt af Þjóðskjalasafni Íslands.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Harald Clausen Lysselman
og Underdommer i Kjosar- og Gullbringu-
Sjæsel

Gjør vitterligt: At Aar 1862 den 22. Juli blev Kjosar-
og Gullbringu-Sjæsel's Extrareet sat paa Højhædet i Rey-
kjavik, og administreret af den ordinære Dominer H.
Clausen, hvor da i Overværelse af underlegnede Vidner
blev foretaget Sagen

Sjæselmand Thomsen i Reykjavik

kontra

John Ritchie & Son.

Stor Lieutenant Organist P. Gudjohnsen i Reykja-
vik efter en under N° 1 fremlagt Fuldmagt.

Endvidere fremlagde han Deduktionsindlæg af Dags
Dato, act. N° 2, med 3 Bilag nemlig A, B, og C.

Den fremlagte Fuldmagt, act. N° 1, er saalydende:

Til paa mine Vegne for Kjosar og Gullbringusjæsel's
Underret at føre den af mig imod Kjøbmand John Ritchie
& Son af Peterhead i Skotland anlagte Sag, samt til at
forfølge det Forbud, som jeg for Sjæden i Gullbringusjæsel
har ladet nedlægge imod hans og Andes Læsefangst ved
Kjøp af Garn udenfor Ellidaalen mod Vest, d. 10. f. M.,
befuldmechtiget jeg herved Organist Gudjohnsen, og er
saaledes hans Sagfører og hvad han ellers til den Ende
maaatte foretage at betragte som om jeg selv det gjort havde.

Reykjavik d. 21. Juli 1862

H. M. A. Thomsen.

Fremlagt i Gullbringu og Kjosarsjæsel's Extrareet d. 22. Juli 1862.
Clausen.

Det frendagte Saggiudsesindlag, Ait. No 2, er taalgydende:

i Sagen: Saggewelsesindlag
Kjõbmand N. Th. A. Thomsen

Contra
John Ritchie & Son fra Peterhead
i Skotland.

En Kjõbmand fra Peterhead i Skotland ved Navn John Ritchie & Son har i dette Foraar begyndt at fange Lax lige udenfor, ja næsten Uds op til den Grænselinie, der ifølge allerkjendte Afsædelsesbrev af N. Dec. 1753 danner Grænselinie for min Ret til Laxefiskeri i Ellidaaen. Maaden hvorpaa han har fanget er den, at han har sat Garn, som jeg rigtig nok ikke hvor længe, men jeg antager ikke kortere end 60-80 Favne, helt inde paa Land af lige ud i Vidvands. Da han nu ved denne Fremgangsmaade fangede, sendte mig berjendt, 16 Stykker Lax, medens jeg ikke har fangede en, siger og skriver i Lax i Ellidaaen, maatte det blive mig indlysende, at Laxen paa Grund af hans Garn ganske blev forhindret fra at gaa op i Aaen; da nu Altiid strider imod Landloven, in specie Lb. Cap. 56. (se Chr. W. N. L. Landlb. 44 Kap.), ser jeg mig nød-saget til at forbyde navnte John Ritchie & Son denne Fangst, da den mig tilkommer. Ret til Laxefangst i Ellidaaen efter ovennævnte kongelige Afsædelsesordre Ciment, ellers ganske vil være betydningsløs og al Laxefangst i navnte Aa spildes. Dette Forbud lod jeg af Fogden i Gullbringusyerel, som Foged, forbynde d. 10. p. M., og senere lod jeg det ogsaa thinglyse paa Gullbringusyerels Mand-salthing for Seltjarnarveo. Dep. d. 28. s. M., og det er dette Forbud som her lovtig skal forfølges.

Da nu navnte John Ritchie & søn som Udbydere
 efter Tr. 13. Juni 1787 § 2 (cf. Tr. 1. Apr. 1776^{§ 2}), der hvad ind-
 holdet angaar staa urozzede, og ikke ere undergaaede
 nogen Forandring ved Loven af 18. Apr. 1857, ikke har nogen
 Ret til at fiske her ved Landet, eller ved Landets Kyster,
 de til samme hørende Fjer og Holme, uden med speciel Kon-
 gelig Tilladelse, men som han hverken har produceret eller
 paaberaabt sig, og da han heller ikke har paaberaabt sig
 at have Tilladelse dertil af den eller de Mand, som eier
 eller eie den Jord, der af ham er beugttet til Fangerens
 Foretagelse, og da endelig den af ham brugte Fiskemethode
 ganske spilder og ødelægger Laxefiskeriet i Ellidaaen, thi
 jeg troer mig til at bevise, hvad ovenfor er anført, at han
 fangede 16 Stykker Lax, medens jeg iklum fik 1 i Saen, -
 hvilket jeg ogsaa senere ved Hjælp af suadanne Mand-
 nedbyrd, der ere mine bekjendte med Laxefiskeriet, slat oplys,
 saa maas jeg vore af den Mening, at jeg retteligen og i Med-
 hold af Landloven har ladet nedlægge Forbud mod velnavnte
 John Ritchies & søns Laxfiskeri, hvorfor jeg tillader mig at vore,
 at navnte Forbud af Rammere bliver stadfæstet.

I Jonsbogens 26. Cap. hedder det: "Ingen maa spille
 anden Mands Fiskeri, eller forbyde det Fiskeri, som han fra
 gammel Tid haat haaret, men begge Dele mener jeg at Mod-
 parten ved den af ham brugte Fremgangsmaade har gjort.
 Det er nemlig notorisk, at Laxefiskeriet i Ellidaaen i det
 Mindste over 100 Aar (ja efter al Sandsynlighed i over 200 Aar,
 cf. Rentekobr. 26. Apr. 1749) er blevet drevet paa den endnu
 den Dag i Dag herbrugelige Maade, d. i. Hverken har som Læs
 af de til Saen grundende Jorder, hvorimellem ogsaa Jon-
 den Klyggur, som først i 1817 blev privat Eieendom, findes,

forbeholdt sig alene det Laxefiskeri i Laen, og Luzen har uo-
gensinde i Mauds Munde gjort noget Tudgreb i denne Kongens
eller hans Leiers Fiskerethighed. Vel er der i sin Tid paa
det gaaude Vidoklosters og forhenvedende Laugarnes Kirkes
Vegne gjort Fonting paa en ubestemt Andel i Laxefangsten
i Ellidaaen, men det er denne Sag uvedkommende, og
Vedkommende have af egen Drygh frafaldet derei Krav i saa
fleneende. Det er derfor ligeform at oedelagge Fiskeriet, for
mig, og fortyde det Fiskeri, som i umindelig Tid har til
hørt Ellidaaen, at Mosparten har sat sine Garn istruer
gørent fra Barne fra den Grønde, der bestemmer min Fiske
ret, og det i en Langde af 60-80 Saene fra Land af, eller
juch paa den Strøkning, hvor de Strømmen fra Laen
liger udad Strødet til. Det er nemlig klart, at Mauds
Strømmingen fra Floden vædrent maa voxe en Veie
laugs med den vestlige Strandbred, thi der er Vidvund
grundest, men enhver veed, at Laxen gaar op imod Strøm
men der hvor den er stærkest, og derfor maa den vædrent
gaa laugs med den vestlige Strandbred, men saa maa
og paa ik af to være Udfaldet, enten løber den i Garnene,
hvilket bliver dens Død, eller den forander den angang
tagne Retning for at gaa udenom dem, men da er og taa
dens gang op i Ellidaaen der ved forhindet, og nu gaar
den ind i Grøfaren, saa at det er et rent Pisfeldt, hvis
der kommer en eneste Lax op i Laen, thi saa naest
den er kommet for Enden af Garnene, 60-80 Saene fra
Land, er den og paa kommet adoufor den fra Laen ud
gaaende Strømming, og har saaledes ikke lenger ferst
Land at voxe op. At dette virkelig forholder sig

Saaledes, fremgaar af det af mig ovenfor fremkomne
Bemærkel, og skal jeg i Tilfælde af Revsagelse her bevirke det,
Jeg tror derfor at det er i Medhold af Loven at jeg har
nedlagt Forbud imod det af Indtsavnte prebague Lax-
fiskeri udenfor Kysten fra den gode Del af Gelgjubange
og udad Vidisund mod Vest, og bliver derfor min

Taaetand:

at Fogedforbudet af W. J. M. kjendes ved Magt at
staade, og Indtsavnte Kjøbmand John Ritchie
& Son af Peterhead tilpligtes at betale mig Sagens
Omkostning med 20 Rigsd. Rignion.

Saaledes indlader jeg Sagen under forindden Reservation
af Tid til at give Tilsvaret paa det der fra Morpartens Side
maatte fremkomme, ligesom ogsaa til at fore Vidner angaaen-
de det af mig ovenfor Anførte, som muligen vil blive nedlagt.

Reykjavik d. 22. Juli 1862.

H. Th. A. Thomsen.

Arbejdet i Kjosar- og Guldbringesyssels Ekstrakt
d. 22. Juli 1862. Clausen,

Til

Kjosar- og Guldbringesyssels Ekstrakt.

Delag A, som er Klager til Forlygscommissionen af 16. Juni
d. A., med Henvisningspaategning er saalydende:

Efterdi Kjøbmand Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland
har begyndt ved Hjælp af Garn at fange Lax udenfor for den
Kleppur i Seltjarnarnes-Øy, ligende for den Grenselinie,
indenfor hvilken der ved kongef. Skjode af 11. Dec 1853 er hjemlet
mig det til Fiskeri, og jeg maa holde for, ligesom jeg ogsaa agter
hvis fornødent gjøres at bevirke, at dette ikke alene er til Skade og

Afbrak, men totalt ødelægges det nu i over 60 Aar i
Ellidaalen vedne Laxefiskeri, og da jeg derforuden maa
være af den Mening, at Jorden Kleppur i sin Tid af Kon-
gen er blevet solgt uden at Fiskeretten medfulgte, og at
saaledes Ingen har Ret til noget som helst Fiskeri for dens
Laud, saa har jeg i Dag bedt Kongen i Guldringegælden, at
nedlægge Forbud mod hans Fiskeri, saadant mod aet Fiskeri
af hvem som helst for Jorden Klepps Fortraad; og da jeg
nu, hvis fornuddent gjøres, strax agter at forfølge dette For-
bud ved Domstolene, tillader jeg mig at anmode den næste
Forsigelsescommission i Seltjarnarnes Rep at tage denne Sag
til lovlig Medfart, og indkalde for sig forudvante John Rítkjón
& Son, eller hans fuldmægtig, tilligemed mig, for at prøve
Folig i Sagen, eller henvide det til Rettegang, og agter jeg,
i endte Fald, at praastaa, at Indtvante John Rítkjón & Son
Ejender uberettiget til Fiskeri af hvilken som helst Art udenfor
Klepps Jordtilliggende, og tilpligter at betale mig Skadeser-
statning for det af ham alt vedne Fiskeri, samt Sagens
Omkostninger skadesløst.

Reykjavík d. 16. Juni 1862.

H. Th. A. Thomsen,

Til

Forsigelsescommissionen i Seltjarnarnes Rep.

Omstøerne Klage bevirkes herved Reykjavík Rys For-
sigelsescommission til at modtage til lovlig Medfart overensstem-
mende med Forslystorgivningen.

Islands Ríftsaunhus d. 16. Juni 1862.

Th. Jonasson
cst.

Overensstemmende med ovenstevne Buelmaag, ind-
 Gaelder herved i Auledding af foranstevne Klage ~~Ludvig~~
 Ludklagede John Ritchie & son, til tilligemed Klageren at
 møde for Reykjaviks Forligelsescommission næstkommende
 Tirsdag den 17. dennes Kl. 12 Middag paa Reyens Tingstue,
 hvor da nævnte Sag vil blive foretaget til Forligelse.

Reykjavik Rys Forligelsescommission d. 11. Juni 1862.
 P. Petersson. O. Pálsson.

Aar 1862, Onsdagen d. 11. Juni have vi underleguede ed-
 svorne Herredister for Seltjarnarnes Rep. forkyndt oven-
 stevne Ludklagede paa Langarnes paa Seltjarnarnes,
 John Ritchie & sons nuværende Opholdssted, men da han ikke
 var tilstede, op læste vi Documentet for hans Arbeidere, saa-
 vel de engelske, som 2 Islandere, neml. Jon Halderson og
 Jonas Jónsson, og tillige op slog vi en Copi af nævnte Docu-
 ment paa ved den til Fornævntes Verelie freunde Lov. Dette
 bevirde vi i Kraft af vor forhen aflagte Ed med vore Hænder
 og Segl.

Jon Jónsson. E. Magnusson (ved Buelmaag)
 (L. S.) (L. S.)

Aar 1862 d. 17. Juni blev denne Sag foretaget i Reykjaviks
 Rys Forligelsescommission. Klageren var indst. personlig,
 hvorimod Ludklagede havde sendt og tilstillet Commissionen
 en Skrivelse af R. dennes, hvori han erklæres, at han ikke kan
 indgaa Forlig; denne Sag. Da Forlig saaledes ikke kunde
 opnaas, blev Sagen, efter Klagerens Begjæring, henviset til
 Rettergang.

Reykjavik Rys Forligscommission d. u. s.
 P. Petersson. O. Pálsson

Fremlagt i Guldbringe og Kjörsarsvælds Lætræd d.
 22. Juli 1862. Clausen.

Fremførelse i Reykjavík Næst Følgesommers d. 17. Juni 1862.

O. Pálsson.

Bilag B. som er Retsskrivning dat. d. 19. Juni 1862 med Stenvidnernes Forkyndelsespaatægning er saaledes:

I dette Foraar begynde Handelsmand John Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland at drive Laxefiskeri udenfor Jorden Klepps Forstrand, hvilken Jord er beliggende i Seltfjarmamestey, lige udenfor og tæt op til de Graender, som ere fastsatte for min Fiskeri i Kongeligt Skjode af 11. Dec. 1853 som heraf Fiskeriet i Ellidaalen, og da min Fiskeri vil blive ganske ødelagt ved ovennævnte John Ritchie & Sons Fremgangsmaade, indbad jeg den 10. dennes Lyselmanden i Kjøbenhavn og Guldbryngeselskabs Bestand, qua Foged, og anmodede ham om at nedlægge Forbud imod Fiskeriet udenfor Jorden Klepps Forstrand, og forkynde det imod alle Vedkommende, og blev Forbudet forkyndt strax den næmme Dag. Og da jeg afd fra Begyndelsen af agtede at forfølge dette Forbud til endelig Dom, indkaldte jeg Vedkommende til Forligsprov d. 10. dennes, og blev den fortaget den 17. næstefter, men da Indklagede John Ritchie & Son ikke mødte personlig, blev Sagen henviset til Rettergang. —

Men da jeg ikke kan acquiescere herved, indstævnes herved ovennævnte Kjøbmand Ritchie & Son til at møde for Kjøbenhavn og Guldbryngeselskabs Extrarekt, paa det Sted og den Tid, som Dommeren ved sin Paatægning paa denne For-
sning maatte bestemme, for at se Documenter i Dette Sagte, Paastand at anhøre, Tilsvare at give og Dom at lide, herved jeg haaber at det under 10. dennes forkyndte Forbud bliver stad-
fæstet, og Indstævnte Kjøbmand uberegtiget til at drive det her-
paataalte Fiskeri udenfor Klepps Forstrand, samt Sagens

Quikostvinger mig tilkjendte efter udmere Raastand.
Forelæggelse og Lovdag er ophævet ved Th. 9. Juni 1862.

Reykjavik d. 19. Juni 1862.

H. Th. A. Thomsen.

Foranstaaende Sag vil blive foretaget i Guldbringe- og
Kjørselselskabet den 22. Juli 1862 om Middagen i Sel-
fjarnar-Reps Thinghus i Reykjavik Kjøbstad.

Guldbringe og Kjørselselskabet's Contoir d. 2. Juli 1862.

H. Clausen

(L.S.)

Ovennævnte Skrivning er lovligen forlyst for Johan
Pietricke & Son Kjøbmand paa Peterhead i Skotland personlig
om opholdende sig ved Grimsaa i Andakyl af underbeg-
rede Skrivninger i Andakyls-Rep.

p. t. Grimsaa d. 7. Juli 1862.

Jón Þórdarson. Andes Staldsted.

At Jón Þórdarson paa Stafholtsey er eedsvoren Skrivning
i Andakyls-Rep, og at han er berettiget til at medtage en anden
Mand i det andet Skrivningens Forsald bevidnes herved.

p. t. Reykjavik d. 10. Juli 1862.

Jón Amason (L.S.)

Fremlagt i Guldbringe- og Kjørselselskabet's Extraet d. 22.
Juli 1862.

Clausen

Bilag C, som er Udskrift in forma af Kjørsel og Guldbringe-
selskabet's Foredragprotokol af 10. Juni d. a. er fædlydende:

Páll Melsted

Constitueret Selskabsmand i Kjørsel og Guldbringeselskabet
gjør vittentligt at Aar 1862 d. 10. Juni blev detten sat
paa Laugarnes af constitueret Selskabsmand i Kjørsel og

Guldbringesyesel P. Melsted, som vedkommende Foged, i
Overordret af Viderne Ronde Jón Jónsson paa Haudarú
og Ronde Gudjón Jónsson paa Bardi, ifølge indkommen
Skrivelse fra Kjøbmand August Thomsen i Reykjavík af
Dags Dato, hvilken Skrivelse blev i Retten oplæst sadydende:

Efterdi Eiere af forderne Laugarnes og Kleppur have
givet Skotsk Kjøbmand John Ritchie & Son Tilladelse til
at fiske Lax udenfor siddestuvete Jord Forstrand, hvilken
Jord mod Nord støder op til den Fiskeplads som ^{til} mig er af-
hændt med Kongeligt Skjøde af N. Dec. 1863, og navnte John
Ritchie & Son allerede har begyndt dette Fiskeri, hvilket jeg
baade maa anse som ødelæggende for den af mig med
attestierede Skjøde erhvervede Fiskeri, og tillige uretts-
gek, forsaavidt angaar Jorden Kleppur Fiskeri, hvilket
jeg senere under den af mig reisende Sag skal godtgjøre,
maa jeg herved anmode Dem, Hr. Lysselman, som Foged
i Guldbringesyesel, om at nedlægge og forkynde lade Forbud
imod alt Fiskeri af ovennævnte John Ritchie og Andre
udenfor Jorden Kleppur Forstrand, og er det en Tilfølgelse, at
jeger rede til at stille en saadan Sikkerhed, som De som
Foged maatte finde betryggende for Dem og navnte Ritchie.

Reykjavík d. 10. Juni 1862

A. Th. A. Thomsen.

Til
Fogden i Guldbringe og Kjösar-Lysesel.

Fremlagt i Guldbringe og Kjösar-Lysesels Fogedes 2. 10. Juni 1862.

P. Melsted.

Requirenten, Kjøbmand August Thomsen var selv
personlig her for Retten, og gjorde den Bemærkning, at han
ikke vidste rettere, end at han var i sin fulde Ret, forsaavidt
angik Fiskeriet udenfor Kleppur Forstrand.

Fogden affordede Requirerens tilstrækkelig betryggende
Sikkerhedsstillelse for Forbudet, og erklærer Kjøbmand A.
Thomassen her for Pækten sig rede til at stille ^{til} Sikkerhed
500 Rd. saaledes, at han pantsætter saameget af sin Ejen-
domsjord Arkin som nævnte Sum beløber. —

Overenskomme med Ovenanførte medlægger
Fogden derfor herved fuldt Forbud imod alet Fiskeri af
Mr. Ritchie eller andre udenfor Jorden Klepps Foretræde,
og lyser det over, og reserverer Enhver sin Ret til med
endelig Dom fælder.

Requirerens begjærede Udskrift in forma af
denne Fogedforretning, hvorefter det Passerede, blev
lydelig oplæst i Fogedretten, som derpaa blev hævet. —

P. Melsted,

Som Vider:

est.

H. Th. J. Thomassen.

Guðfinn Jónsson. Jón Jónsson.

Dette til Bekræftelse under min Haand og Hæveds-
segl.

P. Melsted,

est.

(L.S.)

Gebyr:

Diet 1 Rd.

Udskrift og Bekræftelse 44/2

1 Rd. 44/2 = en Rigsdaler 44 Skilling 48 Pennings.

est. P. Melsted

est.

Lest paa Seltjarnarnes-Reps Mandfælleshing i Reykja-
vík d. 28. Juni 1862, og indført i Eyrarlands Sanktprotokol Side
99-101 Nr. 96.

bereder

P. Melsted

est.

Gebyr:

Thinglæsning — 26/3

Tilførelse — " 12

48/3

og 48 Pennings Skilling
est. P. Melsted

Fremlagt i Guldbrygge og Kjösar-geselskabet d. 22.
Juli 1862.

Clausey

For Tudtlevite modte Overretspocurator J. Gud-
mundson efter Fuldmagt fremlagt under act. No 3.

Procuroator Jön Gudmundson fremlagde ligeledes en
Opfordring, act. No 4, fra hiesse af Jordeierne Laugarnes og Kleppur
til John Ritchie & Son om at opfordre Citanten til at adödere
Ejeme af Laugarnes, hvilken Opfordring Tudtleviter Fuld-
magtig stötte endvidere derpaa, at Tudtlevite allerede
for Forligscommissionen havde eröklret, at ikke han alene
var sette Sagvolder, og at han ikke var berettiget til at
indgaa Forlig i Sagen, da han kun var Leier, ikke Eier af
de her omgvaedionerede Rettigheder, desforuden var Tudtlevi-
te af den Mening at Citantens Forpligtelse til at adödere
Jordeierne ligesom fremgik af N.L. 3-14-20 og D.L. 3-13-17.

Desuden blev der fremlagt en Udskrift i formaa af en Po-
litiforretning holden paa Kleppur d. 15. Juli d. A., act. No 5.

Den under No 3 fremlagte Fuldmagt er saalydende:

Herved anmoder jeg Hr. Overretspocurator Jön Gudmund-
son og befuldmagtiger ham til paa mine Vegne at møde
for Guldbrygge og Kjösar-geselskabet, for hvilken
Det jeg under 22. dennes er indstævnet i den Sag, som
Hr. Kjöbmand H. Th. A. Thomsen her i Reykjavik har
anlagt imod mig, og begyndt med et Forbud i Aledning
af det Fiskeri og Laxefangst, som jeg i indværende Sommer
har øgtet at benytte udenfor Laugarnes og Klepps For-
strande, overensstemmende med Licentiait og Tillad-
else af nævnte Jordeier hiesse, dat. 18. Marts 1862. Jeg befuld-
magtiger Hr. Jön Gudmundson til paa mine Vegne saavid

at føre denne Sag, som ogsaa til at anlægge Contrastsmaal og contracterne veluante Kjøbmand Thomsen til Opnaadsi af fuldstændig Skadeserstatning og Tilgængelise af Sagens Anskostninger, og skal aet, som Herr Jön Gudmundsson i denne Sag paa mine Vegne foretager, have samme Kraft og Gyldighed, som om jeg selv havde foretaget det. Reykjavik d. 14. Juli 1862.

John Pihelie & Søn.

Tilkaalde Vidner: Sigundur Gudmundsson. Penid. Jorgimius. Fremlagt i Guldbringe og Kjøbmandsselskabet d. 22. Juli 1862.

Clausen

Den fremlagte Opfordring under Nr. 4 er saaledes:
 Da vi Eiere af Jorderne Laugarnes og Kleppur have bragt i Erfaring, at Kjøbmand Thomsens Forbud, med Dens Fiskeri af udenfor Klepps Fortraud, saaledes som vi leide det til Dem ved Contract af 18. Mars d. a., skal efter haar Betragtningemaade og Guldbringeselskabet Politirets Kjendelse af 15. dennes ogsaa gjælde for og imod selve Eierne af Jorderne, medens han dog har veist Forsøgningsagen alene mod Dem som Eier, saa opfordre Eierne Dem herved til, naar Sagen falder i Retke, at paastaa og bejøre af Citanten, at han adrikerer os Eiere af Jorderne, der have udleie Fiske retten til Dem, som rette Sagvoldere villigmod Dem.

I Bestyrelsescommissionen for Sameierne af Laugar nes og Kleppur. Reykjavik d. 19. Juli 1862.

H. A. Johnsey, Jön Þóðarson, J. Loga, J. Þóðarson.
 Til Mr. John Pihelie & Søn fra Peterhead.

Fremlagt i Guldbringe- og Kjøsarstyrels Extract d.
22. juli 1862.

Klausen.

Den under No 5 fremlagte Udskrift af Politiforord-
ningen paa Kleppur er saalydende:

Harald Klausen

Sysselmand og Underdommer
i Kjøsar og Guldbringe-Syssel

Gjør vitteligt: at daar 1862, den 15. juli, maatte Poli-
tiuusteren i Kjøsar- og Guldbringe-Syssel paa Kleppur
med undertegnede Vidner, for efter Begjæring af Kjøbmand
Thomson i Reykjavik at optage nogle Gaar, der, tiltrods
for derimod nedlagt Forbud ere bleve satte for Jorden
Kleppur. -

Requirentens Skrivelse blev fremlagt saalyden-
de:

" Under 10. p. M. lod jeg ved Fogden i Selbjarnar-
nes-Rep nedlagge Forbud mod Fiskeri for den udenfor
Laxelven liggende Jord Kleppi, saavel mod Hr. John
Pitcheq, der dengang udovede Laxefiskeri for benævnte
Jord, som mod Andre, fordi jeg maa anlage, at et saa-
dant Fiskeri aldeles udeligger Laxefiskeriet i min Elv.
Dette Forbud afleverede jeg ved sidste Mandstalskting
til Thinglæsning, og har, som Deres Velværdighed betjente,
strax forfulgt det ved Høring til Forlig, og da dette
ikke kunde opnaas, indskrevet i Betingsende for
Retten.

Men ved iforgaars Aftes at begive mig indtil Laxelven,
opdagede jeg, at der var udenfor den Linie, der betegner
Grænsen af mit Laxefiskeri, igjen vare indstillede

15

Lasegarn, hvilket jeg ifølge Foranstaaende ikke
undlader at underrette Deres Velbyrdighed om, ja at
De ifølge Loven kan lade Garnene optage og Vedkom-
mende Dage til Ansvar for Deres Ulydighed imod
Forsigtighedens Foranstaltninger.

Reykjavik d. 14. Juli 1862.

erbødget
H. W. Thomsen

S. J.

Herr Lysselmannd Clausen i Havnafjord.

Fremlagt under Politiforretningen paa Kleppur d.
16 Juli 1862. Clausen

Requiriten var først personlig, foretogde en Ud-
skrift af det nedlagte Forbud, og paastod overensstem-
mende hermed samt med hans Skrivelse Garnene optagne
ved Politiets Foranstaltning. # Denne Udskrift er saaledes
Kide Act. p. -

Procurator Jon Gudmundsson mødte paa sine
og de andre Samiere af Jorderne Langernes og Klepps Veg-
ne, og bad først bemærket, at de Garn, hvorom der her er
Tale, ligge fulde 20-40 Favne nordligere end den nordligste
Grænse af for Mr. Thomsens Fiskeet strækker sig, nemlig
den saakaldte Geløjstange, og dernæst fremlagde han Ind-
sigelser mod denne Rebshandling af Dags Dato saaledes:

Indsigelser

Jeg og de andre Samiere af Langernes og Klepps Havn
maa jeg alvorligen og kraftigen protestere imod, at Botten opta-
ges eller (Kjender) afgiver den Kjendelse, at vore Lase og Fiske-
Garn for Jorden Kleppur vorderfor Geløjstange bør optages.

Thi hvorvel Forbudet af 10. Juni d. A. lyder paa at for-
byde Hr. James Ritchie (som vi Sammeire rigtig nok have
Leieh til Fiskeieh, for de udvorte Jorder mod Syd ind til Gylgju-
sange) samt Andre (dette) Fiskeri for Jorden Kleppur, saa
kunne vi Sammeire ikke betragte os som kunde ved dette
Forbud, ej heller kan det efter vor Mening vedrøre os som
Eiere af Jorderne, da der hverken er loit kongelig Bevilling
af Forbuds- Requirenten, eller udtaget og forkyndt en al-
mindelig Skrivning, hvorved Forbudet kunde paa Gyldig-
hed ligesoverfor Alle og Enhver, og demest har selve Requi-
renten Hr. Kjøbmand A. Thomsen indirekte anerkjendt,
at dette hans Forbud ikke loelig kunde strække sig til Sam-
meire af Jorderne, og at det ikke har voret hans Mening,
ideh, han ikke har forfulgt Forbudet imod dem paa den
forbefalede Maade, og det naaghet det var ligesaalet for ham,
som Forfølgelsen deraf imod Hr. Ritchie, og naaghet han kun-
de gjøre det under en og samme Lag, da alle Sammeirene
ere bosatte her i Reykjavik - ved at lade dem indkalde
for Forfølgelsescommissiøren og derpaa for Domstolene, for
at paa Forbudet imod dem stadfæstet, saaledes som Loven
forder det med Henqen til ethvert Forbud, der skal vore at
betragte som gyldigt og bindende for dem, mod hvilke det
er nedlagt.

Af ovenanførte Grunde skjønner jeg ikke rettere, end at det
skaade er uden Grund at Requirenten paastaa denne For-
retning oft urfor, som og at denne Ret hverken har Grund
eller Styrmeel til at lade den nyde Freerme, da den gaar
ud paa at fratage loelige og retmæssige Liere almindelige
og ubestridte Rettigheder, uden at der ere truffne saadanne
sædvanlige forberedende Foranstaltninger, ved hvilke slige

Rettigheder kunne blive Noget bevædet eller suspenderet,
 og saaledes gaar ud paa at fratage os Eiere Fiskeretten
 for vor Jord, i det Mindste foreløbig, uden Lovmaal og
 Doms. Og selv om den ordre het, med hvad jeg naaler,
 maatte finde, at der ikke Grund var til i Et og Aet at ka-
 ge Hensyn til disse mine Indsigelser, saa er det dog mit
 Haab, at Requirentens heromhandlede Paastand ikke
 under den Rettingelse tager til Følge, at han stiller Politi-
 mekeren eller Fogden tilstrækkelig betryggende Sikkerhed
 for den Skade og Omkostninger, Tab og Tort som vi vilde kom-
 me til at lide, hvis hans Paastand bliver givet Medhold.
 Thi bliver min ærbødige principale Paastand:

at Paastanden som ugrundet afvises,
 og subsidiært paastaar jeg: at der paa Heret stilles Retten tilstræk-
 kelig Sikkerhed, saafremt Paastanden skal
 nyde Fremgang.

p. t. Kleppur d. 15. Juli 1862.

Jón Gudmundson.

Til Retten paa Kleppur i Dag

Fremlagt ved Fogedforretningen paa Kleppur d. 15. Juli 1862.

Requirenten had Protocollen tilføjet, at han pro-
 testerede paa det Kraftigste imod det fra Morposten
 Fremkomne, da han maatte anse det som ubegrundet.

Politimesteren optog Sagen til Kjendelse, og afsagde strax
 saalydende Kjendelse:

Ifølge Forbudet af 10. juni d. A., ved hvilket Hr.
 August Thomsen har forbudt ethversomhelst Fiskeri af
 Hr. Pitehis eller andre for Jorden Kleppur, ville de farn,
 hvorom der her er Tale, uden Ophold vde at optage.

Procurator J. Gudmundsson bad tilføi, at han udbad sig
 saa hurtigst som muligt en Udskrift af denne Forret-
 ning, og reserverede sig Ret til at appellere den for
 hvore Ret. - (Da der Intet videre var at foretage, blev
 Retten hævet, efter at det Protocollet tilføi var ble-
 vet oplæst.

Clausen.

Parter:

A. Thomsen. J. Gudmundsson.

Vidner: Jón Baldursson. Magnus Gudmundsson (v. F.)

(Sattes til Bekræftelse under min Haand
 og Indbedragt. Clausen.

Gelybr:

(L.S.)

Udskrift - a - 37

Bekræftelse - a - 1 - 4/4

4 - 4. fire Mark fire Skilling

Udskrift: Clausen.
 Traulagt: Guldbrygge og Kjøsar-Selskabs Extract den
 22. Juli 1862. Clausen.

Citankens Tredmægling bad Protocollet tilføi, at han, da
 John Ritchie & Son ingeninde havde paabercaabt sig nogen Kjem-
 mel for sig Fiskei, allermindst for Forligelsescommissionen, hvor
 han ikke gav Møde, maatte protestere imod, at det skulde være
 Citankens Pligt at advokere ande efter Omstændighedernes uind-
 gannende Mænd, hvorimod han ansaa det for deres Pligt, der
 her troede sig at være, ved Contravenusmaal at gøre
 gjældende, ved advokate John Ritchie & Son.

Indskrivte gjorde dernæst den Bemærkning, at der fra
 Citankens Side ikke var fremkommet noget Situationskort,
 ligesom ogsaa at ^{Citanden} Indskrivte ikke havde haft Leilighed til
 at gøre sig bekendt med eller sige sin Mening om sligt Situationskort.

hvilket han dog havde Plet til.

19
Littantens Tildragelig fremlagde dernæst et Situations-
kort optaget af den franske Expedition her ved Landeb, men
Tildragente gjorde Indsigelser derimod, da det ikke, uagtet
dets Nøjagtighed som Holst, indeholdt alle de lokale Punkter,
hvorom der under denne Sag kunde blive Spørgsmaal; Littanten
tog derfor foreløbig Kortet tilbage og erklærede, at han vilde fyldest-
gjøre det som Modparten fandt at der manglede i det fremde-
te Situationskort.

Tildragente begjærede dernæst Pagen Anstaud i videt
12. Aug. d. A. og Pagens Documenter sig udlæante.

Parten herel.

Parter:

Olafsen.

P. Gudjohnsen. Jón Gudmundsson.

Vidner: A. Gislason. A. Arnason.

Aar 1862 d. 12. Aug. blev Guldbringe- og Kjøsar-Lyxels
Extrakt sat og holden i Reykjavik af den ordinære Dommer i
særlige Lyxeler, i Overværelse af Vidnerne P. Sigurdsson og A.
Gislason, hvor da blev foretaget

Sagen: Kjøtmand A. Thomsson,
contra
John Ritchie & Son.

Paa Tildragentes Vegne var indt, Procurator Jón
Gudmundsson, der tilbageleverede Pagens Documenter og
fremlagde:

1. Contrastering paa John Ritchie & Sons Vegne af Haag-
d. A. med paategnet Forgyndelse af S. J. M., art. No 6.
2. Notorialafskrift af ^{en} Liecontrait mellem Liore af Laugar-
nes og Kleppur og J. Ritchie & Son af 18. Marts 1862, art. No 7.
3. Tildragt fra nysudvakte Liere af Laugarnes og Kleppur af
26. Juli d. A. til at optræde som Intervenient m. m., art. No 8.
4. Samerisnes Klage til Forlygocommissionen med Henvis-

- ningspaalegning af 26. juli 1862, act. No. 9.
5. Sammes Interveniend og Contrastovning af 4. Aug. 1862 med Forgyldelsepaalegning af S. Sammes, act. No. 10.
6. Exceptions- og Contradictionsindlæg af Dags Dato, act. No. 11.

Den fremlagte Contrastovning, No. 6, er saalydende

Harald Clausen

Lyssemand og Underdommer i Kjører-
og Guldbringe - Lysse.

Gjör vitterligt: at Overretsprocurator Jön Gudmundsson som Sagfører for John Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland i den Sag, som Lydbmand H. Str. A. Thomsen i Reykjavik har anlagt imod dem og begyndt med et Fogedforbud af 10. Juni d. A., og som Thomsen nu forfølger til Strafretelse ved Dom for Underretten i Guldbringesyssel, finder sig befriet til, ved Liden af at give Tilvar i Sagen, omend Kjører han kun er Eier af den oekke hære tilkommande (Fiskerets) og til ham lieede Fiskerets, men som Hovedsanken ikke har været at berøse til at inddrage i Sagen, at anlægge Contra-rygemaal imod Hovedsanken til fuldstændig Skadesen-
statning dels ved Hjælp af den Sikkerhed, som Hovedsanken til den Ende stillede for Fogedretten, da Forbudet blev ned-
lagt, dels hos Hovedsanken selv, efterdi denne Sikkerheds-
stillelse har vist sig at være utilstrækkelig til at erstatte den
uunderlige Skade og Tab, som John Ritchie & Son have lidt
ved denne Hovedsankens Fremgangemaade, hvilke
Tab ikke alene bestaa deri, at de derved for en hel Sommer
(berøvedes) fra Forbudets Datum af berøvedes den af dem
lieede ubestridte Fiskerets, saavel som selve Fiskeriets Udbytte
og den saavel directe som indirekte Fordel de derved vilde kun-
de have gjort sig, hvis de vare bleve uforetgærede, men tillige og

i Landeleghed deri, at de baade havde medbragt kostbare
 Fiskeriedskaber hertil landet og mange Sækk, og for Lom-
 menen fæstet nogle indeulandske Arbeidere til at parre
 Fiskeriet, og behandle Fiskeu for at den kunde blive Kan-
 delaarikel til Udførsel, hvilket aet til ves stor Bekostning
 for Rikekie & Lom, men til ingen Nytte, da Forbudet blev ned-
 lagt og Fiskeriet dem dermed berøvet, og tillige havde de con-
 tracteret med Huser i deres Hjem om herfra at udføre og sælge
 et vist ^{bestemt} Antal Pund nedtøgt Lax, hvilke Contracter de nu
 ikke kunne opfyldes, da det Fiskeri, som de i den Hveris
 havde leieb, blev dem berøvet, - og endelig til fuldstændig
 Entatning for den Sort og Creditspilde, som de som paa-
 lidelige Handelsmænd have lidt ved denne Hoved-
 citantens Fremgangsmaade, Og da det her ^{Formindsket af} angaar dens
 Tillid og Tillro som for enhver Kjøbmand er af usættel-
 lig Verdi og minderværdig, holde John Rikekie & Lom for, at
 den dem tilkomnende Skadeserstatning ikke kan an-
 sættes lavere end mindst 2500-3000 Rdl., eller efter villige
 Handelskyndige af Riken udnevnte Mænds Kundring.

Derfor contracter jeg nu overensstemmende med N. N.
 1. 4-7 for den Extract i Kjøbenhavn og Guldbryggeriet der beram-
 met er i Hoveddagen paa Seltjarnarnes. Rens Thinghus i By-
 thinghuset i Reykjavik, Tirsdagen d. 12. Aug. inder. Kl. 12
 Middag, Hovedcitanten H. Th. A. Thomsen, Kjøbmand og Rens
 i Reykjavik Kjøbetad for at se Contractagserne fremfølge
 nevnte Skadeserstatningsag, se Documenter desangaaende
 i dette lagte, Paastand at ankore, og Dom at lide til det af 10. Juni
 nedlagte Forbuds Ophævelse, til fuldstændig Skadeserstatning,
 (og Erleggelis af Processens Omkostninger med hvad videre
 der af denne Sag maatte dependere.

Trodsgeldi og Lardag er ophevet ved Fr. 2. Juni 1862.
Denne Skonning, som er uddelt paa Guldbrygge og Kjövar-
Lysels Contois i Havneshjort d. 4. Aug. 1862 er til Sketraf.
telte ^{under} min Haand og Impletrægl.

Clausen.

(L.S.)

Gebühr: 20 β

20 β er tyve Skilling bet. Clausen.

Aar 1862 Tirsdagen d. 5. Aug. Kl. 8. p. M. have vi underseg-
nede Skonninger i Reykjavik forkyndt ovennævnte Skon-
ning for Kjøbmand H. Th. A. Thomsen personlig og hans
Kone. - Dette bevidne vi i Kraft af vor forhen udflygte
Ed som Skonninger med vore Haender og Segl.

A. Gislason.

Th. Bjarnason.

Gebühr: 20 β

(L.S.)

(L.S.)

Sex og tredve Skilling Rigsmønt.

N. G. Th. B.

Trodsgeld i Guldbrygge og Kjövar-Lysels Sketraf d. 12. Aug. 1862.

Clausen.

Den under No 7 forenede Licentiaer saalydende:

Licentiaer

mellum Sammenne af Langarnes og Kleppur og Kjøbmand
Mr. John Ritchie paa Peterhead.

Sammenne udlie for et Tidrum af 3 Aar, fra 1. Apr. 1863
indtil 1. Apr. 1865 til Mr. Ritchie:

1. Mørhuset paa Langarnes til Rung for sig selv og sine Folk.
2. Alt Fiskei i Havet og Laxefiskei for Langarnes og Jorden
Kleppur, indfra Gelsjubange af og indtil Ligenfor Kirke-
sand.
3. Ret til at laude med sin Tanget paa othvert Sted indfor

navnte Grønder.

4. At have to Gaugskier fra Murhuset ned til Havet (for uden Koredneien) o: hen til Nordkotscauden, og til foken brugelige vestlige Landingssted.

Mr. Ritchie erstatte al den Skade som Huset maatte lide ved Menneskehjænder, ligeledes for saadan Passage over Hjemmormanden og indleguet Grøfjord hvorved disse fordrives, dog medtagne de navnte Gaugskier; endvidere betales han for de Kreaturer som han maatte ville have til Græsning som enhver Uværlomme. —

Mr. Ritchie maa ikke laane eller leie Noget de her omder No 1-4 anførte Rettigheder med Samsierne Tilladelse. — Den betingede Leie er 150 Rd. siger Hundrede og Halvtredsindstyve Rigedaler Rigsmonn, at betale første Gang inden Julimaanedes Udgang 1862 og saa fem deler paa samme Tid aarligen.

I Tilfælde af at Samsierne ville sælge Huset eller Eiendommen inden disse 3 Aars Udlob betinge de dem Det til at opsiges Mr. John Ritchie denne Leiecontract med 3 Maaneders Marsel, hvilken Opsigelse ogsaa skal gjælde for Consul E. Siemsen i Reykjavik, — ligeledes stipuleres der, at Samsierne have Det til at have at gjøre med veludvorte Mr. E. Siemsen i Anledning af enhver Misligholdelse af denne Contract, forsaavidt Mr. John Ritchie eller en anden af ham Befuldmægtiget ikke maatte vde her tilstede.

Reykjavik d. 18. Maars 1862.

Samsierne af Jorderne Langarnes og Kleppur.
Kviss Mr. Ritchie, naar han kommer hertil til Foraaet,

heller maatte ønske eller foretrække, at ovenstaaende Leiesom-
tract ikkun skal gjælde for 1 Aar eller indtil 1. Apr. 1862,
er der Intet fra Sammeiers Side til Kiender derfor.

Reykjavik d. 18. Mars. 1862.

Sammeiers af Jorden Langarnes og Kleppur.
Jon Gudmundson. N. H. Johnson. J. Tøge. J. Þindarson. Jon Þindarson.
s. John Riechie. James Riechie.

At foranstaaende Copi af mig iura spigen er sammen-
holdt med den rigtige Original, og Ord til andet befun-
det lydende overensstemmende med sidstnævnte bevidnes
herved notorialiter.

Profogedcontoriet i Reykjavik d. 12. Juli 1862.

Getykt 12/3.

A. Thomsen.

toer Skilling bet. Thomsen

(L. S.)

Fremlagt i Kjøber- og Guldbringereselskabet d. 12. Aug. 1862.

Clausen.

Den under Nr 8 in cit. fremlagte Indsigelse er saalydende:
Da Hr. Kjøbmand Aug. Thomsen ikke har villet tage vor Befordring
til Følge om, at inddrage os Sameiere af Langarnes og Kleppur i
den Sag, som han har anlagt imod de Herre John Riechie & Comp fra
Peterhead i Skotland, til hvem vi ved Contract af 18. Mars d. A.
havde leiet Retten til Laxfiskeri for udvorte Jorder i de neste 3 Aar -
for at faa det af ham dette det under 10. Juni d. A. nedlagte Følgesfor-
bud staaffet ved Domstolene, saa finde vi os som Eiere af Jor-
deme og Fiskeretten ikke alene nødt til at indtræde i Sagen,
der er anlagt imod vor Leietager, ved accessorisk Intervention,
men tillige til paa egne Vegne at anlægge Skadeserstatnings-
Sagsmaal imod Hr. Thomsen, efterdi han har villet gjøre og til-
dels gjøre forbudet af 10. Juni d. A. gjældende imod os, uden dog at
følgge det imod os, men alene imod Leietageren. - Til denne
Sags Følgning imod Hr. Kjøbmand Thomsen, befuldnogt vi
vor Medieer Hr. Overretsprocurator Jon Gudmundson
til paa vore Vegne at nøde for Følgingscommissionen, og til at indgaa

Förlig i enhver anden Henseende.

Bestyrelsescomiteen for Samsiere af Jorderne
Laugarnes og Kleppur.

Reykjavik d. 26. juli 1862.

H. H. Johnsen. J. Loega Jón Þóðarson. G. Þóðarson

Fremlagt for Reykjaviks Förligscommission d. 29. juli 1862.

O. Pálsson.

Fremlagt i Guldbringe- og Kjosar-Systels Etbætt d. 12. Aug. 1862.

Klausen.

Om fremlagte Klage til Förligscommissionen, Act. No. 9, er saa-
lydende:

Eieren af Laxefiskeriets i Ellidaaaen (Laxelven) Hr. Kjöbmand
N. Th. A. Thomsen har ved Fogedforbud af 10. p. M. forbudt de
Herrer John Ritchie & Son at have Fiske eller Laxegarn udrette
for Jorden Kleppur nordeufor den Grunddeling (Gelgjutange)
der betegnes hans Fiskeriet ifølge Kongeligt Skjode af 11. Dec. 1853.
paa Fiskeri i Ellidaaaen; Fiskeriet for Jorderne Laugarnes og
Kleppur havde vi nsoubte Jorden Samsiere udleiet til Hr. John
Ritchie & Son i næstkommende 3 Aar, inderstrende Aar medregnet.

Reykjavik har Hr. Thomsen ladet dette Forbud offentliggøre og for-
følger det ved Domstolene, men skun imod Liehtagerne John
Ritchie & Son, men ikke imod os Eiere af Jorderne og Fiskeriet
for dem, ja han har ikke engang ladet os det Forbud lovtlig for-
bynde; vi vare derfor af den Mening, at det ikke kunde være binden-
de for os selv, og satte Laxegarn for vort Land paa vor egen Bekost-
ning, hvilket vi ved Etovnevidnerne lod Hr. Thomsen forbynde.
Men den 15. dennes requirerede han Garnene ved Politimester-
sen optagne eller confiskerede, hvilket Politimesteren gav Medhold
tiltrods vore Tidsigelseer, og ere vi Eiere saaledes vorte til at ind-
træde i den Sag, som Hr. Thomsen har reist imod John Ritchie
& Son alene, foruden at vi iøvrigt vare vorte dertil ved Ritchie &
Sons Advokation, efterdi Sagen angaar saa væsentlige Rettigheder
for vore Eiendomsjorder in ætornum, og det langt vigtigere end
den af os i 3 Aar til John Ritchie & Son leiede Brugs og Benyt-
telsesret. -

Men da Samneirne ikke kunne lade sig nøie med ligefrem
at optræde med de Hrr. Rættihies som accessoriske Intervenien-
ter, men derimod tillige maa gjøre Fordring paa fuldstandig
Skadeserstatning af Hr. Thomsen for aet det Tab Skatte og saa-
vel af Leien som Fiskefangst, Sort og Creditspilde, som han paa-
førte Samneirne ved denne sin Fremgangsmaade, saa til-
lade vi os at begjære af den erede Forligscommission i Reykja-
vik Kjøbstad, at den indkalder Hr. Kjøbmand H. Th. A. Thomsen
for sig tilligemed Underknekte for paa alle Samneirnes Vegne
for at prøve Forlig i ovennævnte Sag, og i Tilfælde af, at Forlig
ikke opnaas, henviser den til Afgjørelse ved Rættergang.

Reykjavik d. 26. Juli 1862.

Saa egne og de øvrige Samneir af Langarnes og Klepps
Vegne efter Fuldmagt.

Jón Gudmundsson.

Til

Forligscommissionen i Reykjavik.

Ovennævnte med ovenskrevne Klage indkal-
des herved Kjøbmand H. Th. A. Thomsen her af Rygen til at møde
for Reykjavik Rys Forligscommission paa Ryens Strægetue, Tirs-
dagen d. 29. dennes kl. 3 e. M., hvor da Forlig vil blive prøvet i
denne Sag, eller hvis det ikke kan opnaas Sagen henvises til
Rættergang.

Reykjavik d. 28. Juli 1862.

bet. 24 3' O. P.

O. Pálsson.

Aar 1862 d. 28. Juli kl. 9 3/4 have vi underknekte Stenveidur
i Reykjavik forkyndt ovenstaaende Indkaldelse og Medning for
Hr. Kjøbmand H. Th. A. Thomsen her i Reykjavik paa hans Hjem, ^{hvor}
hvilket vi herved bekræfte med vore Hænder og Segl.

Reykjavik d. 28. Juli 1862.

H. Bjarnason.
(L. S.)

J. Jonsson. (const. af Rysfogden)
(L. S.)

27

Aar 1862 d. 29. juli blev denne Sag foretaget i Reykjavík Rys
Forsøgelsescommission, og havde baade Klager og Sidsklagede
personlig givet Møde. Da Forlig imidlertid ikke kunde opnaaes,
blev Sagen henviset til Afgjørelse ved Retsgang.

Reykjavík Rys Forsøgscommission d. 29. juli 1862.

P. Björnsson. O. Pálsson.

Torsdag i Reykjavík Rys Forsøgscommission d. 29. juli 1862.

O. Pálsson
Torsdag i Guldbringe og Kjöraarsæls Eftaret d. 12. Aug. 1862.

Den fremlagte Intervenient og Contractering, art. No. 10, er
saalydende:

Harald Clausen -
Sjældenmand og Underdommer i Kjöraar-
og Guldbringe - Sæsel

Gjør vittetligt: at Overretsprætorer Jón Gudmundsson i Reykja-
vík saavel paa egne som paa de övrige Samieire af Jorderne Laugar-
nes og Kleppu Vegne, efter Befuldmagtigelse, for mig haver aundaget,
hvorefter Samieirne ikke alene skulle som accessoriske Interven-
nienter intræde i den af Kjöbmand H. Th. A. Thomsen imod
John Ritchie & Son paa Peterhead i Skotland anlagte Sag til Er-
hvervelse af Skadeforsikring ved Dorn paa det af ham under 10. Juni
d. A. imod dem og alt Fiskeri for Jorden Kleppu nedlagte Forbud
(Laxe- og andet Fiskeri norfor Jorderne indtil Selgjutange med
Lyd, havde Samieirne blandt andet ved Contract af 18. Marts
d. A. leih de Herre Ritchie for et Sidsrom af 3 Aar indordrent
Aar iberegnet), saa at Samieirne maa gjøre faldet Sag med de
Herre Ritchie, for at paa dette Forbud onustoft, og bevare Jorden
Fiskerettighed, hvilken de herved ere formentke at Pengen af, men
tillige anlagge Contractsgemaal imod Hr. Kjöbm. Thomsen
til fuldstændig Skadeserstatning i enhver Henseende, foris han
har villet, og ved Politiretskjendelse af B. J. M. fornaaet laget
tilfølge, at Forbud af 10. Juni d. A. ogsaa skal strække sig til

Lameierne selv, og det vil at forbyde dem Fiskeri for deres egen Jord mod Nord fra Gelljufange, og det naaghet kan ikke har forfulgt Forbudet ogsaa imod dem paa den Maade som befalet er i Loven saasom Forbudet skal kunne vore bindende for ~~den~~ anden Mand, Lameierne have paa lovlig Maade søgt dette Indtægtsregnsmaab forliget, men det er nu fra Commissionen henviset til Retsgang.

Thi sterner jeg herved med denne Interventions og Contrastering, ovennævnte med N. L. 147, for Guldbringerens Extract paa ~~den~~ Licitudenss Thingsted, hvorom der her er Tale, paa Seltjarnarnes Repr Thinghus i Reykjavik, Tirsdagen den 12. Aug. 1862, kl. 12 M. Requiriten (og denne Sags Hovedsagsskyldige) Borger og Kjøbmand M. Th. N. Thomsen i Reykjavik Kjøbstad, for at de Lameierne af Jorden Laugarnes og Kleppur intrade i Sagen med Jurdømme John Mitchell & Son som accessoriske Intervenienter, for at de kunne bevare sig og forsvare Jorden Klepps Fiske-rettighed mod hvilken der er nedlagt Forbud, og paa Forbudet af 10. Juni 1862 omstodt, ogsaa for deres Vedkommende som Eier, for at de Documenter inkebeagte, Deduction og Raastand at auktore, og Dom at lide, der, som de haabe, vil gaa ud paa at omstode Forbudet af 10. Juni, og paa at tilhjelpe dem fuld-standig Skadeserstatning hos Hovedsagsskyldigen i enhver Hen-seeende, baade for det Tab de lide med Hensyn til selve Fiskeriets Udbytte og den Skade som skal er deevad at Fiskeriet ved Forbudet af 10. Juni d. a. er dem frataget, og særlig ved Politimesterens Fremgangsmaade og Kjendelse af B. J. M., for den Vold, hvormed deres ubestridelige Ret er krænket, og for den Tort og Creditspilde som de lide ikke alene ~~de~~ i de Udlandinger Fine, til hvem de have udleiet Fiskeriet, men tillige hos deres Medborgere og andre Udlandinger, og endvidere Sagens Omkostninger Skadesløst m. m. som

af denne Sag lovlig dependere. —

Indlægget og Lovdyer afkøbt ved Fr. 3. Juni 1862.

Denne Skrivning som er uddelt paa Kjøsar og Guldbriegens selskabs kontor i Havneshjerd d. 4. Aug. 1862 er til Bekræftelse med: min Haand og Eubedsegl.

Geldes: 20 β

Clausen.
(L. S.)

20 β er tyve Skilling. Hel. Clausen.

Aar 1862, Tirsdagen d. 5. Aug. kl. 8. p. M. have vi underkænnede Skrivningen i Reykjavik forkyndt ovenstænte Skrivning for Kjøbmand H. Th. A. Thomsen personlig paa hans Nopel.

Dette bevidne vi i Kraft af vor Skrivning med vore Haand og Segl.

A. Gislason. Th. Bjarnason.
(L. S.) (L. S.)

Geldes: 30 β
Sexogtredive Skilling
A. G. Th. B.

Fremlagt i Guldbrieg og Kjøsarsselskabet d. 12. Aug. 1862.

Clausen.

42 Det fremlagte Exceptions- og Contradictionsindlæg. Indlæg, art. No. 11, er saalydende:

Tilsvar og Contradictionsindlæg

i Sagen: Kjøbmand Aug. Thomsen i Reykjavik Koverditant

Contra
John Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland og Sam-
lierne af Jordene Langarnes og Kleppur som senere
ere indtraadte i Sagen.

Jeg har allerede tilbageleveret de mig (ved) i sidste Retssnit d. 22. p. M. uddelte Documenter, og tillader jeg mig om til Støtte for de Underkænnede John Ritchie & Sons Contradictionsindlæg, samt for, at hans Liegiverer, Sameligne af Jordene Langarnes og Kleppur, have set sig nødt til at indtræde i Sagen som accessoriske

Intervenienter, og ved Liden deraf at Contraheringe
Hovedsagen til Skadeserstatning for deres Vedkommende
overensidende med hoslagte Tuldnaaf Art. A.:

1. John Ritchie & Sons Contractering af 4. dennes.
2. Liecontract mellem John Ritchie & Son og Sammeierne af
Langanes og Kleppur dat. d. 18. Marts 1862.
3. Tuldnaaf til mig Underkynede fra Bestyrelsescomiteen
for Sammeierne til at føre Interventionsøgenaalet paa
43 Sammeiernes Vegne, samt paa John Ritchie & Sons Vegne
af 26. f. M.
4. Klage til Toligscommissionen til Indledning af Sam-
meiernes Indretelse i Sagen med de Indtænte, og for
deres Vedkommende til Indledning af et Contraheringsmaal
med Hovedsagen, dat. d. 26. f. M., med Henvisningepaa-
tegning af 24. udtefter.
5. Interventions- og Contractering fra Sammeierne af
4. dennes.

Dernæst skal jeg først og fremmest begive mig
til Sagens forvarsside foraaendst deti Begyndelse med
Torbudet af 10. Juni d. A., Deductionsindlægget af 22. f. M.
og de øvrige fremkomne Documenter give Anledning til.

Hovedsagen præteraber sig sin Ret som afgj-
vende for Sagens Udfald, og bygger den paa kongeligt
Skjøde paa Laxefiskeriet i Ellidaalen af 11. Dec. 1853, kan
44 gaar ud fra og indrunder, hvad der synes er Tilfældet,
at uvorte Documenter har sat bestemte Grønder for hans
Ret til Laxefiskeri; denne Grønde er efter Skjødet, som jeg
siger indvorte, og ifølge Hovedsagens egen Indrømmelse, med
Hvad en Bygd der gaar ud fra Kleppur Jordstykke ud i
Havet og som kaldes Gelgjutangi, her have vi

den
 (nordlige) Grundene for Hovedcitankens Rets til Laxefiskeri; længere
 naar den ikke; nordenfor Gelgjutange har han ikke nogen Ret
 til Laxefiskeri, hvilket han heller ikke i denne Sag har gjort
 Fordring paa, fortvivlet indrømmer han atter og atter, at
 Garnene hans og Fiskeriet som han har forment ved Forbud
 at kunne forkiunde "have vore eller er blevet foretaget i An-
 heden af", "lige udenfor", "Klods op til, den Grund for hans Fiske-
 rettighed som bestemt er i Skjøde af 11. Dec. 1853. Hovedcitanken
 paastaar ikke, klager ikke over, at Indskovte skulde have
 sat deres Garn indenfor disse Grundene for hans Fiske-
 rettighed; han har saaledes ikke paa nogen Maade
 gjort gjældende, at hans Fiskerettighed skulde vore blevet
 krænket. De Indskovte John Ritchie & Son satte i Foraaret
 deres Laxer og Fiske-garn for Langarnes og Kleppis Jorder hist
 og her norden og udenfor Gelgjutange, men ingensteds
 indenfor eller søndenfor samme, de have ingensteds
 overskredet de Grundene for Fiskeriet, som kongeligt
 Skjøde af 11. Dec. 1853 har sat, og som ogsaa ere tydelig be-
 tegnede i den nu fremlagte Leiecontract af 18. Marts d. a.
 Denne Leiecontract er for Sammenne af Jorderne Langarnes
 og Klepps Vedkommende bygget paa Jonsb. Ldb. cap. I, III, i
 hvis Begyndelse det hedder: "Enhver sier Boer og Fiskebøder
 og ~~Boer~~ ^{og Aar} for sin Jord, ^{tilform} som ~~til~~ vore haver, medmindre
 det doellig er forkommet". Dette er Landlovens Hoved-
 grundsetning forsaaridts angaar Islandernes Fiske- og
Laxefiskeris Rettighed, og den staar fast og uforandret
 endnu den Dag i Dag. Hovedcitanken har slet ikke søgt
 at gøre gjældende at han skulde vore bleven satte Eier
 af Rets til Laxefiskeri for Jorderne Langarnes og
 Kleppis nordenfor eller udenfor Gelgjutange; han har
 ikke søgt at gøre gjældende, endnu mindre bevist, at

45

Fiskeretten i Havet nordenfor Gelgjutange "et lovlig fra-
kommet Jorderne, til ham eller Andre, hvormed han
har bevist, at denne Fiskeret er lovlig frakommet, Jorden
Kleppur inden- eller vordenfor Gelgjutange, samt at
han har fuld Ret til Fiskeri indenfor disse Grændser,
46 men derimod ikke nogen Hjemmel ~~der~~ (til) for noget som-
melst Fiskeri nordenfor Gelgjutange.

Hovedsagen har saaledes selv ført Bevis for sin
Mangel paa Ret i denne Sag, og tillige godkjort Jordeier-
nes uindskrænkede Ret til Fiskeri, samt ^{de} uindskrænkede Læ-
tagers Ret i samme Henseende, og dette sidste er mere
end hvad man kunde have ventet af ham.

Men Hovedsagen har heller ikke grundet sit Forbud
og Sagen derpaa, at hans Ret til Lase- og andet Fiskeri for
Jorden Kleppur mod Nord fra Gelgjutange var større end
selve Jordeierens, ikke paa, at denne Ret til Fiskeri var
Jorden Kleppur lovlig frakommet, men derimod derpaa, at
Garusætning, saaledes som Tilfældet var i Foraaet for Jor-
den Kleppur, ~~ødelægger~~ eller forringer den indenfor
Gelgjutange hjemlede Ret til Fiskeri. Vistnok er det en Til-
følge, at t. Ex. den Lase der bliver siddende fast i Garn nordenfor
Gelgjutange, ikke kommer indenfor Tangen eller ind paa
Hovedsagens Fiskeenemærker, eller ind i Alidaaen, men
herved kan Tangen sige, at hans Fiskeri spildes, eller der
ved bliver "forhindret" i Lovens Betydning, forstod man
Loven paa en saa bagvendt og ringelig Maade, vilde deraf
47 følge, at dens Hovedgrundbestemmelse: Enhver eier Læs og
Fiskesteder for sin Jord, vilde blive betydningsløs, efterdi
9/10 Dile af alle Jordeiere i Landet da vilde blive berøvede deres
Ret til Fiskeri for deres Jord, nemlig alle de, deres havde Ret
til Fiskeri i Markeden af Havet eller Sammenhængen, idet

Deres Ret i saa fluesende vilde forvilde og vige for den
 Ret til Fiskeri, som tilkom den, der var Eier af Jord og Fiske-
riek liggende inde i Vigene eller høies, oppe i Aaen, hvor
 absurd og forkert dette er kan Enhver inderi, ligeom det
 er klart, at det strider imod alle rundt omkring i den
 vide Verden ansejende Grundsatninger for Fiskeri, Eie-
 doms, Rengs- og Rengselses retigheder. Det er almindelig
 bekendt at en Persons Ret til Jagt, det vore sig efter Fugle eller
Dyr, og Fiskeri først tager sin Begyndelse, naar Fuglen eller
Fisken er kommen indenfor de Grænser, til hvilke hans Ret
 ved Loven er bundet, denne Ret staar ikke i Relation til selve
 Fuglen, Dyret eller Fisken, men til de tyntige, udvortes frem-
 trædende Grænser paa Hav eller Land, der alene forkaffe
 og give Vedkommende Ret til Fisken eller Dyret, just fordi
 han kan bemægtige sig dem som sin Eiendom indenfor
 disse Grænser. Hovedsagten har ingen Ret over nogen

Lax i Havet fjern eller nær, saaldenge den er i Fart
 et eller andet Sted i Havet fjern eller nær, ^{fra i} ^{høved af} hans Fiskerets-
 grænser; saadan Lax kunne andre lovlig fiske for deres
 Jord, thi ingen maa forhindre anden Mand i at fiske for sin
 Jord, Jonsb. Lb. cap. LVII. -

Saaledes kunde jeg fuldstændig have gæstgjort, i hvor høi
 Grad Hovedsagten (nider) 10. Juni d. A. nedlagte Forbud
 savner al retlig Grund, ligesom ogsaa hvor ubefriet hele
 Sagens Anlag er, hvorved han har paaført saavel Jordernes
 Eiere, der udleide Fiskeriet, som navnlig de indstrømte Læ-
 gers et uvelstædt og uventet Tab paa deres Handel
 og Næringvei, og nedat deres Aghet og gode Ondomme i
 deres Medborgeres og Kunders Fins Hæder og Nær, samt spildt
 deres Credit og Tietro. Desaa har de saade Indstrømte og
 deres Udleire som accessoriske Intervenienter fundet sig

49
undersøgte til at anlagge Contrahement i med Hoved-
Citanten til Opnaelse af fuldstandig Skadeserstatning og
Uredelie af Processens Omkostninger, tilmed da den Uller-
hedstilfælde, som den föielige Foged, af hvem Forbudet blev
requireret, requireret, lod sig nöie med, neppe vil blive til-
strækkelig til at dække Halvparten af det Tab som begge
mine Mandater lide ved denne Hovedcitantens uhorste
ejnnusglige (og viedelige) Fremgangemaade, der forhaabentlig
vil vise sig ^{for sig} ligesaa vel at savne retlig Grund, som den
savner factisk Grund. Det er nu det Minde at Uleierne
habe den omcontracterede aarlige Leie, vore er derimod og ikke
kaa let at erstatte den Omstændighed, at de staa som Besta-
gere ikke alene i deres Medborgeres, men tillige i de fremmede
Hedermands Fine, til hvem de leiede Fiskeriet, og andre Ud-
landings som faa dette at höre, da det ser ud, som om de
med fuld Betaling have indleiet, hvad der ikke med Rette
tilkom dem; derfor have Jordens Eiere ogsaa Ret til fuld-
standig Skadeserstatning hos Hovedcitanten, ikke alene for
den aarlige Leiesum, og Tabet af deres egen Fiskeri ved
Forbudet af 10. Juni d. a., som Documentet det fremlagte
50 af 15. p. M. udviser, men tillige fuldstandig Skadeserstatning
for hvad der i de elds Love benævnes "Tork og Blame".

Men navnlig og i Serdeleshed tilkommer des Leiestagerne,
John Pitehi & Søn fuld Skadeserstatning hos Hovedcitanten
for den Tork og Nedskeltie i Medborgeres Fine som de have lidt,
ved denne Hovedcitantens fremgangemaade, og i Serdeleshed
for det urundertlige Tab, de derved have lidt i deres Handel
og Köringsdrift, da de ere Udlandinge fra et langt bortliggende
Land, og have med uhyre Bekostninger anskaffet deres
Fiskeredskaber og mange Folk, som de have medbragt hertil
for at passe Fiskeriet, og reparere Reddyet til Handelsore,

og desforuden ere bleve nødsagede til at narre sine Kunder
 i England for den ~~de~~ belovede henlofte Lax, som de havde
 bygget paa at de vilde ^{ved} den af dem foretagne udrustning
 og ved Hjælp af det store Antal Folk kunne fiske; men denne
 Misligholdelse af den afsluttede Contract medførte for Tudestrub
 51 ikke alene Tab af Tillid og Creditspilte, men tillige følgelig Skades-
 erstatning til dem som de have narret for Handelsartiklen
 Laxen, som de havde forpligtet dem til at udføre.

Efter at det Ovenanførte og overensstemmende med de
 frendomme Revisligheder bliver min erbødige

Skænsand:

At Forbudet af 10. Juni d. A. hvoraf Sagen sig veisb
 haver kjendes dødt, og magtesløst; at Hovedlitanten
 tillige tilpligtes at betale Tudestrubte Contrabasagjore
 John Ritchie & Son fra Peterhead i Scotland 2000 3000 R.
 R. M. i Skadeserstatning, eller saa meget som de af Retten
 udreonte ~~de~~ handelskyndige Mand ville fastsætte, og
 Udleierne, Lameierne af Jorderne Langarnes og Kleppur
 som Intervenerer og Contrabasagjore 500 R. R. M.
 som Skadeserstatning, og endvidere til begge Sagens
 Omkostninger skadesløst med 50 R. R. M.

Saaledes indlader jeg Sagen og reserverer mig Ret til
 videre Tilvare om fornødent gjøres.

Reykjavik d. 12. Aug. 1862.

Erbødigt
 Jón Gudmundsson

52 Til Guldbryggeriselskabet i Reykjavik.

Fremlagt i Guldbrygger- og Kjørsar-Synselskabet d. 12. Aug. 1862.
 Clausen.

Dermed modte Litantens Fuldmægtig Organist J. Guspten
 den og fremlagde:

1. Situationskort af ^{over} Laxelvens Munding og Kleppur Jostelligjænt
 samt Localiteterne ligeoverfor i den hele Omkreds, udt. Nr. 12.

Sikanten bejgerede Modparten adspurgð, om han havde noget af indvende imod det fremlagte Kort.

Contra-sikanten svarede herpaa at han ikke havde noget af indvende imod Situationskortet, forsaavidt det omfattede Kysten og Havet; hvorimod han reserverede sig Ret til senere at fore Revis for at dette Kort ikke indeholdt Noget af det, som i denne Sag skulde bevises.

Sikantens Tvedmøglig fremlagde endvidere:
Vidneerklæring dat. d. 4. Aug. 1862. under Dommerens Haand og Segl med Fordyndelsespaategning for alle Vedkommende af 6. denes, act. No 13.

Vidnequestioner, act. No 14.

De fremlagte Questioner ere saalydende:

Questioner

53 A. Til Vidnerne Klaus Bjarnason og Björn Olafsson.

1. Hvor gammelt er Vidnet?
2. Har Vidnet noget Kjenndskab til den islandske Maade at fange Lax paa ved Hjælp af Garn?
3. Bliver Laxen bange for det udsatte Garn, eller løber den sig udenvidere fast deri?
4. Hvor og hvorledes have Vidnerne observeret, hvorledes Laxen bærer sig ad, naar den indelukkes med Garn?
5. Mene Vidnerne ikke, saavidt dem bekjendt, at Strømmingens Ud af Laxelven snarere gaar langs med den vestlige Kyst af Vidneindet, end andetsteds?
6. Hvilken er Vidnernes Mening om, hvorledes Laxen gaar i Vidneind, om den gaar lige gjerne overalt igjennem Sundet, eller om den snarere gaar langs Veste-kysten?
7. Mene Vidnerne ikke, forsaavidt de have hørt Munde til Laxens Fremgangsmaade, at Garn, der udsættes 60-80 Farnne fra Land vestligt i Vidneind, nødvendig maas ødelægge Laxefiskeriet

i Ellidaaen?

37

8. Trinde Vidnerne, at der er nogen Landynlighed for, at den Lax, der maatte komme ude paa Havet af og tage Veien worden for Vidde og langs med udrute ~~Færd~~ ~~for~~ østligelide, vilte gaa op i Ellidaaen, og ikke snare ind i Grafarvog?

9. Tro Vidnerne ikke at en stadig Færd med Baade i Nærheden af de Steder, hvor Laxefiskerier drives, ~~er~~ nødvendig maa øde Laxefiskeriet?

B. Til Simon Bjarnason i Gröf.

1. Hvor gammelt er Vidnet?

2. Har De ikke forhen drevet Laxefiskeri i Grafarvog?

3. Lykkes det ligesaa godt nu som i Þreygudstien?

4. Har De ikke tilladt Frans Emdud at fiske Lax der med Garn?

5. Mener De ikke at dette har drevet Laxen bort og ødelagt Fiskeriet?

6. Troer De ikke at Færdelen med Baade i Grafarvog i ligesaa høi Grad som Þreygen af selve Garnene har medvirket til at ødelægge Fiskeriet der paa Stedet?

7. Troer De ikke at Þreygen af Garn og Færdel med Baade for Laxefiskeriet skyld udenfor Laxelvens Munding, eller her udenfor Gylgjubange nødvendig maa fordrive eller endog ødelægge Laxefiskeriet i Floden?

C. Til Linar Bjarnason paa Kleppur?

1. Hvor gammelt er Vidnet?

2. Hvor længe har Vidnet opholdt sig paa Kleppur?

3. Har De lagt Mærke til, hvorledes Laxen gaar igjennem Viddeund, eller langs med Kleppis Jostilliggende? Og hvorledes gaar den da, langs med Landet der længere ude?

4. Hovnaur satte Kjöbmand Pétur & son dens Laxegarn i 55 Joraaset for Jorden Kleppur? Hvor satte han dem, og hvor

-mange satte her? Laa det sydlige Garn laugt søndenfor den lille Odde der gaar ud i Sundet det nordenfor Gelgjutange?
Hvor lange vare Garnene?

5. Er Vidnet bekjendt med, hvor mange Lax Ritchie fangede i disse sine Garn indtil 10. Juni da Forbudet blev nedlagt?
Hvad er efter Vidnets Formening det ringeste Antal?

6. Laa ikke Enderne af Garnene ved Ebbe paa Vort Land?

D. Til Johannes Oddsson paa Þrustadís?

1. Hvor gammel er Vidnet?

2. Lagde De nogle Merke til hvor Ritchies Laxegarn laa d. 10. Juni, da Forbudet blev nedlagt, og hvor mange vare de?

3. Laa Ritchies sydlige Garn laugt søndenfor den lille Odde, der strækker sig ud i Sundet et lidet Stykke nordfor Gelgjutange?

4. Hvor stor var efter Vidnets Mening Garnenes Længde?

5. Laa ikke Enderne af Garnene ved Ebbe paa Vort Land, eller hvad mener Vidnet herom, efter hvad det saa, da Forbudet blev nedlagt?

E. Til Jónas Jónsson paa Hala.

56 1. Hvor gammel er Vidnet?

2. Har Vidnet været med til Laxefiskeriet med Garn paa Kleppisjord i Foraaret for John Ritchie & Son. Hovnaar blev Garnene satte?

3. Hvor mange Garn satte John Ritchie der paa Stedet, og hvor laa de?

4. Hvor langt laa det sydlige Garn søndenfor den lille Odde, som gaar ud i Sundet kort nordenfor Gelgjutange?

5. Hvor mange Lax fik Ritchie i Garnene førend Forbudet blev nedlagt? Eller hvad er det ringeste Antal efter Vidnets Formening?

6. Laa ikke Garnenes Ender paa det Torv ved Ebbetid?

F. Til Einar Japhetsson og Didrik Knudsen.

1. Hvor gammel er Vidnet?

2. Hvor mange Lax fangede Kjøbmand H. Th. A. Thomsen
paa den Tid af at han i Forraad nedsatte sine Laxelister i Laxel-
ven og indtil Forbudet blev nedlagt d. 10. Juni iisd.?
Fremlagt i Gullbringu- og Ljosar-Lyvels Extrakt d. 12. Aug. 1862.
Mausen.

57 Citantens bejødende Tilførsel, at, da Vidneførelsen hvortil
der i Dag her er skovenet, saavist, jeg kan indse, ikke kan føre til
noget Brevs i denne Sag, og da mange af de fremcattede Spørgsmaal
og det de vigtigste, have Henryk til Localforhold, som endet Vidne
med Sikkerhed kan forklare noget om, medmindre det ganske
nylig er blevet ført til Stedet, hvorom der skal vidnes, hvilket
ogsaa sædvanlig iagttages ved Vidneførel angaaende Localiteter,
jeg maa indskyde mig under den Del der efter min Mening
findes i Henneende til Varslets Længde, nemlig at der ikke er
givet et saadant ^{langt} Varsel som Loven bestemmer, nemlig 8 Dage,
og protesterer jeg derfor imod, og undergiver Retten Kjenndelse,
at denne Vidneførelse foregaar i Dag, og under alle Omstændig-
heder gjør jeg Indsigelse imod at den betragtes som foretaget
andenledes end ligeoverfor en ustevnet Modpart.

Citantens Tuldmægtig bemærkede, at han fra sit Stand-
punkt maatte fastholde at det givne Varslets Tilstrækkelighed
saavel ifølge de ældre som yngre gjældende Love, og hvad den
Indvendning angik, at Vidnerne ikke kunde have Kjenndskab
til de heromspurgte Localiteter, vilde det vise sig, at andre
Vidner end de, der bo saagodt som paa selve Stedet, nemlig
Kleppur og Rindadur, ikke kunde træves. Dernæst ønskede
han Retten Kjenndelse.

58 Retten optog Spørgsmaalet til Kjenndelse og afsagde efter
Tilværes Tid saalydende

Kjendelse:

(Da den i Retten fremlagte Vidneførelse, ved hvilken
Vidnecitanten Kjøbmand A. Thomsen i Reykjavik har

60
Advokat John Ritchie & Son til Vidneførel at paahøre i den Sag, der
væsnen imellem dem her for Retten, ikke findes at være forelynt med
den i Lovens 1-4-1., af Fr. 15. Aug. 1832 § 13 fastsatte Friid, han
Vidneførelen mod Tvedtsvantes Protest ikke nyde Fremme, førend
ny Skonning, forelynt med lovligt Varsel, har fundet Bed.

thi eragtes:

Den omquestionerede Vidneførel bør for Tiden at afvises.

Clausen.

Citanten begjærede Protocolen tilføit, at han saa sig udt, til
i Henhold til den citerede § i Fr. 15. Aug. 1832 at paastaa, at Retten
nu bestemmer at Vidneførelen i Dag bør gaa for sig, da denne § (13.)
gaar ud paa, at Retten som Ordinarius har at afgjøre, hvormaan
Vidneførel bør foregaa, uden at § ^{den} bestemmer noget om Skonnings-
Varsel.

59
Dommeren bemærkede, at det for hans Vedkommende maatte
blive ved den afsagte Kjendelse.

Citanten begjærede derpaa Udskrift i Actform af denne Kjendelse
med tilhørende Documenter, da han maatte søge at holde sine
Mandant skadesløs for den Bekostning der fulgte af Kjendelsen
ved at indtanke den for højere Ret.

61
Contraitantens Tvedmægtig begjærede Protocolen tilføit,
at han, ihvorvel han kunde indse, at det ikke vilde blive Hoved-
citanten forment, at appellere denne Kjendelse, maatte paa det
Kraftigste protestere imod, at Hovedcitanten brugte en saadan
eller lignende Fremgangsmaade for et forhale Sagen og dens
afgjørelse til Tab for alle Vedkommende. Det var klart, at Hoved-
citanten havde havt tilstrækkelig Tid til at føre Vidner med lov-
ligt Varsel fra d. 17. Juni d. a., da Sagen fra Forligscommissio-
nen blev henviset til Rettergang, og til idag, og at der i dette Tids-
rum ikke fra Tvedtsvantes Side var fremkommet Noget, hvorved
Vidneførelen var blevet mere nødvendig nu end før, og da Lovgiv-
ningen om Forbud gaar ud paa at bestemme, at det er dens
Pligt, der har nedlagt Forbudet, saa hurtigt som muligt at bringe

60 Forfølgningssagen til Ende, er det indlysende, at Hovedcitantens vedkommene sin Fremgangsmaade, nemlig først at modtage Vidneforhøring med utilstrækkeligt Varsel, omend Kjendis han dertil havde haft en Tid af fulde 8 Uger til sin Raa- dighed, og dernæst ulovlig at forhale Sagen ved at indaakte Rettens Kjendelic ^{af Dags dato} ~~for~~ angaaende, saa fandt han sig beforret til at reservere Contrahenternes fuldstændig Ret til Stads- erstatning saavel for Under- som Overretten.

Hovedcitanten beundrede hertil, at den Frist af 3 Uger som forløben er fra Sagens første Tægtedag, ikke af ham er be- gjøret, og at han ligesaadant hidindtil har forarsaget nogen Forhaling af Sagen, som det nu var hans Mening ved Kjendelses Appel at standse Hovedsagen, og begjærede han til den Ende 3 Ugers Afskud og Udlaan af Sagens Documen- ter; deshos vedblev han sin Begjæring om Kjendelses- Extradition i lovlig Form.

Den begjærede Udskud og Afskud bevilgedes, og berammer Sagens Foretagelic til d. 2. Sept. Kl. 1 paa Thinghuset i Rey- kjavik.

Retten høret.
 Clausen.

Parter:
 P. Gudjohnsen. Jón Gudmundsson.

Vidner: P. Signudsson. A. Gislason.

61 Aar 1862 d. 22. Aug. blev Guldbringe- og Kjøsar-Lysesels Extra- ret sat, og holden i Reykjavik og administreret af Lyseselsmanden i adskilte Lysesels, Clausen, i Overenssetelse af undertegnede Vidner, hvor da blev foretaget Sagen:

Kjøbmand J. Thomsen
 contra
 John Ritchie & Son.

Hovedcitantens Tilmægling, Organist P. Gudjohnsen, var modt og fremlagde Vidneforhøring af 13. Aug. 1862 med Paaleg- selic om dens Forkyndelic for Vidnerne, act. No 15.

Den fremlagte Vidneførelse er sålydende:

Harald Hugo Eduard Clausen

Sysselmand i Kjösar - samt Sysselmand
og Munderdommer i Gulbringesyssel

Gjør vitterligt: at Kjøbmand Hans Theodor August Thomsen for
nighaver andaget, hvorledes han agter at føre Vidnes om, hvorledes
Laxen bides sig ad, naar den fra Havet af gaar op i Landets Laer
og Ferskvandsløb, hvorledes Laxefiskeri ved Hjælp af Garn fordrer
og ødelægger aet Laxefiskeri overhovedet, og i særdeleshed hvor-
ledes Kjøbmand John Richee & Sønns Laxefiskeri med Garn for
Jorden Kleppur, endogsaa lige tæt ved Kincin mellem Gelgjutange
og Arbejarköpfur, har skadet og ødelægt hans Laxefiskeri i
Ellidavaen i Sommer, og begjær, at Vedkommende maatte blive
dovlig varselede til denne Vidneførelse, for at de kunne varetage deres
Færø under samme.

Thi stoves ovennævnte Kjøbmand Richee & Søn eller
hans befuldmægtigede Procurator Jon Gudmundsson paa hans
og egne Begjær til at møde for Gulbringe- og Kjösar-Syssel's Extradet,
der bliver holdt i Reykjavik Pys Thinghus kl. 11. i. M. Fredagen
d. 22. dennes, for der og til den Tid at høre udtvorte Vidners For-
klaring angaaende ovennævnte Punkter, og til at høre disse Vid-
ners staafte deres Forklaring med Lovens Ed, om forlanges, samt
endelig til at se denne Vidneførelse, ligesom andre Documenter
Sagen om Laxefiskeri for Jorden Kleppur vedrørende, i dette Lagt,
Estantens derpaa byggede Sagjivdu, Tilsvare at give, og derpaa
Bekken som at lide.

Fordagget og Lardag afslappet ved Fr. 3. Juni 1796.

Kjösar og Gulbringesyssel's Contoir d. 13. Aug. 1862.

Under min Haand og Embetssegl.

H. Clausen.

(L.S.)

Gelyho. 20 B

fyve Skilling Clausen.

48

63 Aar 1862, Onsdagen d. 13. Aug. Kl. 12. M. have vi underleguede
Stoonevidner i Reykjavik Kjøbetad forkyndt ovenskrevne Støv-
ning for Oveeretsprocurator J. Gudmundson personlig
paa hans Bopæl.

Dette bevidne vi i kraft af vor forhen iuden Retten aflagte
Et som Stoonevidner med vore Hænder og Segl.

A. Gislason. Th. Bjarnason.
(L. S.) (L. S.)

Sebylta 26 B

Sevogtredie Kelling

A. G., Th. B.

At Politibetjentene A. Gislason og Th. Bjarnason, som
have forkyndt ovenskrevne Støvning, ere de ordvide og eedsvorne
Stoonevidner i Reykjavik, bevidnes.

Profogedcontoiret, i Reykjavik d. 13. Aug. 1862.

A. Thordemisson
(L. S.)

Frundagt i Guldbringe og Kjövaneyds Estræf d. 22. Aug. 1862.
Clauseu.

Vidnerne vare mörke.

1. Klaus Bjarnason; adspurgt A.

ad 1. Svar: 54 Aar.

2. " Noget Kjendskab har jeg dertil; jeg har været med ved Laxe-
fiskeri i over 20 Aar.

3. Den bliver Sky for Garn hvor de end ligge udenfor
Strømmen fra Klodes; en enkelt løber sig mulig fast i
Garnet, men de övrige gaa bort.

64 ad 4. Svar: Laaledes er det just hos os; vi have et Indelukke, og spæ-
de Garn for Døren; naar Garnet er anbragt for Døren,
gaaer den bort fra og flyer samme; de Lax der ere inden-

for siige henimod Udgangen, men de der ere udenfor flye
bort. De som ere udenfor gaa op i den anden Foss.

Indstøntes fuldmægtig var nu modt, og begjærede Vidnet
i Auleledning af den sidste Question adspurgt; om det der-
med mente Laxefiskeri i Floder, som f. Ex. i Korpulshada-aa,
eller i Havet og da navnlig langs Landet. Vidnet svarer: Jeg
mener begge Dele, baade i Floder og Havet; jeg fisker baade i en
Flod^{en} og Havet ved Flokvid, det vil siige; i Aaens Udlob.

ad 5. Svar: Derom kan jeg ikke godt have nogen Mening, men
jeg har ved Vinterkiden seet en stort Strømning langs Kys-
ten af Jorden Klespyner, og denne Strømning antager jeg
snarere gaar ud ad Havet til end ind til Landet eller
ind i Vigerne.

ad 6. Dette er ikke let at afgjøre; jeg har seet den gaa paa begge
Lider af Viddsund, baade ud og ind.

ad 7. Hos os har man sat et 60 Favne langt Garn tværs over
Mundingen, hvilket har vdet til Skade naar Laxen
gik op i Floden; naar den derimod er i ledgaaende,
er det fordelagtigt at sætte Garn, det vil siige, naar
Laxen gaar bort. Men man burde aldrig fiske eller
fange den Lax der er i ledgaaende fra Floder.

65 ad 8. Den Lax, der kommer inde fra Havet af opserger efter min
Mening perok Vand hvor den kan finde det.

ad 9. Svar: Jo, hos os har det saaledes varet Tilfældet baade i Sø og
paa Landet; ingen anden Fisk gaar paa saa grundt Vand
som den, eller er saa sky.

2. Björn Olafsson mott og adspurgt **A**

ad 1. Svar: 37 Aar.

ad 2. Svar: jo, saaledes som vi pleie at drive Fiskeri, og har jeg i 20 Aar befattet mig dermed.

ad 3. Svar: Den bliver sky for og flyr for Garn, hvorsomhelst de ere satte; en enkelt Løber sigtignod i Garnet, men langt fra ikke alle de Lax, der kommer i Nærheden deraf.

ad 4. Svar: Paa det Sted, hvor vi fiske, nemlig i Koprulstada-aa, andresteder kjender jeg ikke til det. Laxen søger stædt at slippe ud. Da vi brugte Garn søgte den at slippe ud overalt. I to Aar brugte vi Garn, og saa mange Lax, men Fiskeiet mislykkedes; Garnets Masker vare for smaa.

ad 5. Svar: jo, saavidt mig bekjend.

ad 6. Svar: Derom kan jeg Intet med Sikkerhed afgjøre. Laxen gaar i forskjellige Retninger; hvor den kan vente Strøm, der opholder den sig.

ad 7. Sv: Hvis det var udenfor min Aa havde jeg ikke noget Haab om samtidig Fangst. Den er sky.

66 ad 8. Sv. Det tror jeg ikke; de Lax som komme den vei gaa efter min Mening ind i Leirvogana; dog gaa Laxen mange Kræfter og Svingsninger; den gaar ind i enhver Vig, Strøm og Bæk.

ad 9. Sv. Jo, det er ganske sikkert, og navnlig naar Laxen gaar op.

3. Simon Bjarnason ad **B**

ad 1. Sv: over de pyrgelyste.

ad 2. Sv. jo, noget. Jeg har fornuft det, og Franskmændene have trukket med Garn der.

ad 3. Sv: Nei. I Sommer har Fiskeiet der ikke ført til Noget.

ad 4. Sv: jo.

ad 5. Sv. Det er muligt; dog er det stædt lykkedes dem at fiske der indtil i Sommer.

Hovedkubens Fuldmyndig bad Vidnes atspursk om Gamsetning udenfor Gufuneskofdi i Aar.

Hertil svarer Vidnet: Engländerne have i Aar sat Garn ved Gufunesthöfða, og jeg har Tutek faaet, og tror Vidnet, at denne Garnsætning ved Gufunesthöfða har ødelagt hans Fiskeri.

Contrahentanten spurgte: Hvorfor Vidnet da havde tilladt denne Garnsætning, hvis han mente at det forøvede Fiskeiet, eller ikke forbrød det, hvis en Anden havde givet Tilladelsen.

67 Hertil svarer Vidnet: Jeg har hvorken tilladt eller forbrød det, fordi jeg ikke desangående vilde gyppe Strid med mine Naboer, og det er skete heller ikke for min Jord, men ud for Gufunes.

ad 6. Sv: Jo jeg er af den Formening at det har bortødelæst Laxen.

Contrahentanten spurgte: Ved Vidnet, om og hvorvidt Fiskeiet var stort i Grafarvog fjörend Franskmændene begynte at fiske der end efter den Tid.

Svar: Det er mig ikke betjendt. Jeg ved, at Franskmændene en Sommer gjorde en god Fangst; men jeg har ladet mig fortælle at der kaldes rigt Fiskeri den Sommer, da Sildarmannas Gjerdet blev sat; dengang lagdes Garn totus over Nigen, og man fik det hvad der kom indenufor.

ad 7. Sv: Derom kan jeg ikke drømme; det maa nødvendigvis drømme Laxen.

4. Einar Bjarnason paa Kleppur ad C.

ad 1. Sv: 34. Aar.

„ 2. „ 7 Aar.

ad 3. „: Det har jeg ikke laet Møde til, og kan Tutek derom forklare. Hovedcitantens Spurgte, om Vidnet ikke havde set Laxen springe der under Opgangen langs med Kysten.

Svar: Det sker en enkelt Gang.

ad 4. 1. mbr. Datum husker jeg ikke.

Hovedcitantens spurgte: Hvor mange Uger ind i Sommeren. Vidnet svarer: Det erindrer jeg ikke saa nøi.

68

2. Mbr. Svar: Der var i det Mindste Lad Gangen udenfor Kleppur Forstrand. Det ene laa ud fra den vestligere Ende af Kleppur Skift, det andet ud fra en flad Klippe, som liden mod Kleppur ligger nærmest op til Gelgjutange. Et Garn laa ud fra den inde Ende af Sj Kleppurs Hjemmemarks gjerde, og det var der at de oprindelig sattes, men om der laa 3 Garn paa en Gang, husker jeg ikke.

3. Mbr. Svar: Omtrent gode 40 Færre fra den lille Odde mod Syd indtil det Sted, hvor Garnets Ende var befestet fastgjort.

4. Mbr. Sv: Derom kan jeg Intet sige.

ad 5. Svar: ad 1. Mbr. Nei. Ad 2. Mbr: Det veed jeg ikke, jeg veed ikke hvor mange Stk. Lax han har faaet.

ad 6. Fastgjorelser-Enden laa paa tois Land ved Elbetid.

5. Johannes Oddsson ad D.

ad 1. Sv: 34 Aar.

ad 2. — Det lagde jeg ikke noie Mærke til; dog saa jeg Garn paa to forskjellige Steder. Det ene gik ud i Næheden af Kleppurs Hjemmemarks gjerde, og det andet fastgjort til en frem-springende Klippe i en Vig mellem Gelgjutange og en lille Odde der udenfor.

ad 3. Svar: Saavit, jeg lagde Mærke til var det omtrent 40 Færre fra den lille Odde af som ligger sønder for den.

ad 4. — Derom kan jeg Intet afgjøre; man kunde dengang ikke bedet mig at lagge Mærke til hvor lange de vare.

ad 5. — Jeg kom ikke paa Stedet ved Laxvante; men Garnenes Enden maa ved Elbetid have ligget paa tois Land; jeg er saa godt kjendt der.

69

Contrahentem begjærede Vidnet adgang, om det kunde siges, hvor mange Lax Ritchie havde faaet, saalenge han havde Garnene der. Vidnet svarer: Det ved jeg ikke; kun har Fiskeren Jonas fortalt, at han havde faaet 14 da Forbudet blev nedlagt.

6. Vidne. Jonas Jönsson ad **E.**

ad 1. Sv: 38 Aar.

ad 2, 1. Mbr: Jo, det har jeg. 2. Mbr. Jegeri minder ikke hvad Tid de bleve satte.

ad 3. - Trede Garnsatninger var der for Klepps Fjord i nogen Tid;

2 laa længst; hvor mange Uger Garnene laa, husker Vidnet ikke.

Først sattes Garn indenfors Klepps sønde Hjemmemarksgaarde, et andet ved Vesterenden af Kleppskløft, og det tredje ud fra en stor flad Klippe vestligt eller nordligt for Gelgjutange.

Contrahentem skede Vidnets Forklaring over, om Garnene fra første Fjord af havde været 3, eller om det 3. Garn senere var kommet til.

Vidnet svarede: Det 3. Garn blev senere sat, paa Dage forinden Forbudet blev nedlagt, og dette Garn var det der laa inderst.

70 ad 4. Svar: Det ved jeg ikke; jeg har ikke lagt Mærke dertil.

ad 5. - : Saavidt jeg husker i det mindste 16 Stykker, ikke 20.

ad 6. - : Jo.

7. Vidne Einar Japhetsson ad **F.**

ad 1. Svar: 26 Aar.

ad 2. Svar: 1 Lax.

8. Vidne Didrik Knudsen ad **F.**

ad 1 Svar: 21 Aar.

ad 2 - : Det kan jeg ikke erindre.

Pasterne bleve enige om, at Vidnernes Erfæstelse kunde betyde, og erklærede Contrahentem at han tog Vidnesløsningen guldig, naagdet Vidnene ikke erføstedes. -

Yovrigt bemærkede han, at de 2 sidstnævnte Vidner stod i Hoved-
citantens Tjeneste, og Vidnet Johannes Oddson var hans Seildu-
ding, og forsaavidt, reservede han sig Ret til senere at forkaste
dens Vidnesbyrd, hvis han fandt Grund dertil.

Retten herved.
Clausen.

Parten:
P. Gudjohansen.
Jon Gudmundsson.

Vidner:
P. Sigurdsson.
Th. Bjarnason.

71 Aar 1862 d. 2. Sept. blev Kjøsar og Guldringesyddes Extraret-
sal og holden i Reykjavik Thinghus og administreret af den
ordindre Dommer i Overretten af undertegnede Vidner, hvor da
blev foretaget Sagen:

Kjøbmand A. Thomsen.

contra

John Ritchie & Son.

Citantens Fuldmægtig, Organist Gudjohansen, var iøvrigt,
tilbagelevende der til hans udlånte Documenter, og fremlagde
Continuationsindlæg af Dags Dato med Bilage Lra A-J.

Det fremlagte Continuationsindlæg, act. N. K., er saalydende:

Continuationsindlæg

i Sagen:

Kjøbmand H. Th. A. Thomsen i Reykjavik

contra

Kjøbmand John Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland.

Det er rigtig nok efter min Mening at gøre sig Illusioner, naar
Contractanten søger at troste sig med, at Hovedcitanten intetsteds
har klaget over, at hans Fiske^{blev}net var krenket ved de Garnsatninger,
som have fundet Sted for Jorden Kleppur i afrygte Foraar og i Sommer,
efterdi Contractanten har klaget over at disse Garnsatninger ode-
lægges Fiskeriet i Ellidaaen. Wortken er da Retten til Fiskeri
og hvor er den, naar ingen Lax gaar op i Eluen, fordi den enten
ved disse Garnsatninger bringes udaf Lix Retning eller bliver
fanzet i garnene? Slig Argumentation, Saastand, eller hvad
slig Fremgangsmaade ellers benævnes, finder jeg ikkun at
være Ordskloveri, der ikke skader Hovedcitanten, men heller ikke

i mindste Maade tjener Ail at ausrueiligjøre Sagen. Naar
Contractanten praaberaaber sig Ltb. 56 til Forvar for Eieren
af eller Ejerne af Kleppur Fiskeri, er denne dog det hvorm Tale
er, indrommer han derved at Retten til Fiskeri inden eller
søndenfor Gelgjutange lovtig er Jorden Kleppur frakommen
ved Kongelig Skjode af 11. Dec. 1853, og her er jeg enig med ham,
men saa maas han igjen give mig Ret i at ugendrute Kon-
gelig Skjode er en authentisk Fortællning af Skjodes, paa
Kleppur af 17. Sept. 1817. Hvis nu Hans Majestet Kongen i 1817
har solgt Jorden Kleppur med Retten til Laxefiskeri for dens
fordelliggende, saa kunde han ikke i 1853 sælge en Del
af denne Ret til Fiskeri, nemlig den, der haves paa det Sted
der ligger inden eller søndenfor Gelgjutange, og da Ejerne
af Kleppur ikke ved Thinglesningen af Skjodes af 1853 og
skeller ikke senere have gjort Indsigelse imod dette Sælg, naaghet
73 de have haat Aulædning dertil ved Thinglesningen af deres
Skjode paa Kleppur af 9. Mai 1857, d. 26. Juni s. a., da Eieren
af Laxefiskeriet i Ellidaaen protesterede imod, at Kleppur efter
Skjodes af 17. Sept. 1817 havde nogen Ret til Fiskeri, saa have de
stilkende indrommet, at de ikke have nogen somhelst Ret til
Fiskeri for Jorden Kleppur. De af mig citerede Skjodes medfølge
her sub Ltr. A - C. Jeg tillader mig nu end yderligere for Retten
at oplyse Forholdet mellem Jorden Kleppur og Laxefiskeriet i Ellida-
aen, saaledes som det var indtil Aaret 1817, da noorte Jord gik over
til at blive Privateiendom; Gjenstanden tilstedes vel ikke at
fatte sig kort, men jeg skal gjøre mig Umage for at gjøre det saa kort som
muligt.
Fra umindelige Tider have de Jorder der eis det til Ellidaaen
støtende Landstrækninger været Kongelig Eiendom, nemlig Jor-
dene Ellidavatn, Vatnsendi, Aober, Arfari, Puchadri og Kleppur

foraarvidt sidstnævnte Gaards Jorder rentelig thodes op til
 Biskadens jordstelligende, indtil de alle i Begyndelsen af dette
 Aarhundrede bleve privat Eendom. Saaledes Hans Majestet Kongen
 var eier af disse Jorder, bortbyggede han dem til Landets Lubyggere,
 men forbeholdt sig alene Retten til Laxefiskei i Ellidaaen, som blev
 74 drevet paa den Maade, at han lod bygge Laxekister i Aaen eller
 reise Gjerdet tværs over den, hvorved Laxens forhindres i at gaa
 tværs op i Aaen, og der fortælles, at man i Begyndelsen af det
 18. Aarhundrede har ført Klager ~~derover~~, at Kongens Forpagterne brugte
 en saadan Fiskemetode, men disse Klager have vistnok ikke ført
 til noget, thi Kongens Forpagtere have indtil vor Tid brugt den
 samme Fremgangsmaade. Ligeledes har det vistnok været Tilfel-
 det, at det er blevet formunt de Jorder der ligge langs Kysten paa begge
Sider udenfor Ellidaaen, Kleppur mod Vest, og Vidó (somendkjønt
det er en Ø) mod Øst at fiske Lax i Havet udenfor deres Forstrande,
 thi man har aldrig hørt, at disse Jorder have drevet saadant Fiskei;
 og dog skal særlig Vidó, medens den havde Rettigheder som Kloster,
 ifølge Maldage have eiet Hjerdeparken af Laxefiskei i Ellidaaen;
 men hvad Kleppur angaar, saa har Hans Majestet Kongen, da han
 i 1817 solgte denne Jord til Konferentsraad Steptenien, brugt i Kjølens
 saadanne almindelige Udtryk om Salget, som: at Jorden afhændes med
 alle de Hertigheder og Rettigheder, som den fra gammel Tid fulgt have,
 75 endnu følger, og med dette følge bør (se Bilag A). Nu er det almindelig
 bekjendt, at Eieren af Kleppur, eller in specie Jordens første Kjøber ingen-
 sinde har forsøgt at fiske Lax for Jorden, hvorimod han i 1828 vistnok
 har gjort Indsigelser imod, at Forpagteren af Laxefiskeiet i Ellidaaen
 overensstemmende med Auktionsconditionerne af 28. Juli s. A.
 skulde have Ret til at forbyde alle andre at fiske Lax fra Aaens Udløb
 og indtil Arbejarkofði eller Gelgjutange, hvilket sted de forhindres
 den Tid dog havde været Tilfældet, og nost foran var bestemt i Auc-
tionsconditionerne af 27. Apr. 1826; men Kjøberen præfalte dette

77
76
78

se, Kjøremaal, efterat Sagen var kommet ind for det fahenværende
Rentekammer, og dette Collegium havde corresponderet med Stift-
amtmanden over Island desangaaende, og efterat denne Em-
bedsmand samt Lyselmanden i Guldbringesysseel havde
afgivet deres Erkløring over Eieren af Klepps Kjøremaal. — En
Afskrift af Auctionsconditionerne af 4. Juli 1828 og af begge
siddnævnte Embedsmænds Erkløringer af 22. og 26. Aug.
1829 følge hermed sub L^{tra} D. F. Efter denne Tid har der ikke
været gjort Ludigelser imod rette Vedkommendes eller For-
pagternes Ret til Fiskeri i Laxelven, og heller ikke er der senere
i umindelige Tider gjort Forsøg paa Laxefiskeri for Klepps Jord,
ikke engang efterat Laxefiskeriet i Laxelven blev privat Eie-
dom ved Skjødet af 11. Dec. 1853 (L^{tra} C.). Dette allehøieste Skjøde
lyder ord til andet ligeom Auctionsconditionerne forhen havde
lydt, idet det afskæder Laxefiskeriet i Ellidaæen (Laxelven) fra
"Storahyl" af og ud i Havet udenfor Aæns Munding indtil Liniem
mellem Arbejarhöfði (Forbjergs Hoved) og Gelgjutange, med til-
hørende Fiskeredskaber og alle de Rettigheder, som have fra gamm-
mel Tid fulgt med Fiskeriet, endnu følge og med dette bør at
følge. Først i Aaret 1858 ^{gjorde} afstede Eieren af Kleppur at søge efter
Muslinger mellem Aammundingen og forndvorte Lini mellem
"Arbejarhöfði" og Gelgjutange, da de forment at de eiede den en
Del af den tilgrændsende Kyststrækning, og derfor mente
at de ved at tage Muslinger der, ikke gjorde andet end bruge
og benytte deres Jord, men Retterne havde dog vistnok en
anden Anskuelse om denne naturvidenskabelige Quæstion,
og ^{hen-} regnede Optagelse af Muslinger til Fiskeri i Havet. Lige
Tangst mente Eieren af Kleppur at der dengang tilhøvs den
overensstemmende med deres forndvorte Skjøde af 9. Mai

1857, der afhænder til dem Jorden med alle Rettigheder Lillauds
 77 og Silvauds (Stra B), og saaledes gaar et Skind, videre end aller-
 høieste Skjøde af 17-Sept. 1817, og i Tillid hertil have de ogsaa, hvil-
 ket nu er Kommuel for Dagen, leih Laxefiskeriet for Kleppur jord
 i denne Sommer til Kjobmand Ritchie.

af det ovenfor Anførte angaaende Forholdet mellem Jorden Kleppur
 og de Kongelige Forpagtere af Laxefiskeriet i Ellidaaen, eller Kongen
 selv som benyttende dem og som Repræsentant for de offentlige Eiendomme,
 er det for det Første klart, at Kongen eller de af ham bestillede Authts-
 riteter paa hans Vegne havde fuldstændig Ret til at reservere sig
 selv alle Herligheder paa sine eller det Offentliges Eiendomme, og
 udelukke sine Leilendinger hildels eller ganske og alleles saaledes
 som han fandt for godt, derfra, og dette er ogsaa faktisk indrømmet
 af dem, der i tidligere Tider have voret Kongens Leilendinge paa
 de Jorder, der ere det paa begge Sider op til Laxelven stodeude
 Grundstrækninger, ligesom det ~~er~~ er fuldkommen tilladeligt
 in genere efter N. L. S. 1-2. og in specie efter N. L. 3-14-27. Men
 har Kongen saaledes haft Ret til at reservere sig Laxefiskeriet, i
 Ellidaaen, saaledes som han faktisk har gjort, og som end yderligere

78 fremlyses af oven citerede Document Stra D, saa havde han ogsaa
 Ret til at sælge de af ham uden Fiskeriets Medfølge bortbyggede
 Jorder med de samme Vilkaar og Restrictioner, thi sligt Slag stri-
 der ligesaa lidt imod Lov og Ordbarted, som det omtalte Leiemaal,
 idet begge Dele ere byggede paa fri Overenskomst mellem treende fuld-
 myndige Contrahenter. Saaledes er Laxefiskeriet i Laxelven de
 tilgrændende Jorder loelig frakommen, efterdi Kjøberne have ind-
 gaet Kjøbet, vel vidende og nøie bekendt med, at Kongen for
 umindelig Tid inden havde reserveret sig og voret i vedholdende Lydd.
 si af disse Rettigheder. Og da nu Jorden Kleppur saaledes er
 bortsolgt med de Rettigheder og Herligheder, som ^{den} fra gammel
 Tid fulgt have, ⁽¹⁸¹⁷⁾ endnu følge, og med dette følge bor, saa er det

55

ved at paaberøbe sig Landlovens almindelige Bestemmelse.

Ligesom jeg ovenfor er gaaet ud paa, at Kongen, medens han var Eier af alle de til Laxelven grændende Jorder, har forbeholdt sig alene Ret til Laxefiskeri, ikke alene i selve Aaen, men ogsaa i Luudets Indløb de Grevder som ere skrevne i Forpagtingsindskaaene af 4. Juli 1628 Ltr. D., saaledes maa jeg ogsaa ansie dette for konstateret ved det Factum, at Kongen af hans Leil sendige og særlig ikke Leietageren af Kleppur, saalidt, som senere Eierne af denne Jord, ingeniinde fra umindelig Tid har tilladt sig at drive Laxefiskeri paa de Steder, som forbudet har til Hensigt at beskytte mod aligt Fiskeri. Muligen kunde man herimod vilde indvende, at der ingeniinde før, allermindst, af Udlandinge, er blevet drevet Fiskeri her paa den Maade, som nu er blevet hyppigt, og at Preiadderne eller senere Eierne af Jorden Kleppur af den Grund ikke have benyttet Laxefiskeiet, for Jorden i Vidømund, men jeg skal til Bevis for at en saadan Indvending ikke kan holde Staud tillade mig den Bemærkning, at ovennævnte Rentkammerster. af 26. Apr. 1649 siger at Laxefiskeiet i Ellidaaen er gaaet og drevet for kongelig Regning i mere end Hovedtid o: mere end 100 Aar før 1649, hvilket vistnok er overensstemmende med Landheden, thi d. 24. Jan. 1648 giver Kong Chr. W. Martin Trautke, Borgemeister Hans Hansen, Markus Ruadehandt, og Johan Momm i Rotterdam Tilladelse til Laxefiskeri her ved Sönderlandet, dog ikke i Vidømund eller Grafarvog, hvor han selv dog eiede Laxefiskeiet, men i Hvitaæns Munding i Borgarfjorden, hvor han ingen Ret havde til Laxefiskeri (M. Ketilds. II, s. 472). Dette er efter min Mening et uomstødeligt Bevis for, at Udlandinge tilforn have drevet Laxefiskeri med Garn, ligesom det ogsaa er almindelig bekjendt, at Landets egne Indbyggere i lang Tid have drevet det Laxefiskeri ved Hjælp af Garn baade i Hvitaæn og Thjörvaæn i Arnessyssel og i Hvitaæn i Borgarfjordsyssel. Paa den anden Side tjener dette Factum til

Revisfor, at Kongen ikke har villet kildede noget Fiskeri paa
eller i Nærheden af hans egne Fiskesteder, og er dette saaledes endnu
en ny Omstændighed, der tjener til at anskueliggjøre den Skilling,
som de Kongelige Fornagtere af Laxefiskeriet i Eren indtog, lige-
overfor alle andre, saavel hans Leilendinge paa de til Elven
grænsende Jorder, som paa de Jorder, der ligge udenfor den,
nemlig: Klypper, Vido og alle de andre.

Det vilde heller ikke være noget usadvantligt for i Landet, omend-
skjont Laxefiskeriet i Ellidaaen udelukkede Lierne af Klypper
og Vido fra slig Fangst for deres Grunde, thi det er saa almin-
delig bekjendt, hvormange Herligheder for en Del eller ganske
der ere bleve løsrevne fra de Jorder, hvem de oprindeligt have
fulgt, uden at nogen kan gjøre Rede for eller bevise, paa hvil-
ken slig Rettighed (servitus) er fratommen og hvem anden
mand Lierne, trodsimod Bestemmelserne i Land-
loven om Jordernes Rettigheder, og dog indlader Tingens
sig paa at bestride deres Ret til slige Rettigheder og Servit-
uten der nu ere in possessione, hvad enten de tilhøre
83 Privatmand, eller offentlige Stiftelser, Kirker, Klostre etc.
Men omendskjont disse Servituter ikke sjelden kunne
synes at ligge i Strid med Landloven, saa er det dog klart,
at de, der vilde paaberaabe sig Landloven (for atter at komme
i Besiddelse af slige Herligheder) til atter for Jorderne at erkræve
slige Herligheder, der oprindeligt have tilhørt dem, ^{vistnok} være pligtige
at gøre Revis for, at de oprindeligt uretteligen vare Jorder-
ne fratomme. Saaledes er det min Mening, at Revisbyrdene
in casu paakviler dem, der trodsimod hvad der har været Tilfælde
for umindelig Tid, vilde begynde paa Laxefiskeri med garn
i Viddomud. Men heraf er det atter en Folge, at Ind-

37

stærke Kjøbmand Pitche & Lou ikke kan have
nogen Fordring paa Litauens til Skadesløsholdelse
for det Tab, som han muligens har lidt ved Forbudet
af 10. Juni sidst, men derimod paa Lou, der have
udleieh Fiskeieh, til ham, uden i Forveien af have
foriekket sig selv og andre om at de virkelig havde
Ret dertil (s. Fiskeri).

84 B Efterat jeg saaledes har udviklet og efter min Me-
ning tilstrækkelig godtgjort, at Ejerne af Kleppur ikke
have nogen Ret til Laxfiskeri for denne Jord grund,
skal jeg gaar over til den Lide af Lagen, der gaar ud
paa, at de ved deres Garvsætninger i Sommer have
fordrevet og spildt Litauens Fiskeri i Laxelven. —

Det er da ved Vidnerne N° 1 og 2 ad 3. Spørgemaal giv-
ne Forklaring bevist (se hermed følgende Vidne & Prælg.),
at Laxen bortstrømmes ved Garn, og det samme følger af
det 3. Vidnes Svar paa 6te Question, og heri ligger fuldt,
Deris for, at Garvsætninger ødelegge alt Laxefiskeri, lig-
som dette ogsaa ligefrem er udtaalt af Vidnerne N° 1 og 2
i deres Svar ad 7. Question. Endvidere have de samme
Vidner i deres Svar paa 8. Spørgemaal forklaret, at Laxen, hvil-
ket forresten er almindelig bekjendt, gaar op i alle berst.
vandsstrømninger, og paa Spørgemaal 5, at Strømmen
ud fra Laxelven gaar ud langs med Klepps Grund mod Vest
i Indet. Saaledes er det da givet, at Strøstedelen af
den Lax, der gaar gjemmen Vidnes ind langs med
Vestkysten, just paa det Sted, hvor Indstrøket havde sat
sine Garn, saa at de nodvendig maa have liget i Veien for
85 Laxestimen og bortstrømmet den, og oplyses dette end yder-

ligere ved samme Vidners Svær ad Gjengemaal G, idet
de, navnlig første Vidne, forklare, at ingen anden Fisk
gaar saa grundt som Laxen. Dette Punkt oplyses end
yderligere ved den Beredning eller Erklæring, som Suspecten
svær for Laxefiskenierne i ^{i sin Tid} Holland, tilrentte og afgav til
sin Regjering, og som jeg tillader mig at vedlægge i Extract
af Sir R. Smiths i Edingburgh, Brev H., og synes det ikke
at brønge til videre Bevis, i hvor høi Grad de af Tvedtvon-
te i Sommer satte garn for Kleppes Grund have oddagb-
litantens Fiskei i Ellidaaen. Døser derfor til Overflø-
dighed, naar 7. Vidne forklarer ad Question 2, at Etan-
ten idkun har faaet 1 Lax i al den Tid, Tvedtvontes
Garn vare indatte, medens Tvedtvontes dog overensstem-
mente med 5. Vidnes Forklaring ad O. Gjengemaal, og
7. Vidnes ad 5. fik 14-20 Lax i sine Garn. Til yderligere
Bevis herfor vedlægger jeg en notorialiter stadfæstet
Extract af litantens Fiskebog Brev J., hvorpå det fremgaar,
at litanten først begynte at faa noget, efterat alle For-
søg paa Fiskei for Kleppes Grund var ophørt, paa Grund
af af Politikjendelsen af 15. juli, som først effectueredes
d. 16. eller 17. næsteften - en ny Omstændighed, der fuld-
stændig stadfæster den givne Forklaring af Vidnerne N° 1 og
2 til G., og N° 3 ad O. Question, og som fuldstændig alene
dermed maa anses for bevis. Imidlertid maa litantens
allerede under Laxens Begyndelse var fuldstændig over-
beviset om, at Tvedtvontes Garnsætning for Kleppes-
Grund, og den daglige Fordel med Waade, som dertil
var nødvendig, ødelagde hans Fiskei, har han dog hidind-
til ikke villet gjøre Fordring paa Skadeserstatning her-
dem, der saaledes have stærket hans Ret uden dertil

39

at have Hjemmel i Lovgivningen, da han ikke har
fundet det Urægen ord, at gjøre Fordring paa
saa Side som det af Tundstovte havde Udbytte, an-
tages, og han paa den anden Side ikke har det i
sin Magt at hevise, hvor stort et Antal Lax Gode
Garnene er blevet bortskudt eller bragt ud af
Oeres Betning mod hans Fiskesteder, omendkjend
det paa den anden Side maas anses for uombillig-
ligt, at et stor Mængde Fisk paa den Maade er
gaaet tabt for Fiskeiet i Laxelven. Men Litauken
mener ikke desto mindre at han har Ret til^{sig} Skades-
erstatning hos Vedkommende, ligeom ogsaa
Erstatning for Tort og Creditspilde, idet det er
til afbræk for hans Credit, som Handlemand,
naar hans Creditores gaa at høre, at den Eiendoms,
87 som han hidindtil har haft betydelig Lust og af,
er blevet ham snuget, idet Andre tro sig berettigede til
ganske at fratage ham den og berøve. Jeg reserverer
mig derfor Ret til senere under Sagen at optræde
fordrende denne Erstatning om fornødent i sine.

Had angaa Eiernes af Jorderne Langarnes og
Kleppur Intervention i denne Sag, saa indder sig
ikke hvorpaa den er gaaet. Sagen vilde nemlig
ligevel lade gaa til Dom for deres Vedkommende
som presumptive Eiere af Kleppur uden Intervention
sagenmaal, efterdi Tundstovte har produceret sin
Hjemmel for Fiskeiet for Kleppur Gorned, thi denne
Hjemmel er just det, hvormed Tundstovtes Sag

staar og fæder. Det havde vistnok været i sin Orden,
hvis Indskrivte Ritchie & Son havde anlagt Lag imod
Eierne af Kleppur til Skadeserstatning for den Van-
kjennel, som Erfaring vil vise, at det paaklagede
Fiskeri lider af, men jeg kan umulig fatte, hvor-
ledes Indskrivte Ritchie & Son kan falde paa at
gjøre faldet Lag med Eierne af Jorden Kleppur;
thi ihvovet deres Interesse forsaavidt falden
88 sammen, som den gaar ud paa at Fiskeriet u-
hindret kan drives, saa divergerer den dog forsa-
avidt Skadeserstatningen angaaer, naar det bevi-
ses, at Eierne af Kleppur have manglet Kjennel
til at leie Laxfiskeriet til Ritchie, og jeg tror nu at
Enden paa det Hele bliver, at en eller anden god
Mand aabner Fisene paa Ritchie, og bringer
ham den rette Forestilling om, hvor han har
at søge Erstatning for det Tab, som han, i An-
ledning af den med Eierne af Kleppur indgaaede
Leiecontract, har lidt. Da jeg saaledes maa
holde for, at Eierne af Kleppur Interventions-
maal er utvælsk baseret, som jeg senere skal søge
at føre Bevis for, maa jeg paastaa det afrikt,
og Hovedsakens Rikjendelse i Kost og Ting
Noget hvor med han kan være fornødt,
men jeg finder Derhos Anledning til at
forandre min Paastand fra 22 Juli næstfølg.

61

derhen, at Tudestovnte kilpligtet at betale
Processens Omkostning er med 60 Rd.

Reykjavik d. 2. Sept. 1862.

P. Gudjohansen
Til Guldbringe- og Kjøbsenselskabet Herredret.

Stemplet i Guldbringe og Kjøbsenselskabet d. 2. Sept. 1862.

Magnus

Bilag No. ad No. 16 er saalydende:

89 Vi Frederik den syette af Guds Naade Konge til Danmark,
de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn,
Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg

Gjøre vittentligt: at vi ved vor allertvieste Resolution af 11. Sept. f. A. aller-
naadiget have approberet det paa den os forhen kilhvorende i Seltjarnar-
nes Kjøp og Guldbringenselskabet inden Island. Soudernant beliggende
Jord, Kleppa kaldet, af Dybdet 20 1/2 ved Kjøbmand Knudsen af Kjøb-
staden Reykjavik gjorte kinstede Rind med 400 Rigsbank daler Navne-
vordi, paa de ved den under 27. Apr. s. A. afholdte Auction beljænt-
gjorte Vitkaas, hvorhos vi allernaadiget have kilet, at denne Jord
maa kilskjodes os elskelige Konferentsraad og Justitiarius i Lands-
overretten paa vor Land Island, Magnus Stephensen. Og da
benævnte Konferentsraad Stephensen, ifølge heraf, efter vores
Landsfogeds, Sigurd Thorgrimsens Frittering, dateret 14. Jan. d. A.
har indbetalt fornævnte Kjøbesum, Firhundrede Rigsbank daler
Navnevordi til Jordebogskassen i Island, saa er det at vi herved
de Konferentsraad Stephensen stjæder og afhænder til fulkommen
90 Odal og Eiendom ovennævnte Jord, Kleppa med alle de Rettigheder
og Hertigheden, som den fra gammel Tid fulgt have, endnu følge
og med dette følge bør, saa at han i Overensstemmelse med de
om Jordegoddernes Behandling og Forbedring i Island

ergangne eller herefter udgivende Anordninger man gøre sig den
saa nyttig, som han bedet need og kan.

92
Thi viklare vi endydermere for os og vore kongelige Arve-
successorer i Regjeringen, ingen vidnes Lod eller Deel, Ret eller
Bettighed at have til forbenældte Jord, men at samme, som for-
anført, med det, hvad den en tilligger, skal tilhøre og følge
nævnelste Conferentsraad Stephensen til evindelig Odel
(og Eiendom, dog Os og vore kongelige Arvesuccessorer i Regjerin-
gen alle kongelige Regalier og Høiheder, saunt ordinære og extra-
ordinære Contributioner, som enten allerede til Os, eller offentlig
Rang, ere paabudne, eller herefter paabudne vorder, ubrønde.

Forsydeude Alle og Enhver, efter som frestrevet staaer, at kinde, eller
i nogen Maade Forsang at gjøre under vor Skyldest og Naade.

Givet paa vort Slot, Frederiksberg d. 17. Sept. 1817.

91
Frederik 8.

(L.S.)

J. G. Mosting. Wormskjold. M. Esen. Ad. Koltke. Vorndrum.

Skjode for

Conferentsraad og Justitiarius i Landsoverretten paa Island, Mag-
nus Stephensen, paa Jorden Kleppe i Guldbingeyssel og Island. Lon-
derant for 400 Rbd. N. V.

Woldum.

Den ved Fr. 8. Febr. 1810 allernaadiget paabudne $\frac{1}{2}$ pro cento Afgift,
2 (to) Rigsbankdaler Navnevrdi til Island's Jordebogkasse, hvorfør
quitteres.

Reykjavik 6. Juli 1818.

S. Thorgimsen.

Opløst i den kongelige islandske Landsoverret d. 3. Aug. 1818.,
samt protocolleret, hvorfør er betalt 5 Rbmark S. V. Skrives fem
Rigsbankmark S. V. hestene

P. Stephensen.

Endsydende med det originale Skjode beirder

P. Kjelsted
(att.)

Fremlagt i Guldbringe- og Kjösar-Lysesels Extract d. 11. Sept. 1848.

P. Melsted
(ab.)

92 At ovennævnte Copi Ord til andet er enslydende med en Copi
verificeret af Lyseselsmaanden i Guldbringesynd, afliedt efter
selve Originalen, bevidnes, efter en nøiagtig Sammenholdelse, her-
ved notorialiter.

Reyfogetomboret i Reykjavik d. 24. Juni 1862.

A. Thorsteinsson
(L. S.)

Geløst 12 ft.

toef Skilling R. M. bet. A. Th.

Fremlagt i Guldbringe- og Kjösar-Lysesels Extract d. 2. Sept. 1862.

Klausen.

Prilag A. B. ad N. 16 er saalydende:

Udskrift af Guldbringe- og Kjösar-Lysesels Sjodo- og Pantebog.

Vi undertegnede, jeg Selveierbonde Loptur Thorvellson paa
Thingholt, og medundertegnede Eire af Jorden Laugarnes have
i Dag indgaaet følgende Kjöbecontract:

Jeg Loptur Thorvellson lover herved og forpligter mig og
mine Arvinger til at sælge medundertegnede Eire af Jorden Lau-
garnes min Eiendomsjord, Kleppur i Seltjarnarnes-Þep. 20⁴⁷
Dyked, med alle tilhørende Bygninger, Retligheder og Heiligheder
Stillauds og Kilvands, Terituter, som fulgt have og følge bør, for
den omcontracterede Kjöbesum 900 Rd., ni hundrede Rigsdaler

93 R. M., hvoraf 200 Rd. at betale strax i indtredende Foraar, 500 Rd.
med loelig aartlig Rente efterhaanden, eller saa meget ^{deraf} aartlig lèn
jeg efter at have givet, tilligende 1/2 Aar i Forveien maatte ønske;
400 Rd. ^{uden Renter} betales, naar jeg maatte ønske det, i Varer; dog ere vi komne
overens om, at jeg ikke fordrer nogen Del af de efterstaaende
700 Rd. af Kjöbesummen udbetalt i dette adstkommeende Aar
indtil Fardag.

Hvorimod vi undertegnede Eire af Laugarnes

love og forpligte os og vore Arvinger til at kjøbe Jorden Kleppur af 20 ^{1/2} Dyked, med det den tilhørende af Bonden Mr. Loptur Thorkellson for den skulderede Kjøbesum 900 Rd., hi hundrede Rigsdaler R. M., som skal betales til veludviste Mr. Loptur i Et og det saaledes som ovenfor anført.

Denne Kjøbecontract faar fuldstændig Gyldighed for Kjøberne i næste Fardag, saa at de til den Tid modtage det Kjøbte til fuldstændig Rensdom og Rædighed, Brug og Benyttelse, og staaar Jorden fra den Dag af med det Tilbehør for deres Risiko, men Salgeren lægger Landstykt som forfalder i næste Fardag, (og erlægges ^{at} Tiende.

Til Bekræftelse heraf vi vore Hænder og Segl.

Reykjavik d. 9. Mai 1857.

Salger: Loptur Thorkellson

Kjøbere: M. W. Pjering. H. St. Johnsen.
(L. S.) (L. S.)

J. Thordarson. A. Arnason. G. Laega. J. Arnason. J. Arnason
(L. S.) (L. S.) (L. S.) (L. S.) (L. S.)

Jón Thordarson. O. Gudjohnsen
(L. S.) (L. S.)

Lad naar Mandkællingsretten for Seltjarnarnes - Rep
i Reykjavik d. 26. Juni 1857. A. Baumann.

Tilsvarende Jorden Kleppur i dette Afhandlingsdocument er solgt med tilhørende Rettigheder tilvandt nedlagde Kjøbmand P. Thomsen ved Dokumentets Tilgænging den Protest, at han som Eier af Lasefiskeri i Elliduaaew gjorde Ludvigsliv ind, at nævnte Jord havde nogen Rettighed tilvandt efter Skjødet af Mr. Sept. 1817.

A. Baumann

Det uddraget belæser

A. Baumann

95
Gjort den 24

fire og tyve R. M.

65

Fremdragt i Kjøsar- og Guldringeysselskabet d. 2. Sept. 1862.

Klausur

Artikel C. ad Nr. 16 er saalydende:

Ni Frederik den Syvende

Af Guds Naade Konge til Danmark, de Henders
og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn,
Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg

Gjøre vitterligt: at da det ved allehøieste Resolution af N. Mai
d. 2. er tilladt, at det Staten tilhørende Laxefiskeri i Ellidaaen inden
Guldringe- og Kjøse-Lysesel under Vindcrummet paa vort Land
Sjælland maa afhændes Eieren af de til bemeldte Laxels Stodeude
jorder, Bøstader og Arkiv, islaudet Kjøbmand D. Thomsen, for en
Kjøbesum af 1250 Rbd., og han i den Anledning har indbetalt i vor
Sjælandske Jordebogkasse af forntvorte Kjøbesum 450 Rbd., og for
de øvrige 800 Rbd. indbetalt en Forsikring med 1. Prioritets Pau-
dent i bemeldte Laxefiskeri og 4% aarlig Rente til hvert Aars N.
Dec. Termin, saa skjøde og afhende vi herved til forntvorte Kjøbmand
D. Thomsen merbemeldte Laxefiskeri i Ellidaaen paa den store Fos-
96 ved Gaarden Arbo, Stora Hyl kaldet, og indtil Indenfor Elvens Mun-
ding i Søen, mellem Arbajarköpfda og Gelsju- eller Geldingafangi
med tilhørende Fiskeredskaber og alle de Rettigheder som Fiskeriet,
fra gammel Tid fulgt have, endnu følge, og med dette følge bør, saa
at han i Overensstemmelse med de om Fiskeriet, i Sjælland
ergangne eller herefter udgivende Anordninger maa gjøre sig
samme saa nyttigt, som han bedst ved, vil og kan.

Thi erklære vi for os og vore kongelige Arvesuccessorer i Regje-
ringen ingen videre Lod eller Del, Ret eller Rettighed at have til
ovennevnte Fiskeri, men at samme som før ommeldt, skal
tilhøre og følge forntvorte Kjøbmand D. Thomsen til evindelig
Eiendom, dog os og vore kongelige Arvesuccessorer i Regjeringen

alle kongelige Regalier og Høitæder, samt ordinære og extraordinære Con-
tributioner, som enten allerede til Os eller offentlig Brug ere paakundne,
eller herefter paakundne werde, uforæntkede.

Lignende Omkostningerne ved dette vor Skjodes Thinglæsning
saavel som hvad andre Omkostninger, der endnu kunne flyde af nødvendige
Overdragelse, Os uveðkommende.

97 Forbydende Alle og enhver heimod, efter som foretrækt staar, skudes der
i nogen Maade Forsøg at gjøre, under vor Hyldeit og Naade.

Givet paa vor Slot Christiansborg 11. Dec. 1853.

Under vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

Skjode

Græd.

paa Laxefiskeriet i Ellidanaa inden Guldbringe og Kjørsarsuel under Island's Landmand.

Thinglæsning paa Mandskalsthingsretten for Seltjannarnes - Bæp paa Nes d.
6. juli 1854. og indført i vedkommende Skjode- og Bæp-prot. p. 250-51 sub N° 271.
A. B. Mannum.

Thinglæsning -- 2 Rd.

Indførelse -- " -- 24 f

2 Rd. 24 f

1/2 % Afgift -- " -- 24.

8 Rd. 48 f

Otte Rigsdaler otte og fyrgetyve Skilling
A. Mannum.

Læs paa Rættindet i Reykjavik Torsdagen d. 14. Juni 1855, og ind-
ført i Rættens Skjode og Bæp-prot. p. 155-157.

A. Finnson.

Gjeld:

98 Thinglæsning -- 2 Rd. "

Indførelse -- " -- 24 f

2 Rd. 24 f

10 Rigsdaler 24 Skilling
14/6 1855 A. Finnson.

07

kvitlydende med dette afhævedesdocument Original fremlagt
i Guldbinge og Kjøsarqvæls Extract d. 13. Junii 1858.

Bevinder P. Melsted (Cst.)

Fremlagt i Guldbinge og Kjøsarqvæls Extract d. 13. Junii 1858.

P. Melsted (Cst.)

Fremlagt i Guldbinge og Kjøsarqvæls Extract d. 2. Septbr. 1862.

Klausen.

Delag Da No. 16 er saalydende:

Copie

Conditioner d. 4. Juli 1828.

horefter det Ks. Majestat Kongen tilhørende Laxefiskeri i
Helleraaen imellem Guldbinge og Kjøsarqvæls i Islands-
Sonderamt, ved offentlig Auction opbydes til Forpagtning.

1.

Forpagtningen opbydes paa 10 Aar for en aarlig Afgift i Rigs-
bankpenge o. S. og bliver den Kjøbbydende tildelegen paa forventet Ap-
probation af det Kongelige Rensetammer.

2.

Forpagteren maa bruge Laxe og Ferede, sandt hver anden mulig Seite-
fangst i Helleraaen med Garn, Augler, Kister og Lvens Opdmning, saa-
ledes som forhen er brugt, opad i Elven til den store For ved Gaardene
Arber, Storahyl kaedet, ligesom og ude i Loen udenfor Elvens Munding
indtil imellem Arberhøfde og Jelsjubange, paa hvilken Stadning det er
alle andre forbudt at fiske paa nogenomhelst Maade.

3.

Forpagtningen tiltrades næstkommende 31. Dec. og overleveres Forpagteren da
de Ks. Majestat tilhørende Laxekister, som igjen bør afleveres i brugbar Stand
ved Forpagtingens Udlob d. 31. Dec. 1838.

4.

Afgiften indbetales i rede Sølv til Landfogderieb, inden hvert Aar Tardag
eller 6. Junii, og om forlanges maa Forpagteren stille indagelig Caution for dens
frontede Indgælds.

5.

Skulde Forpagteren dø eller ikke opfylde disse Conditioner, bliver

Fiskeriet strax ved Auction optuud til ny forpagtning; hans Majestæts-
mulige Forlinger forbeholdes.

Kingere Overbud end 1 Rbd. r. L. antages ikke.

Afskriftens Richtigkeit bekræfter
J. D. Franke.

Fremlagt i Guldbørge og Kjøbmands Extrait d. 2. Sept. 1862.
Clausen.

Pilag "E" ad N. 16 er saalydende:

100 Afskrift-
af en af Styrelsmændene i Guldbørgeresyl under 22. Aug. 1824
til Stiftamtet afgiven Redning.

101 Tilmustig Skrivelse af O. J. M. har Deres Kriavelbaarehed tilsendt,
mig en Skrivelse til det kongelige Renteskammer fra Konferenceraad
Stephensen af 16. Aug. f. A., hvori han indvender imod den 2. Post af
de Auctions conditioner, hvorefter Laxefiskeriet i Hellaarsen i sidstaførte
Sommer blev optuud til Bortforpagtning, paa Grund af, at han som
Eier af Jorden Kleppur var bleven prejudiceret ved de i bemeldte Conditioner
betegnede Grundstykke for forpagterens Eueret til Fiskeri ved Maa-
dingen af Hellaarsen, hvortil Hr. Stiftamtmanden har behaget at
forlange de Oplysninger, som jeg maatte vde istand til at kunne
meddele denne Sag betreffende, og i den Anledning til fornøden
Efterretning gunstigt tilstillet mig en Udskrift af de ved Jorden
Kleppur Saly bekendtgjorte Conditioner, og af det til Konferenceraad
Stephensen under 17. Sept. 1817 for bemeldte Jord allerede
udgivne Kongelige Skjøde, og endelig en af vedkommende Forretning
d. 27 Febr. 1804 udgivne bekjendtgjorte angaaende forpagterens
Eueret til fiskeri ved Udlobet af Hellaarsen.

Forlobig maa jeg i Anledning af forbemeldte Konferenceraad
Stephensens Skrivelse erbediget bemærke, at det vel er saaledes, som
han har andraget paa, at den om Bortforpagtningen af Laxe-
fiskeriet under 5. juli udgivne og bekendtgjorte Auctionsplanat
eller forpagtningsconditionerne ikke er ham tilsendte eller
forlygen fordyndte, hvortil jeg ikke anser mig forpligtet, men at han

69

Indet her først om benævnte Auctions Berømmelse forend
nogle Dage efter at den var afholdt, vil næppe nogen kunne
tro, som veed, at der dagligen især om Sommeren, falde Læ-
ligheder mellem Reykjavik og Vidó frem og tilbage.

Betreffende det paaanførte Indgrib i Conferentsraadens E-
ndomsektigheder, ved i forenævnte 2. Post af Forpagtningsvordit-
terne at udelukke ham fra Ret til Fiskeri indenfor de deri fast-
satte Grundestriel, da forudat at Jorden Kjøpes Grundet ve-
de af Hr. Conferentsraaden opgjøre, hvorom jeg ingen paalidelig
102 Nished har kunnet erholde, er jeg aldeles af samme Mening
som han, at den skete Udelukkelse af Fiskeri for hans Grund
er uoverensstemmende med Lovstovet, men da i en saa
lang Række af Aar en saadan Udelukkelse har fundet Sted,
saavel for de til Elven nedenfor den saakaldte Arbajarkyfl
angrændende Gaarde, som ogsaa de ovenfor samme beliggende,
der nu ere til dels blivne Privateiendomme, saa kan den ikke
anses for at være andet, end en Udsælgelse fra den almindelige
Lov, som ikke kan høves uden Hans Majestæt Kongens
Samtykke eller muligens ogsaa sættes ved Domstolene,
dersom Conferentsraaden kunde ved dets Hjælp paa Sagen
afgjort. Forrigt synes Lørdagen af Elven til Søen ligesaa godt,
at kunne regnes til det Sted, hvor der falder længst ud med Ebbetiden
som hvor Havvandet ved Flodtid længst gaar op i Elvens Munding.
Distancen imellem førstnævnte Sted, nemlig hvor Søen falder
fra ved Ebbetid, og Gylgjutange, der ligger ligeoverfor Arbajarkyfl er
meget kort, og saavith jeg har erfaret, skal Vandet der ved Ebbetid
103 være meget lavt, og derfor synes det næppe at være muligt, at man
der kan sætte Gjern uden ved Flodtiden, naar Vandet er vort til
en vis Høide. Da Opriidern paa Kjøper aldrig have, hvorefter forend
denne Jord blev Conferentsraad Stephensen althernadigt overdraget,
eller inden den Tid, saa vist vides, gjort noget Forsøg til Fiskeri indenfor

historelste Graender, synes Sagen ogsaa at vore af ledens Vigtighed,
Oestokeller, som Forpagterne hidtil aldrig have fisket i Euens
Munding, eller udenfor damme i Flod eller Ebbe Tid. Endelig
maa det bemerkes, at Fiskere tidt pleie ved Ubetiden at opgrave og
saade smaa Orme paa dette omtriste Sted, hvilke de siden bruge
som Madding paa deres Fiskeangler. De mig tilsendte Bilag bliv
herfor remitterede.

Afskriftens Rigtighed bekræfter:

A. Baumann.

Fremlagt i Extrarettens d. 21. Aug. 1858

P. Melsted (kst.)

Fremlagt i Guldbørge og Njorsarsseels Extrarett d. 2. Sept. 1862.

Clausen.

Bilag "F" ad N. No er saalydende:

Udskrift

af Stiftamtets Skrivelse til Rentekammeret dat. d. 26. Aug. 1849.

Det kongelige Rkr. har ved hvirgumstlig Skrivelse af 7. Febr. d. a.

104 behøvet at begjære Amtets Betænkning meddelt om, hvor-
vidt Eierne af Jorden Klette saavel ifølge Auctionsconditionerne
af 27. Apr. 1846, som ifølge det under 17. Sept. 1847 udfærdigede aller-
høieste Skjøde kan gjøre nogen grundet Indsigelse mod den i
2. Post af Auctionsconditionerne af 19. Juli f. a., horefter Laxe-
fiskeri i Kellersæen blev bortforpagtet, gjorte Rentekammeret,
at Forpagteren maa bruge Fiskeri, udi Søen udenfor Euens-
Munding indtil imellem Arbatøfði og Gylgjutange, paa
hvilken Strækning det er alle andre forbudt at fiske paa nogen-
106 somhelst Maade.

Effterat have tilstillet den mig oversendte Besværing fra
ovennævnte Eier af Jorden Klette, Hr. Conferentsraad og Justitsraad
Stephensen, med de tvende Afskrifter af Auctionsforretningen
over Gaarden af 1846, og Skjødets fra 1847, til Lysemanden i
Guldbørgeesæel, har jeg nu erholdt hans Erklæring i denne
Sag, hvilken jeg har den Ære at fremsende tilligemed de

71

mig tilstillede Documenter.

105 Det gjør mig vort at maatte besvare det høie Collegium med vistløstige Oplysninger i en Sag, som altders ingen Interesse medføres for Hr. Conferenceraaden, og som ialt bli-
ver af Vigtighed, fordi Auktet er pligtigt til at skaffe bestemte Forpagtere hjemled den Reh, som Auctionsconditio-
nerne tillige, thi forresten er det omtvistede Punct ei heller af nogen eynderlig Interesse for Forpagterne, undtagen for
saavidt nogen, ved det at udrette Gavn, maatte kunne skade
dem, uden selv at erholde nogen Fordel derved. Med Hensyn til Localiteten tillader jeg mig erbødigst at henvisse til Aukt-
skrivelsen af 11. Aug. p. A., hvori befundes bemærket, at det er en lidet Rugt, hvorover Hølleraaen udflyder for at forene sig med Søen, hvilken i Lobetiden for det Meste er tør, i Fløttiden ialt bedækket af Søen til en ubetydelig ei engang Mand-Høide, hvilken sidste efter hvad Hr. Lyselmann Jensen har anført, kun i sidstnævnte Periode kunde tilstrækkelig tviv, til det at ud-
rette Gavn, men som iøvrigt ialt bruges af Fiskerne til at samle Orme paa. Den nævnte Aukt-skrivelse henviser til det i 1788 udgivne Kort, hvorved jeg dog maa bemærke, at Distancen synes paa Kortet at være gjord større, end den i Virkeligheden er, 106 thi Afstanden mellem Arbjarköpfde og Gelgjutange er næppe mere end 200 Skind, og det omtvistede Stykke næppe 500 Skind fra disse Punkter til den nævnte Elvens Løb, hvorpå altsaa da her kun kan blive Tale om Fløttiden, det omgjønsionerede Stykke ialt udgjør i det Høieste 250 Skinds Længde. Ved den vestlige Side af Gelgjutange, dog betydeligt over 1000 Skind derfra bag en halv Høi ligger den lille Gaard Kleppere ved Søen, lige ovenfor den Vids; her har denne Gaard sin Hjemme-

mark, og Udmarken gaar, som almindelig i Tiland, et betydeligt
Stykke omkring Tunet, men hvorlaug, er ikke bestemt Afgjort,
muligen ei adgang til det omtvistede Punkt, saaledes som behage-
lig vil ses af Sagselvaandens Erklæring. Hvad derimod Laxelven
angaar, da er det uinefaldende for enhver, som blot adgang har
107 til Stedet, at Vandet indtil de ommeldte Punkter maa beveges
til Mundingen af Elven, hvilket Sted altid maatte og ogsaa har
været reserveret Forsagterne af Hellaeræen, uden at det forsaavidt
harde været nødvendigt først, at fastsettes i Auctionsconditionerne.

Jeg maa altsaa være ganske enig med min Formand, Herr
Stiftamtmand Høyer, at han ikke ved denne Bestemmelse
har gjort nogen Udvidelse i Forsagternes Ret til at fiske i Laxelven,
men meget mere en bestemt Udvikling, idet Forsagterne
Ret til at fiske udenfor Elvens Munding derved egentlig blev ham
præsenteret, hvilket nemlig skete af den Grund derved ikke at
forhindre en muligen kommande Entreprenør fra at indrette Laxe-
fiskeri i den paa den anden Side af Arbojarköpfde udvendte Bygd,
hvor der endnu befundes at være Rudera af Dæmninger der have tjent
til dette Formål.

Hertil kommer, at Laxefiskeriet i Hellaeræen har været
108 Leilighedsforpagtet paa Kongelig Regning i det Mindste siden Sept. 1765,
og befundes saaledes hans Majestæt i en Række af Aar at have af-
benyttet en Ret, som skal være overdraget fra Vidokloster ved Re-
formationens Indførelse, og hvorover hans Lidende paa de
derved liggende Gaarde altsaa ikke kunde besvære sig. Denne Ret
har ikke været mere bestemt ved Auctionsconditionerne de

forskjellige Gange, da Forsagtingen har været forauctioneret,
forinden Landfoged Frydensberg i Aar 1804 paa den mulige
108 Frygt fra Forsagterens Side, at en ny udgiven Tilladelse angaaende
Gampfiskeriet fra Amtmand Erichsen skulde forarsage Laxe-
fiskeriet Skade, fandt sig beføiet til at give en offentlig Be-
kjendtgjort orn, hvad der skulde og maatte forstaaes ved Hellaeræens
Munding, hvilken naturlige og meget billege Forklaring

af Forpagterens Ret ei dengang og ei heller senere foreind var, er blevet
 moddragt. Og synes det derfor at være en Selvfølge, at da Kaus Majestæt
 fandt sig beføiet, til at lade selge Gaarden Kleppe, kunde det ikke være
Kaus Hensigt, med samme at lade selge en mod de gjældende Be-
stemmelser og frumstaaende Kællighed, der vilde skade den da døvende
Forpagter Scheel, der i det mindste ved R. af 1804, om ikke før, var i
 Besiddelse af denne Ret, og hvorefter Kaus Majestæts Interesse i Fremtiden,
 med Hensyn til Lusefiskeriets Forpagtning, vilde lide, uden at Kjøberne af
 den ubsalgende Gaard, der var laagt bede Fiskeri udenfor Gaarden
 delo, eller ved at søge længere ude i Faxbugten, og hvis Udmarkter muligens
 ei engang strække sig saa langt, derved vilde antages at kunne vinde
 109 Noget. Jeg kan saaledes ikke skjønne, at den paastaaende Ret hverken
 ved Auktionsconditionerne af 1816 eller ved det allerhøieste Skjøde
 af 1817 kan antages at have fulgt Gaarden Kleppe.

Efterat have forundkikket disse Bevendinger og saavist, nemlig,
 oplyst, at Auktet ikke har fortaget noget Nyt ved i Auktionsconditionerne
 videre at bestemme Forpagtningens Grænser, hvorefter dog bemærkes,
 at Retstykket "udenfor Evens Munding", rigtigens efter det forhen Oplyste
 og ifølge R. af 1804 burde have hedt, "til Evens Munding", maa jeg tillade
 mig korteligen at gjenneengaa Gaarden Klepper iis i Kaus Skrivelse frem-
 Jøtte og let vildledende Taasande og Declamationer.

Han begynder nemlig med at bevæge sig over, at Auktionscon-
 ditionerne ikke ere blivne ham oversendte, men at dette vilde have været
 noget ganske usadvantligt, hvortil der ingen Grund var paa Lusefiskeriets
 Side, er af denne i Kaus Erklæring oplyst, ligesom det deri stærkt betvivles,
 at Conferentsraaden skulde have været vidende om denne Auktion
 og dens Conditioner, da han dagligen har Erreduinger herfra,
 og ligesaa lidet kan Opholdsstedet kalder et andet Logi, thi paa
 110 den Vido som i Kaus beboes og iis af Kr. Conferentsraaden er
 der et lidet Capel, hvori det er tilladt at prædike hver P. Uge af
Donkindsprosten i Reykjavik, hvilken Præst paa samme Maade

da kunde siges at vore kaldet til 4 Logue, i det Minde, efter-
som der i forrige Tiden existerede flere Kirker inden Reykerig-
Sogns udvandrede Graender.

At han udtryder i beklagende Udtryk over Sultets-
Fremgangsmaade, og kalder det uabejligt ulovligt Indgreb
i hans Eiendomsret, har han slet grundet paa Udtrykene i
Auctionsconditionerne og i det Kongelige Skjode, hvori Gaarden
Kleppe ikkun overlades ham med de Rettigheder som paa gam-
mel Tid have fulgt og endnu følge Eiendommen; thi Beviset
for, at den paastaede Rettighed fulgte Gaarden Kleppe, mangler, og
kan vel næppe tilveiebringes, da hans Majestæt, som anførte, ved at
lade den Gaard sælge, næppe agtede at tilskjøde den sig Kjøber
Høire Ret end den før havde. Ligeledes er det Udtryk, at Gaarden Kleppe
er solgt uden Forbeholdenhed af Fiskeriet, i Havel, villedende, thi
denne Ret er ikke Gaarden berøvet; her kan kun opstaa Spørge-
maal om, hvad der skal forstås ved Elvens Munding, og Havel
udenfor Gaarden Kleppe taler Pl. Sultet om. Hvad han anfører, at
ingen Forpagter i Mandts Minde brugte noget Fiskeri udenfor
Elvens Munding, maa jeg blot derved bemærke, at Pl. af 1804 og de
seneste Auctionsconditioner overensstemmende med Lora-
lilsten, anse de omtvistede Punkter for Elvens Munding og
at Forpagterne ikke have fisket i Udlobet af den dem anviste
Aa, er begrundet paa den Maade, hvorpaa de drev det dem
tilladte Fiskeri, og ikke paa nogen Evjendelighed af deres Man-
gel paa Ret dertil. At de derimod ikke have forment nogen
Leilending paa Kleppe Fiskeriet i Tæn er en Selvfølge af, at
Kleppe ikke ligger ved Gylsjutange, men længere derfra, og
af, at ingen har fornyet paa at fiske paa dette for dem minde
fordelaglige Sted, thi dengang da Forpagteren kunde formode,

at der vilde drives en ny Art Fiskeri ved Garm, saa gjorde han
 øieblikkelig sin Ret til det omtvistede Stykke gjældende
 og foruledigede Forrighedens Placat af 1804.

Hans Høvedbaarehed's Declamationer over "det for andre
 foruordnelige Laxefiskeris udelukkende Forpagtningsret,"
 112 og over "den voldsomme Forpagtnings Grundene, angaaende
 ikke Andets Foranstaltninger, hvorvidt han sinuod som
 gammel erfaren Embedsmand kan have noget inuod, at
 Regjeringen paa den fordelagtigste Maade baade for sig
 selv og Landet, benytter de engang erhvervede Rettigheder,
 kan jeg ikke godt skjønne, men vilde tvivle, naar min
 Mening derom skulde indbringes, erklære mig for saadanne
 Forpagtninger, thi ikke alene vinder hans Majestæts Kasse
 dobbelt, men den større Drift, der anvendes til enhver saa-
 dan Entreprise, sætter flere fattige Folk i Virksomhed, og giver
 flere Huset til at begynde saadanne Forretninger. -

Jeg skulde derfor næsten formode, at de flere Indvendinger, der
 have fundet Sted, og endnu fremstaa i Anledning af denne For-
 pagtning ere mere begrundede i en Ulyst for alt Nyt, end i reelt
 Tab paa Vedkommendes Side, men muligens ogsaa, at de alle ere
 moverede paa een og samme Person.

At Hr. Conferentsraaden kan tale om Gaarden Kleppes uom-
 tvistede Eneværdi, formunder mig efter det som Egesmanns
 Tilsen i den Anledning har fremført. De af Hr. Conferentsraa-
 113 den citerede Lovstedes henise vel den Ret, Enhver har til at fiske
 udenfor sin Grund, men ere i dette Tilfælde aldeles uden Nytte,
 thi foruden at der endnu mangler Bevis for, at Jalgjubanger-
 østlige Side ved Hellaasen hører til Gaarden Kleppe, er det
 jo tilstrækkelig oplyst, at ovennævnte Purset er antaget
 for Hellaasens Munding, og har saaledes vundet Gaarden

114
Køppe uvedkommende forinden Hr. Conferentsraaden deraf
blev Eier.

Den sidste Beslutning som jeg maa gjøre ved denne
lange Skrivelser, at Hr. Conferentsraadens Beslutning an-
gaaende hvad Landloven siger imod den Maade, som Forpagterne
bruge, nemlig at sprænge Øren, ligesom den er lægen uvedkom-
mende, tillige er intetsigende, da Laxfiskeriet, som i saa lang
Tid stedse af Amtet ved Collegie-Approbation har været bortfor-
pagtet paa den Condition, at Forpagteren paa enhver Maade, ved
Kisten, Gam og Ørens Opdræmning maa benytte Fiskeriet, hvor-
ved naturligvis de alre Lovers Anvendelighed paa dette Tilfælde
af sig selv jo maa bortfalde.

114 Efter saaledes at have tilladt mig ifølge det høie Collegii Be-
søling at oplyse denne Sags Sammenhæng, og det indgivne An-
dragendes Utilstrækkelighed i det Hele til at kunde forandle sig
noget Forandring i den afgangne Konges Bortforpagtning,
skulde jeg erbödigst, indstille til det høie Collegii Forsigtig-
hende bemærke, at det ved Auctionen d. 21. Juli 1828 gjorde
høieste Bud paa Laxfiskeriet i Hellaerene naadigst maatte
være approberet, hvorimod jeg under den Forudsætning,
at Collegiet, maatte finde, at Hr. Conferentsraadens Skrivelser
fortjente nogen Bepærgning, skulde holde for, at Approbation dog
sandt Sted, men at det blev tilladt ham at paa denne Forudsæt-
ning afgjort ved Retterne, dog saaledes at han forpligtedes til
at procedere den til Ende, forinden den fastsatte Forpagtning-
tid af 10 Aar udløb, da han i modsat Fald anses at have
opgivet sine Pretensioner til at fiske paa et Sted, hvor han
endnu intet Fiskeri har drevet, og næppe vilde være falden
paa at tænke, dersom han ikke ved den ved den forrige
Forpagters Død stedfundne Auction havde grebet Leiligheden

115 til at vise Misforholdene med Kongens Foranstaltninger.

Afskriftens Nødvendighed bekræfter:

J. D. Traupe.

Fremlagt i Extrarettet d. 21. Aug. 1848.

P. Melsted (sk.)

Fremlagt i Guldbriegge og Kjosarsydsels Extraret d. 2. Sept. 1862.

Maasén

Den under Pra G. fremlagde Vidnesberetning er saalydende (art. 115 p. 1):

Pilag Pra Ha som er Oversættelse af Pilag H, er saalydende:

123 Oversættelse

Philosophical Institution

4. Queen Street

Edinburgh 18. Juli 1862.

Kjære Herre!

Siden jeg sidst skrev, ser jeg, at Sir Humphrey Davie i sin Beretning til Regjeringen har sagt:

124 at hver Aar løber sin egen Aa, og gaar op i den igjen; herfor er mange Reviver; derfor burde alt Fiskeri med faste Garn afskaffes, thi det kunde give Personer, der ingen Lod have i Fiskeriet i Aaen, Leilighed til næsten fuldstændig at stoppe Laxestimerne; thi Laxen gaar ikke langt ud tilvoos, og kommer altid tilbage langs Stranden, sigende sin egen Aa; og et solid Garn der sættes for en Aars Munding, kan i et Aar udelagge ^{helt} det Fiskeriet i Aaen. Se Encyclopaedia Britannica 7. Udgave 1844 p. 600.

Deres oprigtige

R. M. Smith.

Mr. Thomsen.

Correct oversat efter Originalbrevet fra Mr. R. M. Smith i Edingburgh. O. Palsou.

Pilag Pra J, ad No 16 er saalydende:

Udskrift af Hr. Kjøbmand H. Th. A. Thomsons Regnskabsbog over
Laxefiskeriet i Ellidaaa.

Laxefiskeriet Anno 1862.

1862	Navne & Besol.	L a 12/4		L a 14/4		Pd.	Sk.
		Sk	to	Sk	to		
Juni 2. gratis	Stiftskandemand Th. Jonassen	—	—	1	6 ³ / ₄	—	79
19 inoff.	Restauratør Rasmussen	1	3 ¹ / ₂	—	—	—	49
bet.	Gymnastilfører C. P. Stenberg	1	3 ¹ / ₄	—	—	—	39
bet.	Contant	—	—	1	6 ³ / ₄	—	88
bet.	Contant	1	2 ³ / ₄	—	—	—	33
bet.	Officium paa Arkenise	1	4 ¹ / ₄	—	—	—	60

125 Ud foranstaaende Extract af den af Hr. H. Th. A. Thomsen,
Kjøbmand her i Byen paa Aaret 1861-1862 aadrig førte, men
forøvrigt uauthoriserede Bog over Laxefiskeriet i Ellidaaa er
overensstemmende med bemeldte Bog, som er mig
forevist in originali, samt at der ikke i Tidssummen paa
2-19 Juni d. A. inoff. er anført større Fangst af Lax, bevid-
nes herved af mig som Notarius publicus efter nøiagtig
Collation.

Reykjavik Notarialcontoir d. 24. Aug. 1862.

A. Thorsteinsson
(L. S.)

Collation og Attestation af

høi Salling P. M. A. Thorsteinsson

Fremlagt i Guldbringe og Kjørsansørels Extract d. 2. Sept. 1862.

Clausen.

12
Littantens Tildragning har tilføjet den Besjering til Retten,
at den maatte ville foranledige, at Tandskønte bog Sektions-
kortet gylde, og tilføiede han til yderligere Oplysning, at tolette
Blyantestreges, der fandtes paa Kortet, over Guldbringe og den

lille Odde der nordenför, vare gjorte af ham selv.

Contratanten begjærede i Anledning af denne Opfordring
Protocollen tilføit, at han henholdt sig til det, som han hav-
de sagt angaaende Situationskortet den sidste Retsdag d. 12. p.k.,
og skulde han her til føie den Bemærkning, at han ikke kunde ind-
126⁹komme, at de forskjellige Stednavne, som fandtes paa Kortet,
vare rigtigou satte, Mer at der ikke muligou manglede nogle af
de Stednavne og Mørkesteder, som under Sagen allerede havde
været Gjensstand for Omtale, thi han var ikke bleven kaldet til
nogen Aastedforretning paa Stedet, saaledes som bestemt er i
Lovgivningen og, in specie i Art. 31. Marts 1709 § 4 gjordt til Plætin-
gelse for, at slige Situationskort kunne af begge Parterne blive
vestagne og have fuld Gyldighed.

Hovedsakens Tilsigter bevidrede her til, at ^{han,} den Situations-
Kortet var optaget af en i Landmaaling kyndig Person, som i denne Hen-
seende nødvendig maatte have fidem publicam, maatte anse Ind-
sigelsen for ugrundet; angaaende derimod, at der muligou
paa Kortet ikke fandtes alle de Stednavne, som allerede i Sagen
vare blevene Gjensstand for Omtale, haabede han at Modparten
ved at gennemlese Documenterne vilde blive overbeviist om,
at der i saa Henseende Intet manglede paa Kortet. Tilvrigt reu-
vende han sig Ret til at fremkomme med den samme Opfor-
dring, naar Modparten havde gjort sig bekendt hermed.

Contratanten begjærede Udlaan af de fremlagte Docu-
menter, og indrettes Sagen til Torsdagen d. 11. Dec. Kl. 12, til
hvilken Tid Sagen berammes. Det begjærte Udlaan bevilget.

Retten hævet.

127 Clausen.

Parter:

P. Gudjohann. Jon Gudmundsson.

Vidner: J. Sigurdsson. J. Gislason.

Åar 1862 d. 11. Sept. blev Kjøiar og Guldringesgælden Estræet sat
i Reykjavík og holden af den ordinære Dommer H. Clausen, hvor
da i Overensli af nedstegnede Vidner blev foretaget

Sagen:

Kjøbmand Thomsen

contra

John Ritchie & Son.

Contraitanten var myndig, tilbageleverede Documenter
sæmme og fremlagde Continuationskilsvar og Continuationsind-
læg i Contra sagsmaale.

Continuationskilsvar i

Sagen Kjøbmand H. Th. J. Thomsen

contra

John Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland
og Samværene af Langarnes og Kleppe.

128 Thormel Hoveditauteu nu har givet mig til Gjennemser-
ning og Besvarelse et Continuationsindlæg paa 10 Betænkningssider,
og dermed følgende 9 Bilag, foruden de allerede fremkomne, saa
fror jeg dog ikke at jeg behøver at fatte mig saa vidtløftig for at
summe bevare alle de indtæigende Argumentationer i Conti-
nuationsindlægget eller Replikken.

Hoveditauteu maa ikke glemme, at han ikke her staar som
Lovgiver, han er ikke her i Ford med at give mig Lov eller udarbejde
Lovudkast til Forandring af de ældre Love, var dette Tilfelde og de
hans Replik muligens have lidt mere Vord-, men han maa her
som overalt bære sig for den gjældende Lovgivning, som er
"Hver Mand eier Vande og Fiskesteder for sin Grund og Aa, som
tilforn ordet haver, medmindre det looliger frakommeth" og
fremdeles: "Sagen maa forbyde Aanden at have Fiskested for
sin Grund, Jorden Kleppur eier saaledes Fiskesteder og har
Ret til Fiskeri for sin Grund, saalange Hoveditauteu ikke

förer Revis för, at denne Saag er loelig frakommen. — solgt fra Jorden — at den har været ligesom frastilt og endstagen, da Krigen i 1817 solgte Jorden med alle de Rettigheder og Herligheder, som Jorden fra gammel Tid fuldt havde, endnu følge (og med Rette følge bør, eller at Fiskeriet for Jorden Kleppes Grund baade før og efter 1817 har været i upaaktet Bemy og Bemyttelse af Ande, end selve Eierne Mand fra Mand, ¹²⁹ en Del heraf eller rettere alt dette naar Hovedsagen bevis, hvis man vil opnaa Stadfastelse ved Dom paa det af hans den 10. Juni d. A. nedlagte umotiverede Forbud, og derved faa Jorden Kleppes berøvet det Fiskeri for sin Grund, som den gjældende Kergivning hjemler den, som alle andre Jorder paa Island, der Fiskeri kan have for sin Grund: "medmindre det Lovlig er frakommen" "af d. samme Landlovens Grundsatning i forst. Bekab. Cap. I in initio.

Hovedsagen har nu i sig 2. Indlæg, uden at der dog er nogen Mening skabt der i hvad man siger, høvt traktet med at Forpagterne af Laxefiskeriet i Ellidaalen i det Mindste ^{høvt} gjør Krav paa, eller at der er bleven dem forbeholden Lax- og andet Fiskeri for hele Kleppes Grund, og at Citanten nu har faaet den samme Ret, som Forpagterne af Fiskeriet i Laxelven hidfor vare i Besiddelse af som og senere, overenskommet med Kongelig Skjøde 11. Dec. 1853. Til Revis herfor har man fremlagt Documentene Stn D, E, og Fad No. 16. Documentet Stn F, som er en Afskrift af Stiftsmand Kriegers Skrivelse til det kongelige Retskaammer, dat. 26. Aug. 1829, adviser i Begyndelsen Anledning ^{en} til denne Skrivelse, og den eneste saade ^{per dagvarende} Anledning, nemlig, at Lægen af Jorden Kleppes, Justitarius og Conferentsraad Magnus Stephensen paa Biddo

havde i Skrivelse af 19. Juli 1828 bevidret sig over, at den ved Post
2 i Auctionsconditionerne for Laxefiskei af 4. Juli 1828 var ble-
vet hjemlet Forpagterne af Fiskei, det til Fiskei udenfor Elvens
Munding, ude i Søen eller Vigen, dette M. Stephensens Besvdrings-
Skrift tilstillede Retsammerets Stiftamtmanden til Betrak-
ning. Først gaa vi over til at betragte denne Auctionsconditioner-
nes af 4 Juli 1828 (Sra D) 2. Post, og gaar den ud paa at tillægges
Forpagterne Laxefiskei, og andet Fiskei i Kellersaen og i
Søen udenfor Elvens Munding indtil (Linnis) mellem Arls-
parkhofde og Gjelgjutange, paa hvilken Strækning det forbydes
alle andre at fiske paa nogen som helst Maade „.

M. Stephensens Besvdring grundede sig ene og alene paa
denne Retsammerets, fordi han som Eier af Jorden Klerpe, eide
den imod Vest til denne Strækning grundende Grund, nem-
lig udfra Gjelgjutange og indtil Kustuldø, thi denne Strækning
var stedsepaadalt blevet brugt som tillørende Klerpe, hvil-
ket ogsaa senere med Thingevidne er beviist, men dette sødige
Spørgsmaal foreligger ikke her, og skal jeg derfor ikke ind-
lade mig paa videre at føre Bevis for Grundestjellens, da
jeg og mine Medieiere ikke gjøre Fordring paa Fiskei, paa
denne Strækning, eller indenfor Gjelgjutange, og fandt Stephe-
sen derfor som Jordieier sin Fiskei, efter Landloven betru-
ket ved denne Post i Auctionsconditionerne. Dernæst vil
der vore at lægge Mærke til, hvorledes Stiftamtet opfatter Sagen
i sin Betræknng til Retsammerets af 26. Aug. 1829 Sra F
ad N. 16, og er dette Document dog, vel at mærke, et Forvars-
instæg i egen Sag imod M. Stephensens Kjøremaal, ved hvil-
ket han havde klaget over Amtet for ulovlig Indgreb i
sine Eiendomsrettigheder, og havde Amtet derfor her at
forsvare sin Fremgangsmaades Lovlighed, d. e. Auctions-

conditionerne af 4. Juli 1828, som Stiftsamfundet enten selv havde
 forfattet, eller dog vedtaget og stadfæstet dem, forudsat de vare
 bleve publicerede. Jeg er nu min Modpart inderlig og op-
 rigtig tak skyldig, fordi han har fremlagt dette Document,
 thi det støtter i høi Grad Sagen for Ejerne af Kleppur, og tyner
 132 fuldstændigt, bevis for, at den oprindelige paa Landloven
 byggede Fiskeud, for Grunden norden eller vesten for Gelgjutau-
 ge, eller inde paa denne Grund, aldrig er bleven fordelt eller be-
 nyttet af Forpagterne af Fiskeud, i Ellidaaen, hverken ved den
 paa klagede 2. Post i Conditionerne eller før den Tid, og at den
 aldrig er Jordens paakommen hverken før eller senere. Denne
 Stiftsamfundets Skrivelse siger nemlig eller gaar ud paa det
 som gives, hvilket ogsaa er uimodsigeligt, at Forpagterne
 i mange Aar have brugt hele Fiskeud, i Aaen samt dens
 Munding, men "at det til denne maan henregnes Løen (uden
 for Ellidaaen) indtil de uvante Punkter, nemlig Arbagastøffe
 og Gelgjutange (cf. 2. Post p. 2). Endvidere hedder det i samme
 Skrivelse (p. 3) "at Kjoberen af den solgte Jord (Kleppur) har et
 langt bedre Fiskeud udenfor Gaarden selv, eller længere ude (langt
 Landet), end han kunde paa nogen Maade vente sig paa den
 paa gjældende Forretning indenfor Gelgjutange. Adskilt
 taler dog denne Stiftsamfundets Skrivelse for Kleppurs udræbte og
 uersiktelige Fiskeud nederst p. 4 og ovenfor p. 5, thi der
 133 hedder det: At Kleppur det til Fiskeud i Løen (for Jordens Grund)
 nyensinde er blevet den berøvet, thi her (2. Post af Condit.
 af 1828) var Spørgsmaalet ikkun om, hvad (hvor langt ud i
 Løen) der skal henregnes til Lødens Munding, men
 om Løen udenfor Kleppur (Fiskeud for Kleppurs Grund) taler
 Placaten (1804) ikke paa det Sted, at Placaten af 1804 og de
 senere Forpagtningsvilkår gaa ud paa, at den omstridte

Strækning (det Ende af Ellidaaabygten indtil Arbajarkhofde og
Gylgjutange) hores til Aacus Munding - at Sagen (Forpagter) har
forhindret nogen Leilending paa Kleppe fra at fiske i Loeu, (for
Jordens Grund), men da man begynte at bruge en ny Fremgangs-
maade ved Fiskeriet med Garn (i Bugten udenfor Ellidaaen), hav-
de Forpagteren gjort sin Ret (gjældende) til den omstridte Stræk-
ning (indenfor Arbajarkhofde og Gylgjutange) gjældende, og til den
Ende fremkaldt Forrigtetsplacaten af 1804.

Endelig indrømmes Stiftamtet p. O., at de af M. Stephen-
sen citerede og paaberaabte Lovsteder, vistnok navnlig Llb.
Cap. LVII og Relab. Cap. II og X m. H. ganske bestemt bevise
134 den Ret til Fiskei, som enhver har for sin Grund.

Medens det saaledes paa mangfoldig Maade af selve Stiftam-
tet er indrømmet, at Eierne af Kleppur Ret til Fiskei for
Jordens Grund vesten eller nordenfor Gylgjutange, er forbleven
ubrudet ved Auctionsconditionerne af 4. juli 1828, og at den
Stedie er bleven anset for ubrudet og ubestuelig, baade af
Kongen selv, og alle de Forpagtere der indtil den Tid have
leiet Laxefiskeriet i Ellidaaen, er det intetsteds i Skrivelsen
usikkert, at Fiskeriet indenfor Gylgjutange er jorden lovlig fra-
kommet hverken før eller senere.

Saaledes har Hovedtanten bevist det Modsatte af hvad han
kunde og vistnok ogsaa vilde bevise i Sagen, - han har med Daa-
mensterne Str. D og F paa et ubestridt godtjort, at den Jordens
Kleppe oprindelig tilkomnende Ret til Fiskei (efter Llb.
Cap. LVII) ikke er lovlig fratommenet paa den Strækning, som Lic-
contracten N° 7 omfatter, og forbeholdt af 10. Juni d. A. har Ken-
syn til. Hertil skal jeg endnu tilføie den lignende Revisfo-
relse fra Hovedtants Side, at da han i Aaret 1858 anlagde
135 Sagen mod Samierne af Langarnes og Kleppur angaaende
Opdagelse af Muslinger i Ellidaaen Bugten - men denne

Jeg viste sig derpå, at Sammeirne af Langarnes og Kleppes
 havde tillagt og byindlet Anden Ret til Optagelse af Musling-
 ger paa den hele Strækning for Langarnes og Kleppes Grund,
 indtil de yderste Grænser ved Skerfulde - saa behøvet Hoved-
 tanken hverken stige eller anden Fiskeri længere ud i Bugten,
 hverken ved Forbudet, hvormed han ligesom nu begynte
 Lagen, eller senere ved Lagenes Indlæggelse, end just, indtil paa
 Hviden af Arbajarköpfde og Gelgjutange overensstemmende
 med det Kongel. Skjøde af 11. Dec. 1853, Auctionsconditionerne
 Ltra D og Auktets Skivelie Ltra F. - Trods da Hovedtanken
 nu, at Orca og Andens Dommen i den Sag (Overretsdom-
 men af 5. Dec. 1860 findes i Sjödvöls 12. Aargang p. 16-17 og p. 22),
 bynder han ^{ene} Ret til Muslingefangst og andet Fiskeri paa
 den Strækning i Ellidaas Bugten, som ligger indenfor Ar-
 bajarköpfde og Gelgjutange, og at han ved Liden af er tillagt
 Fiskekun for Kleppes Grund udenfor denne Strækning?
 Nei! Fortvivlet, ved Overretsdommen af 5. Dec. 1860 er Liden
 af Kleppur just ligesom og definitivt tillagt, Ret til alt

136 Fiskeri for hele Kleppes Grund, indtil Gelgjutange, eller paa
 hele den Strækning, som Licentcontracten No 7 omfatter. -

Saaledes er Jorden Kleppes Fiskeri for hele sin Grund udenfor
 Gelgjutange ikke alene rigensinds lovlig forkommet, men
 ligesom og meget mere res judicata. -

Jeg byder mig ikke synderlig om Hovedtankens Fortælling
 om Kong Chr. IV. Tilladelse af 1648 til Hollænderne til Laxefiskeri
 her ved Nystjerne Sønderland, Hovedtanken ved vist alle,
 ikke hvad det er han taler om, ved ikke, at denne Kongens
 Tilladelse ikke var andet end en speciel Undtagelse fra det
 almindelige Monopol-Forbud inod, at Nogen Udledning maatte

honne sig Island for der at handle eller drive Fiskeri, paa
mindre end 4 Miles (Distanci); - han fatter ikke, at denne spe-
cielle Undtagelse ikke kunde give disse Udlandinge, anden eller
store Fiskeri, end enhver Indbygger, der ikke er Jordeier, dengang
hvide og endnu den Dag i Dag har ifølge Lovens, nemlig den
Fiskeri, der kommer ind under de ældre Loves Bestemmelser
137 og Grundlovens og Begreb om "flutninga" s: Hver (indekants)
Mand almindelige Berettigelse til Fiskefangst i Loos udenfor
de Grænder, som Jordeieren efter Lovgivningens kan paastaa for
sin Grund eller indenfor "fiskhelgi", hvilke Grænder er bestemte
saavel i ældre som yngre Lov og. Rekab. Cap. II og X og ff. Sted,
og Anordn. d. 20. Juni 1849; denne "flutninga" - Fangst udenfor "fiskhelgi"
kunde Kongen rigtig nok tillade Udlandinge lige med Indbygg-
erne, men ikke Fiskeriet indenfor Enkeltmands Grænder
(s: "fiskhelgi"), eller saa nær til Land, hvor Enhver Jordeier har
Ret til Fiskeri for sin Grund. - Dette Hovedcitatus saandvorte
"factum" er derfor ikke et faktisk Bevis for hans Misforstaa-
else og Ukyndighed forsaavidt, dette Punkt angaar.

Det samme gjælder om det Meget han har sagt om Herlig-
heder og andre Servituter paa anden Mand Jord; de maa
dog nødvendigvis hjemles og søge sin Støtte enten deri; "at
Servituten er Jorden lovlig frakommen"; herfor kan Jordeieren
altid forde fuldt Bevis af Servituthaveren ifølge Lb. Cap. XXVII in
fine; eller i det Mindste, at Servituten er og i lang Tid har været
138 i upaatalt Brug og Benyttelse af Indehaveren. Men har vel
Hovedcitatus bevist, at Fiskeriet for Kleppis Grund uden-
for Gylgubange er lovlig frakommen, og saaledes gaad over
til at blive anden Mand's Servitut eller partielle Brugsrettig-
hed? Han har med Documentet Lb. F. for, Bevis for, at
denne Ret til Fiskeri ikke er lovlig frakommen, at Jordeier

beholder den uforbrudt og upaataalt overensstemmende med Landloven. Hvad kan han bevise om en forsat Brugs og Pærenyttelsesret af anden eller Tredjemands i henseende til denne saakalte Fiskeserivitt, som han behager at bevise det. Han har ved det af ham nedlagte Forbud og Sags Indlæg 1858 og ved Overrettsdommen i den Sag af 3. Dec. 1860 og ved Stiftamtets Skrivelse Lra F bevise, at Forpagterne af Laxefisken i Ellidaaen ingeninde have gjort Fordring paa at eie og ingeninde brugt Laxe- eller andet Fiskeri uden eller nordenfor Gulgjutange, og at han selv som myndende Eier af dette Laxefiskeri ifølge Kongelig Skøde af 11. Dec. 1853 - selve Hovedstaden ikke kan have noget Krav paa eller Ret til nogen Slags Fiskeri nogetsteds i Ellidaaebugten uden eller nord- for Gulgjutange.

139 Angaende Vidneførelsen af 22. p. M. skal jeg bemærke, at den ikke indeholder noget Bevis for hvad der i denne Sag skal bevises; enten, at Fiskeriet for hele Kleppes Grund, saaledes som forbudet af 10. Juni omfatter, er lovlig frakommene, eller at det er og i lang Tid har vore upaataalt og ulovlig brugt og benyttet af andre Personer, eller at det virkelig er en Serivitt. Hvad om-
mer det mig ved, at det Fiskeri der drives af den dertil Prerettig-
de, som har Ret til Fiskeri udenfor Havn, odelogger den Maad-
Fiskeri, der har Ret til Fiskeri lenger inde Langskysten eller
i en Flod? Dette veed Enhver, thi det følger af Forholdets Na-
 tur, men saadan Skade paa Fiskeri forbydes Loven ikke, og kan ikke forbydes nogen, fordi "Lagen skal kunne forbyde anden at drive Fiskeri for sin Grund", og fordi "flutningarnir"; s: Fiskeri udenfor "fiskkelgi", (Fiskeemærker) er efter Loven tilladt, alle og Enhver, omendstjont, det muligens kan forminde eller spille den enkelte Fiskeri, der er Fiskeriet for Grunden nærmest ved eller udenfor hvor flutningarnir -
 fiskeriet drives i Mærhold af Loven. Men det dette maa,

som alle Rettigheder baade de almindelige og den Enkeltes, have sine naturlige og lovbestemte Grænder.

140 Derhos er der nu det Lørlige at bemærke ved denne Vidnefor-
sel, at Vidnerne forklare om de i denne Sag omspurte Localiteter-
paa Bythingstuen her i Reykjavík, - som det var en Blind, der
domme om Tærver. Og hvad Laxens Fremgangsmaade angaar,
hvoredest den gaar, om den er sky o. s. f. burde Hovedsanken vistnok
hellere til Stotte for sin Sag have for, Torke, eller maatte hellere, Laxe,
fiskede for Kleppes Grund, som Vidner, og adspurgt dem: "om de
havde agtet dem op i Ellidaaen, eller om de vare bleve bortbrun-
mede af Indstøvnte John Ritchie & Sons Gærnsatninger, og derfor
gaaede af Veien. Paa samme Maade ere Documenterne ¹⁴¹ Hog
I ganske betydningsløse for dette Viendomsretsspørgsmaal, da
deres Indhold slet ikke angaar Sagen.

141 Sag. 10 gjør Hovedsanken Indvendinger imod Sam-
eierens Intervention i denne Sag, men herved blotter han
sig og viser hvor langt han er fra at forstaa Juristernes
Løresatninger om Intervention, der ere anerkjendte ved
mere end 150 aars Retspraxis, ja at han saalidel, kjendes
derfor, at han endog Lin. 16-20 p. 10 fores fuldstændig Revis
for ikke alene Sameierens Ret og Pligt til at indvæene
med Indstøvnte John Ritchie & Son, men tillige for, at det efter
almindelige i den danske Lovgivning anerkjendte Grund-
setninger havde været hans (Hovedsankens) egen Pligt,
uopfordret at foretage, hvad Indstøvnte opfordrede ham til
Sagens første Søgkedag, nemlig at adøitene jorderne i Sam-
eiere, Ritchies Hjemmelsmand, siden han ikke havde for-
stand paa ligefrem og formelig at udstrække Forbudet (af 10.
Juni) til dem ved at navngive Sameierne særskilt, og siden
lade dem Forbudet ved Hovedvidnerne forelyse. -

Jeg skal i al Venlighed raade Modparten til at lade Bang & Larsens Lovsaetninger om Adcitation og Intervention, og vil han da komme til Overbevisning om at han mere end sig har feilet, i dette Punkt af Sagen.

Forrigt protesterer jeg imod alt det Urigtige og Ubeviste i Continuationsindlægget, N° 16 og de dermed følgende Skilbage. Henholdende mig til mine tidligere Indlæg, Revisigheder og tidligere Paastaaelse, indlader jeg Sagen uden Forbehold Reservation.

Reykjavik d. 11. Sept. 1862.

Arbørdge
Jón Gudmundsson

Til
Guldbringeselskabs Ekstrakt i Reykjavik

Fremlagt i Guldbringe og Kjosarselskabs Ekstrakt d. 11. Sept. 1862.

Clavicus

142 Kontraktanten begjærede i Anledning af at Modparten ikke vilde tage det fremlagte Kort, N° 12, for gyldigt, bemærkede, at han maatte modsiges fr. 31. Mars 1719, da den aldrig var bleven thinget her i Landet, men derimod holde sig til Bestemmelsen i fr. 11. juli 1800, der uimodigelig var gjældende her, da sit Skrivelse fr. juli henviser til førstskrivelse og modificerer den.

Kontraktanten blev derpaa af Retten opfordret til at tage førstskrivelse Kort for godt og gyldigt.

Kontraktanten besvarede den skete Opfordring derhen, at han henholdt sig til hvad han sidste Retssdag d. 2. Sept. i saa Henseende havde sagt til Protocollet.

Hvorimod Citanten begjærede protokollet, at han ikke agtede offere at opfordre ham, men i Et og Alt holde sig til fr. 11. juli 1800, og begjærede Afskud til Mandagen d. 22. Kl. 12, og Sagens Documenter sig udsaaende, hvilket blev ham bevilget.

Helken havet.

Parten

Clausen.

T. Gudjohnsen Jon Gudmundsson.

Vidner: S. Sigurdsson. Th. Bjarnason.

143

Aar 1862 den 22. Sept. blev Kjosar-og Guldbringerysede Etbaret set og holden paa Thinghuset i Reykjavik, og administreret af den ordinære Dommer H. Clausen, i Overværelsi af underteguede Vidner, hvor da blev foretaget Sagen

Kjøbmand A. Thomsson

Contra

John Ritchie & Son.

Hovedsagen var om, tilbageleverede de ham udlånte Documenter og fremlagde Continuationsindlæg af 22. Sept., act. No 18, saalydende:

Continuationsindlæg

i Sagen:

Kjøbmand H. Th. A. Thomsson

Contra

Kjøbmand John Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland.

Jeg maa først og fremmest takke min Morfar, fordi han har gjort mig opsomksom paa en Skrivefeil foran i mit Continuationsindlæg No 16, idet der p. 1 Lin. 6 staar "Contractanten, istedetfor Hovedsagen", og erkender jeg det for min Pligt, at udise samme Humanitet, og ikke raillere over, hvis en eller anden saa uregelmæssig Skrivefeil maatte indløbe hos ham.

144

Saa den anden Side kan jeg ikke indrømme, at jeg har villet opkaste mig til Lovgiver, eller i nogen Maade opkasted mig dertil i det uvante Retsdocument; derimod har jeg ved Hjælp af Sagens Omstændigheder søgt at gødtjøre, at Jonsbogens gamle Regel i Alb. 36. Cap. " Ingen maa andemands Fisteri spille eller forbyde det, som han tilforn haad haver, fuldstændig kommer til Anvendelse i denne Sag, eller rettere: at den intetsteds med saa god Foie kan gøres gjældende som just, her,

14

og det i Landeleshed naar man kommer min Fortolkning
 af denne Retregel til Hjælp med det samme Capitel's
 Begyndelsesbestemmelse: "Enhver eier Vaude og Fiskesteder
 for sin Grund, og Al, som det tilforn vordt haver,". Det be-
 mærkes nu først, at Lovbogen ikke siger: Vaude og Fiskeri,
 men: Vaude og Fiskesteder. Der er dog stor Forskjel ^{mellem} paa disse
 tvende Udtryk, at have Ret til Fiskeri, eller at eie Fiskesteder.
 Alle de til Heltiraaden grundende Jorder kunne meget
 godt eie Fiskesteder: ~~det~~ den Udstrækning hvor Fiskeriet drives,
 uden derfor at eie det mindste af selve Udbygget, eller have Ret
 til selv at drive det, eller lade det drive, og dette mener jeg at
 Rekab. 1. Cap. i Begyndelsen sammenholdt med den ube-
 stredelige Praxis her i Landet, per paritatem rationum
 tjener til at hevise. Dernæst begrænder ogsaa Lovbogen
 145 i Begyndelsen af vort Kapitel Jordernes Eieendommelighed til
 Vaude og Fiskesteder ved Bestemmelsen: "som tilforn vordt haver,"
 og derfor troede jeg, at Modparten var pligtig til at føre Bevis
 for, at det Laupfiskeri, som Contravitanten Njóbmanud Rítkví
 & Son i Sommer begynte at drive for Kleppis - eller jeg ved ikke
 hvilken Jorde - Grund, havde fundet Ret tilforn, og at Begyndel-
 sen af vort Capitel, efter de ordene af mig tilfornede Bemærk-
 ninger, vistnok ikke var tilstrækkelig til at hjemle Jorden Klep-
 pis Fiskeri (men ganske vist, Fiskested) for sin Grund. Jo nære
 jeg gjennemlæser vort Capitel, og særlig de i det givne Retregler,
 som saavel den ørede Modpart som jeg have at paabejænde os,
 desto klarere staar det for mig, og desto bedre sees jeg med
 Troens Rik, at Intet Tilfældigt staar der. Disse to Ting
 kan man se af Lovbogen, nemlig, at den ikke vil give Nogen
 Ret til Fiskeri, hvor denne Ret ikke har tilforn bestaaet, hvis
 den kommer i Strid med en Auldens Ret til Fiskeri, og at

den ikke vil gjøre nogen Forhindring udi det Fiskei, der paa gammel Tid af er blevet drevet, omendkjend den maatte komme i Collision med en Andens Fiskei, det vil sige den almindelige Fiskei, som Enhver har for sin Grund, hvor ingen sociale Indskrænkninger kunne finde Sted.

146 Nu har jeg i mit Indlæg No. 16 paavist, at der for Jorden Kleppes Grund ingeninde er drevet Laxefiskei, hvilket min Modpart nok skal lade vore at henvægte, men derfor maa jeg ogsaa strængt fastholde, at mit Kapitels Bestemmelse skal til Fordel for mig; men det vilde ogsaa vore i høiest Grad ubilligt, hvis Lovgivningen vilde give Anledning til, at den, der har haft visse Rettigheder paa umindelig Tid, blev den berøvet, af en Anden, som aldrig har benyttet dem, omendkjend ^{denne} ~~den~~ oprindelig maakte har haft en ligesaa god Ret som hin.

147 Jeg kan paaberaabe mig det Faetum, at Ingen af Kongens Leilendinge paa Kleppe i umindelig Tid, ei heller senere Eierne af udvorte Jord, have drevet Laxefiskei for Jorden Grund, og derfor paastaar jeg, at det er i Strid med Lovbogen (Llb. Cap. 56) og med Billighed, at Eierne af Jorden Kleppes eller nogen Anden i deres Navn nu begynder at drive Slikt Fiskei, og dermed totalt ødelægge det Fiskei, som iligesaa lang Tid har fundet Sted upaastalt og ubenyttet af alle Kleppes saavel Præsiddene som Eierne indtil nu. Heri ligger saavidt, jeg kan indse aet det Bævis, som jeg behøver at føre for min Mandants Sted til at forbyde Alle og Enhver paa nogen Maade at drive Laxefiskei for Kleppes Grund, og dermed er det da ogsaa givet, at Modparten har at føre Bævis for Eiendomsretten til og Perungen af Laxefiskei, Questionis, hvis han i Trossiden ønsker at benytte det. —

Contraritanken paaberaaber sig Afskriften af

Skiffantets Skrivelse som Bevis for, at der tilkommer Jorden
 Kleppur Ret til Fiskeri for sin Grund udenfor de omtalte
 Grændser Arbejarkjöfde og Gelgjutange, men dette er Noget
 som jeg aldrig har bemærket, og jeg agter heller ikke at bemærke,
 at Jorden følger h. Ex. Ret til Steenbider-Fiskeri, thi dette er vistnok
 blevet benyttet der; Ret til Laxefiskeri har den derimod ikke, og
 har heller ikke tilforn haft en saadan Ret. Skiffantets Skrivelse
 siger heller ikke, at Kleppe følger Ret til Laxefiskeri paa udvorte
 Strækning, men ganske i Almin. delighed; Fiskeri, og det kan
 dog ingenlunde siges, at Jorden er berøvet sit Fiskeri, naar
 der dog næres Ret til at fiske eller fange Steenbidere, Torsk, Muller,
 Salthunde etc., fordi Laxefiskeri alene er forment. Dermed
 er det min Mening, at Andets Skrivelse efter sin Form og Ind-
 hold som Forrykedsbetskræning, ikke kan lide, kan være til
 Støtte for hans Sag, thi ^{den} ~~det~~ beviser det ikke andet, end, hvorledes
 de med Laxefiskeriet i Heltæen følgende Rettigheder have
 148 været bestaaende, og omhandler og omfatter kun de Lax-
 fiskerier, hvortil den var bunden, og derfor kan jeg ikke fatte,
 at der deraf kan udledes noget om Ret til Laxefiskeri paa an-
 dre Strækninger end just den i Skrivelsen omhandlede.
 Ei heller kan jeg fatte, hvorledes Modparten kan falde paa at
 paastaa, at der ved Landsoverretsdommen af 5. Dec. 1860 er
 tildømt Kleppur Ret til Fiskeri, end sige Laxefiskeri; i saa
 Fald maatte Skovningen i Sagen have gaaet ud paa at faa sig
 Fiskeriet og særlig Laxefiskeriet, i Sundet udenfor Arbejark-
 kjøfde og Gelgjutange tilkjendt; men da det nu er notorisk
 at Skovningen i Sagen ikke gik ud paa Ret til Overtagelse
 af Kustinger indenfor denne grændselinie, saa er det enten
 en altfor eklatant Dumbhed af en Jurist, som min Mod-

-part, naar han siger at Fiskeretten ^{for Kleppes grund} udenfor samme Grundes etzjel
ved denne Dom er blevet res judicata, eller en altfor stor Uforbammethed
at byde Retten en saa Dvitterlig Usandhed, fouden at Landoverretten
herved er sigtel for at have dømt, over noget ganske andet,
149 end hvad der blev fordragt den til Afgjørelse. Om endstjunt, er
denne min Modparts Argumentation ikke fortjener at lægges
mærke til, er det dog min Rigt imod min Mandant at erjere
imod dette hans Asserthum, nemlig at Kleppes Ret til Fiskeri
udenfor mærkemelte Grundelinie er res judicata, som usant,
og grundløst, og jeg benægter det ogsaa paa det Kraftigste.

Naar min Modpart, Juristen, mener, at jeg ikke har for-
staaet d. Konges. Skrivelse af 1648, saa blotter han rigtignok
derved sin store Ugyldighed i historiapatria, idet han
kalder Borgermester Hansen, som ethvert Barn kjender
fra Forfatningsforandringen 1660, en Hollander; det var et
stort Slykke!! Men derhos skal jeg gjøre Modparten be-
gjerd med, at Morten Thauke og Marcus Raadebandt begge
vare danske Mænd, og alene Johan Mommén Hollander,
eller dog bosat i Holland. Jeg veed ikke hvad Retten maa
tanke om Modpartens Forstaaelse af den Konges. Seriv.
questionis, naar han kan gjøre sig skyldig i en slyg horror
(error) in essentialibus, og dog staaar en hele hans Menighed,
foraavidt angaar Forstaaelsen af Kongebrevet, paa denne
Troens Klippe, at Borgermester Hansen, Morten Thauke
150 og Marcus Raadebandt vare Hollandere. Demost skal jeg
tillade mig at fremheve, at disse Mænd nødvendig maa have
drevet Gærnfiskeri i Hvitaæns Munding, hvor de havde faaet
Tilladelse til at fiske, thi de vilde umulig have kunnet
spørre Aæns Munding, saaledes som de efter Magnus
Ketilsøns Beretning til stor Argvelse for de til Fiskeriets Be-

rettigede, have gjort, paa anden Maade end just med
 Garn, og jeg vedbliver endnu min Paalands om, at
 Kongen allerede dengang har forbeholdt sig Fiskeriet, i
 Ellidaaen, som Rente's Bev. af 26. Apr. 1749 henpeger paa,
 og at han just, ved Tilladelsen af 24. Jan. 1648 viser, at
 han ikke har villet tillade noget Laxefisken med Garn
 i Nærheden af Ellidaaen, hvor han selv eiede Fiskeriet.

Jeg overlader til den siede Part at forstaa Ordet "flutning"
 "flutning", eller "flutningareid", hos Modparten; dette Begreb maa
 vist være for godt for mig at forstaa, venter heller ikke at Hr.
 Juristen skal stige ned til mig for at forklare mig det; men
 hvad om Alet er, saa har han ikke forstaaet Kongsbrevet af
 24. Jan. 1648, hvis han kaldes det Fiskeri "flutninga", Fiskeri, efter
 hans egen Forklaring af Ordets Betydning, som blev drevet i
 1648 i Hvitaens Munding, thi det drevs vistnok langt inde for
 Vedkommendes "fiskhelgi" (Fiskeenemoder) efter hvad M.
 Ketilson beretter.

Hvad min Værløshed om Servitus angaar, skal jeg
 her ikke fremhæve mit argumentum ad hominem,
 som viser, at Jordieren maa taale Servitus, om end skjönt
 Servituthaven slet ikke kan fore Bevis for, hvornaar eller
 hvorledes Servitus er Jorden frakommen. Saaledes t. Ex. siges der
 almindelig, at Engo har Ret til Tøvestjør paa Jorden Langar-
 nes Grund, og Langarnes paa den anden Side Ret til at have
 haliggersted paa Engo. Her er det autorist, at Engo, jeg
 tror aarligen, benytter Tøvestjør, medens Eieren af Lan-
 garnes ikke lettelig vil kunne bevise, at han nogensteds
 har gjort Brug af sin Ret, i det mindste kunde det være,
 at han tabte Beviset derfor, hvis det ikke allerede er gaaet tabt.

Det er klart at de oprindelig har været en reciproque Forpligtelse
for begge Jordeierne, og saaledes er Forveskjøret Laugarnes lovlig pa-
kommen til Engö, og Engö har Bevis derfor i den stadige aarlige
Brug deraf; men hvis det Ukheld skulde være indtruffet, at de
152 kedertlige Eier af Laugarnes bristede Bevis for, at de nogenstunde hav-
de brugt og benyttet deres Ret, saa frygter jeg dog for, at Engös Ret
til Forveskjer paa Laugarnes Grund maatte blive staaende, omend-
skjønt Eieren af Engö ikke vilde indrømme eller endog ligefrem be-
nægtede, at Laugarnes nogenstunde havde haft en saadan Ret, nemlig
Udliggested paa Engö. Ligesom Servitus saaledes kan opstaa
af Reciproket, og blive staaende, naagtet Reciproketen forvinder, saa-
led kan en Servitus, stiftes, hvor ingen Reciproket, eller Omstæn-
dighederne kunde finde Sted, efterdi den samme Person var
Eier af begge Jorder, som senere have skiftet Interesse med
Eiere som det her er Tilfælde. I begge Tilfælde er det vistnok efter
alle processuelle Regler en Selvfølge, at den, der ikke kan bevise, at
han har (haft og) benyttet den eller den Ret i tilstrækkelig lang Tid,
maa miste den til Fordel for den, som stadigt har udøvet den,
eller tilsvarende remuneratio Rettigheder. Her er en Servitus
kommen til at paahvile Kleppes Fiskested saaledes, at den ikke
der maa drive Laxefiskeri, omendskjønt den maa benytte al
anden Fangst eller Fiskeri, ^{fiske} Torsk, Steenbidere, pange Selkunder, og
det just af den Grund, at Eiere af Kleppes ^{om saadanne} altid have brugt
153 og benyttet det fra umindelige Tider. Min erede Modpart har
ikke kunnet overbevise mig om, at denne min Forstaaelse af
Bogrebet Servitus er urigtig.

Jeg agter virkelig ikke at indlade mig i Disput med min
Modpart om min Vidneforsel, thi det, han har at indvænt mod
sanne, nemlig at Vidnerne ere forte paa Ræthingstuen i

Reykjavík, er saa irrelevant som muligt, thi ligeom det er mig ubekendt, at det nogetsteds i den islandske Lovgivning skulde være foreskrevet, at Vidner bør føres paa det Sted, hvorom Tretten er, saaledes vil Modparten vanskeligt kunne føre Bevis for eller oplyse, at Slikt nogensinde i Praxis er blevet gjort, til Rettingen for Vidneførelers Gyldighed, men hvis det er Vidnernes Vornething som han drømmer om og famler efter i saa flensende, saa maa jeg bede ham at gøre sig den Uleilighed at søge Bevis Bevis for, at Vidnerne mod deres Vilje ere dragne fra deres Vornething, og derudst at forsikre sig deres Fuldmagt til at paastaa den Ret, som de faktisk have renunceret paa.

154 Forrigt kan jeg ikke undlade at berisne min Modpart min Taknemmelighed for hans Adelmødighed i at gøre mig opmærksom paa denne processuale Forketanke, som han tilbyder mig at benytte i Forbindelse med det Foregaaende, men jeg vil paa ingen Maade bevise elig Adelmødighed saa kraftigt et Bevis i modsat Retning, da jeg seer, at Cognatio spiritualis er ham Borgens for et heldigt Udfald.

Jeg tror at have haft god Grund til Indsættelser i mod Interventionssøgemaale, thi jeg finder den fuldstændig ubeføiet. Jeg inder ikke rettere end at Ejerne af Kleppur ligesom have at holde sig til Ritchie angaaende Leiesummen, hvorledes end hans Sag gaar, og det er Actio in tempestiva, naar de overfalde Strøpemand, førend det ved Dom er afgjort, hvilken Ret Ritchie har eller ikke har efter de Documenter, som han har i Haende, og af ham ere fremlagte. Den mellem dem og Leidsvægte Ritchie oprettede Leiecontract maa nødvendig have samme Gyldighed, fremkommet fra hans Side alene, ligeom Eiendomsretten til Laxefiskeriet i Vidoseund, udenfor Arbejarskøfeld og Gelgubange, 155 fremfør, og forsvaret af dem selv, saa at det er Ritchies Pligt at tage enhver mulig Reservation, baade for sig selv og sine Medcontractenter for den Uret, som han maa have lidt

15
ud Forbudet af 10. Juni, og saa meget mindre kunde Eierne af Kleppur
have udeiligt min Mandat, med dens Contrasøgemaal, som
de alle vare i Familie med Bispiinden, min aede Modpart,
Indtsættede Ritchies Sagfører, som havde Magt til og al mulig
Opfordring til at paase deres Tare under denne Sag. Min
Mandat er saaledes uden Grund blevet forulempet ved en
Interventionstovning, og maa jeg derfor protestere imod
al den Bekostning som deraf følger, men derimod paastaa
Interventionstovningen afvise, og min Mandat, som
sædvanligt er naar det stornes uden Grund, og som Fr. 3.
Juni 1796 og 11. Aug. 1819 bestemme, tilkjend af Intervention
derne noget i Kost og Tøring, som jeg ikke, efter det høie Be-
156 greb jeg har om Samcieme af Kleppe og Langanes, kan ansette
ringere end 50 Rd. Jeg udret slet ingen Tvivl om, at min aede
Modpart har fortaet Raug og Larsens Theorier om In-
terventionsøgemaal, men paa den anden Side har jeg ikke
Tid til at høie hans Følelser over deres Theorie, tro
heller ikke, at jeg i min fremrykete Alder vilde have no-
get væsentligt udbytte deraf. Men af hvad der her forhelig
er anført, vil han kunne see, hvortor jeg ikke i fjerneste Maade
har kunnet føle mig forpligtet til at adskille det meget
ærede, og fra Reykjavicks Grundgrundt sødteles patriotiske
Samcieme af Jorderne Langanes og Kleppur.

Reykjavik d. 22. Sept. 1862.

Til
Guldbringe og Kjøsarvssels Underret.
P. Gudsthorson.
Fremlagt i Guldbringe og Kjøsarvssels Etsaret d. 22. Sept. 1862.
Hansin.

Hovedsagen begjænde endvidere protocollert, at han beder
Commeren om at beramme en Dag til at møde paa Stovet
for at sammenholde Skortet med de Bednære, som under

Sagen er omtalte, nemlig Arbjarkhofde, Gelsjubange, den lille Oede
 157 no. for Gelsjubange, Klepps Gaard's Beliggenhed og maatte Murbu-
 lak, og begjærede han Modparten advare om, hvormaan denne
 Synsforretning skulde foretages, for at han, hvis han ønskede,
 kunde vde tilstede.

Contrahenten begjærede tilføit, at overensstemmende med
 Fr. 20. Jan. 1797 § 12 og 31. Marts 1719 § 4, hvilket Lovsted er fuldstændig
 gjældende her i Landet efter Fr. 11. Juli 1800 § 20, var det Hovedcitantens
 Pligt, efterdi han oprindelig har anlagt denne Sag, og ved Fremlægge-
 sen af et Situationskort yderligere stadfæstet, at lade foretage en Synsfor-
 retning overensstemm. med N.L. 1-16., allerede i sinne processus,
 for at frekaffe sig fremlagte Situationskort og derpaa byggede Saggivel-
 se fuld Gyldighed; ja, hvad mere er, efter førstuvorte Lovsted kunde
 det vde stæet for Forsæt Forslagsproven, siden han ikke lod denne foretage
 paa Aastedet. Contrahenten frembrøede, at han, som sees kunde af
 Actforhandlingerne, desuden flere Gange havde givet Hovedcitan-
 ten Anledning til at opfylde denne Lovens Bestemmelse, og at det
 var klart, at han flere Gange havde haft tilstrækkelig Tid - end og

158 taget sig den selv mellem Forslagsproven og Sagens Deduction -
 til at paa den Synsforretning foretoget, som han nu uforklarlig ikke
 først finder nødvendig; nu at foretage en Synsforretning var for siddigt
 efter de gjældende Love, og ðiensynligen ikke til anden Nytte, end til
 at forarsage ny Ludsog og Forvar angaaende de Punkter, der nu
 agtes søgte oplyste, og i alt Fald forarsagede den en uforværlig For-
 handling af Sagen; af disse Grunde protesterede Contrahenten imod
 den begjorte Frisch til Synsforretningens Foretagelse under Retteus-
 Kjendelic.

Hovedcitanten begjærede tilføit, at det Ophold (der var frembragt)
 i at paa Kortet vedtaget ved at sammenholde Stednavnene paa Aa-
 stedet, alene var frembragt derved, at Modparten ikke har villet ind-
 romme Kortet Gyldighed, og dog ikke overensstemmende med hans
 Pligt sordig exciperet imod nogen enkelt Deel af Kortet, men Hoved-

159
citanten maa ogsaa som tidligere ansæ den Person, der har
optaget Kortet som tilstrækkelig Borgen for, at det er saa mathe-
matisk nøiagtigt som blot muligt, og han har ikke førend
nu kunnet have Leilighed til, paa Grund af de Forløb han de
sidste to Sætedage har gjort, paa at faa Kortets Rigtighed ind-
kommet, at bede Dommeren om den Syns- og Callationsfor-
retning, hvorom der her er Tale. Iøvrigt bemærker han, at Fr.
11. Juli 1800 § 20 ikke har stadfæstet, men derimod ganske foran-
drøt Grundregelen i Fr. St. Marks 1769, idet fordrube Fr. just, forud-
sætter det Tilfælde, som nu her er fremkommet, men som ikke
kunde have fundet Sted, hvis der in limine processus var
blevet optaget et Kort under^{en} Syns- og Aastedsforretning, og Bestem-
mende havde sandtykket det. Art. 20. § i Fr. 11. Juli 1800 fordrer
ingenlunde Modpartens Vedtagelse af Kortet som Retregelen,
men derimod, at det af ovennævnte af Aasted endvidere
Mund befindes rigtig, og denne Ret reservede han sig endte
Retsdag, om fornuddent gjordes, og kunde han daledes først om gjøre det.
Hovedcitanten begjærede derfor nu Astand til Fortagelse af denne
Syns- og Callationsforretning, og Documenterne sig tilbagelærende
foraavith, Modparten ikke paa samme Tid vilde bede om Astand
for at give Tilsvær i Sagen, og endelig begjærede han af Dommeren,
at Dagen allerede nu til Protollen blev heraanmet, efter Fr. K.
Aug. 1800 § 13.

160
Contra-citanten bemærkede hertil, at Hovedcitanten ikke hov-
de nogen Lovhjemmel til at forde sin Modparts Erkjendelse af
et Situations Korts Rigtighed uden lovbefalet Aastedsforretning;
iøvrigt erklærede han, at Hovedcitantens Fortælling af § 20 i Fr.
11. Juli 1800 var ligesaa rigtig, som in casu uansendelig, an-
gaaende, at han skulde have været villig til at erkjende Kortets

Skjøpighed henviste han til at søge Acta i Sagen, og erklærede han
videre at den begjorte Friel paa det nedoverende Sagens
Stadium ligeledes var i Strid med Fr. 15. Aug. 1832.

Hovedsagten skrives, og indlod sin Præstand til Afendelse.

Dommeren afsagde følgende

Afendelse:

Den Syns- og Collationsforretning, som Hovedsagten
begjærede, berammes til Lørdagen d. 27. Sept. 1862, kl. 12,
og gives der ham Anstand i Sagen til den Tid, ligeledes
tilbageleveres ham Sagens Documenter, og vil Retten blive
sat samme Dag paa Klempe efter afholdt Synsforretning.

Contradikanten begjærede protocollet, at han reserverer sig Ret til
at appellere denne Afendelse under Hovedsagen, tilligemed med
de Retshandlinger som derpaa senere i Sagen maatte blive bygget.

Retten høvet.

Clausen.

Parten:

J. Gudmundsen. Jón Gudmundsson

Vidner: P. Sigurdsson. A. Gjelason.

161 Aar 1862, d. 27. Sept. blev Guldbringe og Kjørsansættels Ektoret sat paa
Klempe og administreret af den ordnede Dommer i Overretssalen af
understignede Vidner, hvor da blev foretaget

Sagen Kjøbmand A. Thomsen

contra

John Ritchie & Son.

Hovedsagten var mødt, og fremlagde Amtets Udredning
af 26. dennes, ved hvilken Land. Hallvar Gudmundsson og Prog-
trykker E. Thordarson undersøger til at conferere det i Sagen under
Nr 12 fremlagte Situationskort, med selve Stedet hvoraf Trekken
har rørt sig. Udredningen, act. Nr 14, er saalydende:

Da Landsoverretsprocurator Jón Gudmundsson

162 som befuldmægtiget Sagfører for Rytmand John Ritchie & Son i den
Sag, som Rytmand Aug. Thomsen har anlagt imod ham i An-
ledning af hans Laxefiskeri i indeværende Sommer for Jorden
Kleppes Grund, ikke har været at fornægte til at erkjende Rigtigheden
af det af Hr. Thomsen i Sagen fremlagte Situationskort, uagtet
det er optaget af Overlærer Gunnulogsen, der for sin Landmaaling
har modtaget Reiser paa særdeles Erkjendelse af hans Dygtighed
baade fra den danske og franske Regjering, ser jeg mig nødtaget
til at benytte den Tilladelse der i Fr. N. Juli 1800 § 20 er givet i
de Tilfælde, hvor slige Situationskort appelleres, hvilket omkrent
er det samme som at deres Rigtighed bestrides, og at bede det
høie Amt at udnevne 2 uivillige forstændige Mænd til at befære
Stedet, for at sammenholde kortet med Localiteterne, og stadfæste
det med deres Paategning tilligermed Underdommeren i
Guldbringesyssel.

Reykjavik d. 26. Sept. 1862.
P. Gudjohnsen.

Til
det høie Stift- og Bønder-Amt.

I Anledning af ovenskrevne Begjæring fra Hr. Organist
P. Gudjohnsen udnevnes hermed og authoriseres Hr. Land. Kaldor Gud-
mundsson og Bogtrykker Hr. Einar Thordarson til at møde paa Kleppe
kl. 12 p. M. Lørdagen d. 27. dennes, for at conferere det Kort, som Hr.
Overlær. B. Gunnulogsen har optaget over Ellidaæus Mundingur
og Kleppes Kyster, og som det vil blive fremlagt, med selve Local-
iteterne tilland og tilvand, og derpaa derover at afgive deres Mening
efter bedste Skjønne.

Island. Stiftsamtmaas d. 26. Sept. 1862.
Th. Jonassen.
(Ust.)

Fremførelse: Guldbirge og Kjørsansættels Extraret d. 27. Sept. 1862,
paa Kleppi. Clausen.

163 For Retten modtog siden de udtvorte Mand og afgave til Proto-
collen følgende Erklæring:

at de maatte antie Situationsskott for i Et og alt correct optaget, og
navnlig fremhævede de, at alle Hovedlinierne (Retningerne), forsaarits de
havde haft Leilighed til at observere, vare rigtige; særligen havde de
lagt Mærke til Veilængden fra Gelgjutange til den lille Odde der nor-
denfor, og antog de denne Afstand for at være fra 125-130 Færne, og
Afstanden mellem Gelgjutange og den flade Klippe nordlig paa Tangen
35-40 Færne; fra Gelgjutange og til Kleppes Gaard var der efter de-
res Mening 475 Færne, og fra udvorte Gaard til Skapstid, 260 Færne;
de havde foretaget denne Sammenholdelse efter bedste Overbevis-
ning, saa at de, hvis det maatte blive fordrø, vare rede til at be-
kræfte denne sin Erklæring med sin Ed inden Retten.

Hovedsagen begjærede endvidere protocolleret, at, insovel han
havde foranstaltet denne Forretning i Dag, det dog ikke var skeet,
fordi han var overbevist om, at der efter Lovgivningens Udredelse
et Situationsskott, her, da der her ikke er blevet reist noget Spørgs-
maal om Grønder, hverken paa Land eller i Løen, thi de eneste Grønder,
der her vare bleve udvorte, Gelgjutange og Højærthofde, vare samtykkede,
eller at de slet ikke vare bleve benyttede i nogen Henseende.

164 Contraritanten var modt, erklærede imod denne Retshandling,
saavel fordi den ikke afhjalp Situationsskottets væsentlige Mangel,
som fordi den i formel Henseende strid mod, hvad Art. 1-16 af Fr.
21. Marts 1719 foreskrev om Aastedsforretninger, hvor de skulde foreta-
ges; men at dette blev var Tilfældet i denne Sag, reserverede han sig
Ret til senere endmere at bevise for end Sagen blev indlagt til
Doms, og begjærede Ansøgn indtil Tirsdagen d. 27. Oct. i Reykja-
vib Kl. 12, og Sagens Documenter, som af Modparten vare tillæg-
giver, sigurtaante, hvilket bevilgedes, og bevarmes Sagens
Foretagelse til Tirsdagen den 7de October paa Thinghuset i

Reykjavík.

Rekku hövet.

Parter:

Clavuen.

P. Gudjohnsen. J. Gudmundsson.

Vidner: P. Sigurdsson. Einar Björnsson (ved Fuldin.)

Aar 1862 den 7. Oct. blev Kjøsar og Guldbringeselskabs Etraad sat paa Thinghuset i Reykjavík, og administreret af den ordindre Dommer H. Clavuen i Overværelse af underseguede Vidner, hvor da blev foretaget

Sagen

Kjøbmand Thomson i Reykjavík

Contra

John Ritchie & Son.

165 Contravitanten var mødt, tilbageleverede og fremlagde Continuations-tilsvær og Continuationscontraindleg af 6. Oct. d. A. med Bilag som følger Aften, Oct. 12 60. Det fremlagte Continuations-tilsvær og Continuationscontraindleg er sålydende:

Continuations-tilsvær og Continuationscontraindleg
i Sagen: Kjøbmand H. Th. S. Thomson.

Contra

Kjøbmand John Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland,
og Sameierne af Laugarnes og Kleppur.

Jeg har hidtil ikke foretaget og forstaaer mig endnu ikke paa min
andre Modparts Sagførelse forsaaridh. Situationskortet angaar. Han
har dog ved at lade et Situationskort optage og fremlægge indrømme,
at et Situationskort her er nødvendigt efter Lovens grundsetninger. Men
i en anden Henseende har Litanten slet ikke ^{villet} ladt sig rige, nemlig
at han pligtgyldigt kunde opfylde Lovens Bestemmelser angaaen-
de Situationskortets Form og Tilblivelsesmaade, ihvorvel jeg flere Gange
har mindet ham derom. Saaledes har han ikke vdet at formaa det at for-
anstalte en formelig Synsforretning paa Aastedet overensstemmende
med NL. 1-16, Fr. 31. Marts 1719 & 4, Fr. 20 Jan. 1797, 12 og 11. Juli 1800 & 80,
165 at hans Kork kunde opnaa den tilsigtede Gyldighed, og dog
for enqvær det paa det klarste af alle disse Lovsteder, at det er en
sly foreskrevet og i lovlig Form foretaget Synsforretning, som giver

et Situationskort i en saadan Tilst, fuld Gyldighed og Lovkraft,
 men ikke Matematikeren, Landmaaleren, som fordriger Kortet
 hjemme paa et, (eller andet) Værelse, uden Støtte af en Lovbefalels
 Synspøtning fraa Aasteden, og uden at Modparten tillkaldes eller er udr
 vørende. Men Modpart med selv, at jeg hverken før eller senere har
gjort nogenomhelst Indsigelser imod det fremlagte Situationskort
forsaaend, det omfatter selve Kysten og selve Ellidacaans Munding,
 og heller ikke har jeg benægtet at de Stednavne der findes paa Kortet
 ere rigtigt satte. Hvad jeg derimod har benægtet og endnu benæg
 ter paa det Kraftigste er, at der paa dette Kort findes de Stednavne, eller
 de Oplysninger, der ere de vigtigste og Hovedpunkterne i Sagen, og
 som man kunne sees af ethvert Situationskort i de Sager, hvor
 Situationskort ved Lovgivningen ere foreskrevne. Paa denne væsent
 lige Mangel har Hovedtanken slet ikke raadet Rod, ja ikke engang forsøgt
 at raade Rod derpaa ved denne Amtets Udarbejdelse af 26. f. M., og
 den "Collationsforretning (sic!) med Localiteterne", som den følgende
 Dag derpaa blev bygget, thi ved denne Retshandling blev ikke andet op
 lyst, end hvad jeg ingenstunde havde protesteret imod, og ikke raadet Rod
 paa nogen af de væsentlige Mangler som Situationskortet qua tale
 er af. Jeg gjenbager det, Hovedtanken har selv endjævnst Nødvendighe
 den af et Situationskort i nødvendige Sag, og sin retlige Forpligtelse til at
 draffe det til Veie og fremlægge det; hele Sagen viser, at denne hans Be
 tragtningsmaade er rigtig; men da de hertien hørende Lovforskrifter
 ikke ere iagttagne ved Kortets Optagelse, da det ikke indeholder de Op
 lysninger for denne og høiere Domstole, som det navnlig kommer
 an paa i denne Sag, saa er det fremlagte Situationskort at betrag
 te som slet ikke fremkommet, og derfor maa jeg nu, siden Hoved
 tanken ikke har været at formaa til at gøre sin Forsæls god igjennem,
 tilbødig for at jeg har givet ham Nær og gode Raad og søgt at frø ham paa rette Vej

fransatte følgende

principale Paastand:

168 At Sagen bliver for Hovedcitantens Vedkommende afvist, og Fortudet af 10. Juni d. A., som ulovlig forfulgt, ophevet.

Men selv om den drede Ret maatte finde overveieude Grunde for ikke at tage denne min Paastand tilfulge, og Sagen fra min Modparts Side lovlig forberedt og for, saaat den kunde afsige Dom i Realiteten, saa tror jeg dog ikke at jeg behøver at fatte mig Kval i Anledning af de to sidste Afsig i Hovedcitantens Continuationsindlæg. Jeg maa holde for, at Ingen, der er juridisk ansat, ja endog et andet fornuftigh Menneske, der kjender noget til Forholdene her i Landet, kan finde Spor af sund Forstand i Hovedcitantens Fortolkning af Ldb. cap. LVII, det er almindelig bekjendt, at "veidi" (Fiskeri) og Fiskeret og "veidistödur" (Fiskested) er det og betyder Et og det Samme; er Retten til Fiskeri lovlig frakommen, saa har og eier den Jord heller intet Fiskested, og omvendt, eier Jorden, ^{ih} Fiskested eller ^{midt} Fiskesteder upaatalt, som tilforn haver voret, saa kan den ogsaa Ret til Fiskeri for sin Grund, "thi Ingen maa anden Fiskested forbyde for sin Grund, og Ingen spille Andenns andt Fiskested, — hvad kan vel vor Lovbog mere hermed andet end Retten til Fiskeri og dets Udbytte? Dette trænger ikke til videre Bevis, og eriperer jeg imod disse Hovedcitantens Lovbøger.

Teg. 3y 4 i Continuationsindlægget No. 18 indrømmer dog Hovedcitanten ligefrem, at Beidderne af Kleppur have benyttet deres Ret til Fiskeri og drevet Fiskeri baade for og senere for deres Grund, omendkjont kan u- middelbart i Torveien har søgt at gjøre gjældende, at de ingensinde der have drevet Laxefiskeri; dette er noget underligt noget, og stik modsat hinanden. Hvis Linne af Kleppur saavel som Beidderne fra gammel Tid af have drevet Torske-Heenbider og Klynder-Fiskeri ved Hjælp af Gam for Jordens Grund, hvilket Hovedcitanten indrømmer og som ogsaa er uunstrideligt, hvorledes kan han saa paastaa at de aldrig have drevet Laxefiskeri der i flere Hundrede Aar, da de dog have sat deres

Garn just paa de Fiskesteder for Jordens Grund, hvor denne "Ellida-
aaslaa" gaar fra Slædet af Lauge Kysten op i Ellidaaens Munding.
Eller staa Hovedcitanten i den Formening at Laseu ikke kan blive

170 sidde fast i andre Garn end dem, der hedde eller kaldes Laxe-
garn? For Exempel ikke i videlige Laxegarn, des hvis de bendes
Skumbidergarn? - Nei, Hovedcitanten har saaledes selv indrømmet
det samme som Stiftamtets Skrivelse af 26. Aug. 1829 for saa mang-
foldige Reviser for, at Jorden Klepper det til Fiskeri paa ingen Maade og i
ingen Henseende er den lovlig patonnet for nogen Deel af dens Grund
norden- eller udenfor Guldjubaenge, ligesom ogsaa at Leilendingerne og,
Eierne af Jorden have udsat og upaataals brugt og benyttet Fiskeriet paa
denne Stedning for dens Grund.

Dette er af Stiftamtet erkjendt i Skrivelsen af 26. Aug. 1829 just i den
samme Betænkning til Regjeringen, hvor der paa det kraftige fast-
holder og forsvare det Ellidaaen tilkommende Fiskeri ligeoverfor Jor-
den Klepper det til Fiskeri, og det samme har ogsaa under andre
Hovedcitants erkjendt og indrømmet for største Deel eller i det Hele
i sit Continuationsindlæg N° 18. Men om Forbudet af 10. Juni d. A., der
forbyder Indskænk og Alle andre "paa nogen Maade at drive noget-
somhelst Fiskeri for Jorden Kleppers Grund," kan bestaa med denne Hoved-

171 citants Vedqaælse i hans Continuationsindlæg N° 18 p. 3-4, eller om
han ved en saadan ligefrem Indrømmelse er modsat Betænkning af For-
budet, og ved Stiftamtets Betænkning af 26. Aug. 1829, ikke snarere
beviser, hvor usymmet og ubefoiet det er, istedetfor at forsvare dets
Lovlighed - man kan selv om, maa være hans egen Sag. Jeg paaataar,
at han, selve Hovedcitanten, har angrebet og faldet Forbudet istedet
for at støtte det ved navnte hans Indrømmelse og Stiftamtets
Betænkning, og jeg haaber at Retten tager Hensyn hertil.

Denne Vedqaælse, eller en anden ganske ^{af} samme Slags, fra Ho-
vedcitants Side er ikke ny, men flere Aar gammel. Da han
i Aaret 1858 anlagde Sagen imod Sameierne af Jorderne
Klepper og Laugegarnes angaaende Retten til at optage Muslinger

i Ellidaasbygten eller de saakaldte "árkjartar", - denne Sag begynde han ogsaa med Forbud, som han just stakede paa den almindelige Ret til Fiskeri, der var ham givet inde i Bygten tilligemed Fiskeriet i Ellidaaen ved Kongel. Skjode 11. Dec. 1853 - hvilket han hvorefter denne sin Ret til Optagelse af Muslinger eller anden Fiskerel

172 ~~Langere~~ mod Nord eller udi Bygten, end altsamt mod Nord til Gelgjubange og Árbjarkhofde, eller de Grænder, som selve det Kongel. Skjode fastsætter.

Da der nu i nævnte Sag var Tale om Ret til Optagelse af Muslinger i hele Ellidaasbygten, og da saavel Hovedcitanten selv, som senere begge Domstolene ^{just} byggede denne hans Ret til Optagelse af Muslinger paa den almindelige Ret til Fiskeri, som Kongen havde solgt til ham, og han saaledes var bleven lovlig Eier af, - og da Hovedcitanten endvidere refererede sin Paastand paa Retten til Optagelse af Muslinger til de yderste Grænder, indenfor hvilke han ansaa sig berettiget til almindeligt Fiskeri, saa paastaar jeg endnu, at Hovedcitanten haade har tvitidelig og forbindende for sig selv (indrømmet) i denne Domssag indrømmet, at han ikke havde Ret til hverken Optagelse af Muslinger, eller andet Fiskeri uden- eller nordenfor Gelgjubange, og endvidere, at haade Underretten og Overretten ved Dom have stadfæstet, at det saaledes var Tilfælde, idet begge Domstole tilkomte ham Ret til Optagelse af Muslinger og deraf følgende Ret til alt andet Fiskeri i Bygten (Nigen) mellem Árbjarkhofde og Gelgjubange, og paa helt hele den indenfor liggende Strækning, ligesom saaledes, som Forbudet gik ud paa og Citantens Paastand i Sagen omfattede, men ingen Fiskerel

173 ~~Langere~~ ude. Dermed siger jeg, at der ^{ligesom} vilkjend^t Eierne af Laugarnes og Kleppur, mod hvem Sagen var anlagt, Ret til al Slags Fiskeri langs med sine Kyster og for deres Grund uden- eller nordenfor Gelgjubange, og at man derfor med god Vrie kan sige, at denne samme Ret til Fiskeri for Kleppes Grund, hvorom Stræken i nærværende Sag just dreier sig, er res judicata. Til yderligere Bevis herfor frem-

109

ligger jeg hermed Landoverretsdommen i nævnte Sag af 3. Dec. 1844, saaledes som den ordret og in extenso er trykket i Bladet "Fjörðulfur" efter stadfæstet Udskrift fra Overretten, i Bladets 12. Aargang No 14 og No 6, p. 16-17 og 22.

Förrigh finder jeg mig ikke foranlediget til yderligere at soro paa Continuationsindlægget No 18, da kun Lidel deri efter min Mening fortjener Svar; hvad enten Chr. IV. gav En eller flere Hollændere Tilladelse til at drive Fiskeri her ved Landet, saa er det vist, at han ikke kunde give Nogen Tilladelse til Fiskeri anderledes end overensstemmende med vor Lovbog Hovedregler om "flutningaveidi", ikke give Tilladelse til Fiskeri indenfor Garnstainingstedes enkelte Jord-eiers, men denne Tilladelse, omend kjort, den virkelig har fundet Sted, og hvorledes den end har været beskaffen, er denne Sag ganske uvetkomme. Heller ikke existerer der nogen Servitut, eller partiel Brugsret, og vist og brevt at udbrede sig derover er derfor 174 Sagen uvetkomme.

Ligesom min Modpart vedblivende misforstaar Lovens Regler og almindelig Praxis angaaende Intervention, og synes ikke at gjende Forskjellen paa interventio primitiva og interventio accessoria, saaledes er det fuldstændig ubefoiet, og grundløst, naar han som Folge deraf paastaar Afvisning og deraf følgende Sagens Omkostninger hos mine Mandanter og Samieierne af Laugarnes og Skleppur, thi de havde fuldstændig Anledning og god Ret til at medtage i Sagen med Instans, deres Leichager John Pritchard & Son, som intervenientes accessorii, og have de som saadanne ikke forarsaget nogen Forkaling af Sagen eller forvoldet Hovedcitanten nogen visdere Oekostning.

Förrigh existerer jeg paa det Kraftigste imod det andet end det, som jeg nu har besvaret i Continuationsindlægget No 18, som ubefoiet og ugrundet. —

Hvis inden orde Ret ikke maatte kunde give mig ovenfor frem-
satte principale Paastand Medhold, saa bliver min subsidiaire
Paastand endnu den samme, som jeg allerede har nedlagt i mit
175 Contractslag og Duplik Replik af 12. Aug. d. A. + Men hvis Underretten
maatte tage min principale Paastand tilfulde, saa paastaar jeg
endvidere, overensstemmende med de udtagne Contractsvinger
og derpaa stottede Paastand fra 12. Aug. d. A.:

At Hovedretanden tillige tilpligtes til at betale til de
Indstuvte Contractanter John Ritchie & Son fra Peterhead
i Skotland 2000 - 3000 Rd. R. M. i Estat Skadeserstatning,
eller efter af Dommeren udnævnte handelskyndige Kunds-
Kundering, og endvidere Udleierne, Lameierne af Laugarnes
og Kleppur, som Intervenerer og Contractanter for deres
Vedkommende 500 Rd. i Skadeserstatning, og endelig begge
Processens Omkostninger skadeløst med 60 Rd. Rm.

Saaledes indlader Lagen under fornøden Reservation.

Reykjavik d. 6. Oct. 1862.

Til

Jón Gudmundsson

Guldbringereselskabet i Reykjavik.

Fremlagt i Guldbringe og Kjørsarselskabet d. 7. Oct. 1862.

Klausen.

Hovedretanden var modt og begjærende Anstænd for at gjøre sig
betjent med og svare paa det Fremkomne, og han udbad sig af Dom-
176 meren, at han maatte vilde beramme og fastsætte en Dag til Synsfor-
retnings Forretning paa selve Stedet, af 4 af ham dertil udnævnte Mænd,
at disse maatte skee nu inden Retten, og erklærede han, at han efter
Synsforretningen begjærede i det Høieste 2 Dage til at fremkomme
med sig Endelige i Lagen.

Contractanten bemærkede hertil, at han paa det Kraftige
maatte protestere imod, at der herpaa gives Hovedretanden nogen Friid
til Synsforretnings Forretning, da den burde og kunde have været

foretaget for længe siden, uden at Hovedsagen havde behøvet at drage
 Sagen ind, og har han flere Gange haft Leilighed dertil, siden den 27.
 J. M., hvilken Retssdag han erholdt til Synsforrettningens Foretagelse
 paa Aastedet, som ogsaa blev foretaget. Contrahenten maatte
 derfor kraftigen protestere imod denne Synsforrettning og den
 dertil nødvendige Udsættelse af Sagen; hvis Retten ikke vilde tage
 disse Indsigelser tilfølge, og begjærede han derover Rettens Kjendelse,
 saa paask han sig befoiel, til at erklære, at han ikke agtede at møde
 ved denne Synsforrettning uden efter formelig Forning med
 lovligt Varsel.

Hovedsagen indlod Spørgsmaalet under Rettens Kjendelse,
 1777 Efter Dommeren afsagde følgende
 Kjendelse:

"Den af Hovedsagen begjærte Synsforrettning bliver foretaget
 Mandagen d. 13. October 1862 Kl. 12 Middag paa selve Stedet, og
 gives der ham Udsættelse i Sagen til d. 15. Oct. s. A., for da at
 fremkomme med sit Endelige i Sagen."

Efter udnævnte Dommeren Argeir Finnbogason paa Lambastadir,
 Olafur Gudmundsson paa Myraskús, Christinn Magnússon i Engó og
 Sigurd Ingvaldsson paa Hrólfskála. Erfæstelsen vil derefter foregaa
 samme Dag paa Þreistadir, hvor Retten efter afholdt Synsforrettning
 bliver sat.

Contrahenten forbeholdt sig Ret til at paask denne Kjen-
 delse under Hovedsagen, og begjærede endvidere kjendelse, at da Syns-
 forrettningens Foretagelse var berammeth uden det lovbestemte For-
 varsel, men han som før anførte ikke ansaa sig forpligtet
 til at møde der uden et saadant, vilde forhaakentlig deraf overens-
 stumme med Grundretningen i 1-4-1. resultatet, at den paa-
 skatte Synsforrettning blev ugyldig, og uforbindende for Indbrakte
 og Contrahentene i alle Maader, og reserverede han sig Ret til i

sin Tid at fremsætte sine Indsigelser.

Retten hævdt.

Clausen.

Partier:

P. Gudjohnsen. Jón Gudmundsson.

Vidnes: A. Gislason. Jón Gudmundsson.

178 Aar 1862 d. 12. Oct. blev Kjøsar og Guldringerygels Extract sat og holdes paa Rikshuset og administreret af den ordiinde Dommer H. Clausen, i Over-
værelse af undersejrede Vidnes, hvor de blev foretaget

Sagen: Kjøbmand Thomsen.

contra

Johann Ritchie & Son.

For Retten fremsatte de af Retten den 7. dennes udnævnte
Mænd, Asg. Finnboogason, Olaf Gudmundsson Repstyper, og Sigurdur
Ingjaldsson. Tilsættfor Repstyper Christinn Magnússon, der ikke kunde
møde paa Grund af slet Veir, udnævnte Retten Einar Þjarnason Bonde
paa Kleppe. Disse Mænd have i Dag tilligemed Dommeren været tilstede
paa Kleppe, for at sammenholde det i Sagen under No. 12 fremlagte
Kort med Lokaliteterne. Hovedsagen var ogsaa med og fremlagte
udvorte Kort No. 12.

Mændene afgave derpaa følgende Erkløring:

Vi af Retten dertil udnævnte Mænd give hermed den Erkløring efter
bedste Overbevisning og Samvittighed, at vi, efterat have paa selve
Stedet sammenholdt det her i Retten fremlagte Kort med de Sted-

179 navne, som Stedet frembyder og Kortet omfatter, ikke skjønne os
end at det er saa nøiagtigt og correct optaget som muligt, og ere vi
villige til at bekræfte denne vor Erkløring med Lovens Ed.

Efter at være paamindele om Edens Hellighed, aflagde Mændene
Lovens Ed efter den sædvanlig Formel: "Hjælp mig Gud
og hans hellige Ord.

Retten hævdt.

Clausen.

P. Gudjohnsen

Vidnes:

Johannes Oddsson

Jón Brynjólfsson.

Aar 1862 d. 15. Oct. blev Kjøsar og Guldboinge. sigeselskabet Extrared sat og holdes
paa Thinghuset i Reykjavik, og administreret af den ordinære Dommer
H. Clausen i Overværelse af underleguede Vidner, hvor da foretoges

Sagen: Kjøbmand Thomsen
contra
John Ritchie & Son.

Hovedsagen var m. o. t. b., tilbageliveredede Documenterne og frem-
lagde Continuationsindlæg af B. dennes med Bilag, Act. N° 21, og ad Act. N° 21.
Det fremlagte Continuationsindlæg N° 21 er saaledes:

Continuationsindlæg
i Sagen Kjøbmand H. Th. S. Thomsen i Reykjavik
contra
Kjøbmand John Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland.

180 Jeg maa repositere imod Begyndelsen af Continuationsforvarets
og Contrasts ogsaa maads Continuationsindlæg af C. dennes (Act. N° 20).
med den Bemærkning, at min Modpart i sin Sagførelse indimidlertid
har været inuconsequentere end jeg. Jeg har nemlig stedse fastholdt
den Anskuelse, at der slet ikke her var Nødvendighed for en Lyns-
forretning, Situationsskud eller andet, der angaar egentlige Ejen-
domstrætter eller Trætter om Grundstykke, idet Arbejdsforde og
Gjeldgjortange steds af os begge ere ucontroverserede, og det har han indi-
recte anerkjendt med sin Exception mod min Vidnestævning,
ja mere at sige har Retten ved sin Kjendelse i Anledning af denne
Exception erkjendt det. Jeg har stedse gjort mig Umage for at undgaa
den længere Frist, Bekostning og Vidkløftighed, som Modparten har
foranlediget. Det er iøvrigt vordt at lægge Mærke til at den af Mod-
parten ad N° 20 fremlagte Landsoverretsdømme ikke synes at bryde
sig synderligt om Kortet, som dengang blev fremlagt, men heltjens-
degiver at det ligefrem er in confesso, hvad der her er Tilfældet, at
Gjeldgjortange er den eneste rettlige Tange, hvormed der kan vore Sjøgjæld.

Jeg takker forresten min Modpart, fordi han har fremlagt denne
181 Dom - omendkjønt, jeg forøvrigt excipere imod Bladet, som et
vordiløst Lap Papiir - thi det fremgaar deraf forst og fremmest,
atdommen af 5. Dec. 1859, sled ikke angaar Fiskestedet udenfor Ar-
Cajartiofde og Gelgjutange, hvilket Modparten ikkedestomindes har
fundet for godt at kalde res judicata, og dernæst at et Kort og
Synsforretning der ikke er befundet nødvendigt for at Sagen
kunde blive paakjendt i Realiteten. Det samme vil vistnok
her blive statueret, omendkjønt, jeg af Höflighed imod Modparten
har bejød og erhøldt Synsforretning foretaget, og hans Indrigder
i Retten d. 7. dennes imod Udsættelsen til Synsforretningens
Affholdelse vil vistnok komme til at have al Betydning imod
Analogien af Fr. 15. Aug. 1832 § 13, hvor det overlades til Dommeren
at bestemme inden Retten en anden Stovnefrist, end den ordinære,
ligeom ogsaa hans Sagførelse i Henseende til Stovningsfristen
i denne Sag, og den af ham foretagne Behandlingsmaade af Sags-
målet er inäonsequent. Thi hvis han mener det alvorligt med
at denne Sag for behandles efter N.L. 1. 16, saa er "Jumntar"-Sto-
ning Ordinarium for enhver Retshandling, der i Sagen foretages;
men da Underdommeren har eractet, at den her ikke kunde ad-
mitteres, saa har han ogsaa dermed afgjort, at Synsforretning og
182 Kort her ikke ere nødvendige (N.L. 1. 4-7.), eller i det mindste, at sli-
g Retshandlinger er irrelevant for Sagens Realitet, hvilket ogsaa
den Frist, som han ved Retsemødet, d. 7. dennes fastsatte, synes at
tyde her paa, efterdi den ikke er overensstemmende med Retstjen-
delsen af 12. Aug. sidstkl. Jeg toer mine Hænder i denne Henseende,
og beder Dommeren at forsvare dette med stadig Hensyn til
§ 13 i Fr. 15. Aug. 1832.

Modparten indrommer at der ved Synsforretningen af

27. f. M. er oplyst, hvad han aldrig har modtaget, det er, Beliggen-
heden af Gylgjertange, den der nordenfor liggende lille Odde,
 den flade Klippe, som ligger mellem disse to nævnte Punkter
og Klette; men dermed har han ogsaa indvilliget det,
 som 5. og 6. Vidne forklare i deres Svare paa Spørgsmaal 3, at de
sydlige Gavn har ligget ud fra en Klippe mellem Gylgjertange og
Odden; og denne flade Klippe er af Synens vidne d. 27. f. M. ansiet for
 at ligge omtrent 30-35 Favne nordenfor Gylgjertange, og dette er
 vistnok efter Kortet temmelig nøjagtigt. Om og hvorvidt ^{den} sig
 Gavnsetning, overensstemmende med Vidnernes Udsegn og
 med, hvad Retsdocumentet St. H. ad No 16 oplyser, udeligger
Hovedstansens Laxefiskeri i Ellidaaen, er det Retternes Sag at
 afgjøre, og jeg haaber ogsaa, at de vilde gjøre det overensstemmende
 med vor Lovbogs Forbrift om, at Ingen maa Andens Fiskeri
 spille, som han paa gammel Tid har haft.

183

Modparten udbreder sig i skjønne Udtryk over, hvor dum min
 Fortolkning af Begyndelsen i Art. cap. I. III er, uden dog ved Exam-
 plet af selve Lovbogens at gaa tydeligt, at Fiskested er = Fiskeri eller
 Det til Fiskeri; men da Capitlets Bestemmelse, som vi have hver
 for sig at paaberaabe os, i Grunden ligge i indbyrdes Modstrid, hvis
 Fiskested er det samme som Fiskeri, saa maa begge disse Be-
 stemmelser strictissimo interpreteres, eller undergives den Be-
 tydning der mest ligger i Ordene, og som Contractantens
 Tekst tror sin skarpe Forstand istand til at udfinde, pro-
 dolor! Han lader sig noie med at sige: "veidistöd", (Fiskested)
er = "veidi", (Fiskeri) = "veidijettur", (Det til Fiskeri)! Dermed
 behager han at forandre Lovbogens Ord, idet han siger at
 der staar, at Ingen maa anden Mand Fiskested spille, medens
 der just paa dette Sted staar: Fiskeri spille, og jeg maa fast-

184

holde, at Distinctionen mellem disse toende Ords Betydning er af sandeles Ulyghed i denne Sag; jeg skal ikke udbede mig videre herover, da jeg i mit Forslag af 22. Jun. (S. 18) saavel som tidligere under Sagen har ført empiriske Grunde for, at den i fuldeste Maal finder Sted her i Landet.

Contractanten kan ikke i fierneste Maade paastaa, at jeg har indrømmet Kleppes Eiere Ret til Laxefiskeri nord for Gelgjutange og Arbajarköpfe, thi hele min Sagførsel er gaaet ud paa at benægte denne Ret som den der aldrig har existeret, videre har jeg ikke troet at behøve at gaa, da han ingeniinde som Contractant i Sagen har paastaat det Modsatte, hvorvel han bygger sit Contractsgrunnval paa, at Eiere af Kleppe have denne Ret. At jeg ikke har benægtet at Eiere af Kleppus muligens have Ret til at fiske for deres Grund t. Ex. Steenbidere, Træk, og i sin Orden, thi saadant St. Leri er denne Sag ganske uvelkommen, ligesom Strængangst maaden er en ganske anden end ved ^{deh} Laxefiskeri med Garn, der sættes fra Land af ud i Løen, som agtedes paabegyndt i Foraaet, men forhindredes ved Forbudet af 10. Juni. Her have vi igjen hos Modparten den samme Stundent til at

185

sammenblande Begreber af forskjellig Natur, saasom: Fiskested og Fiskeri, og det er virkelig stor Skade, at han endnu ikke har kunnet fatte, at der her intet procederes om Laxefiskeri med Garn, saaledes som det i Sommer blev dreuet, og at det andet Fiskeri er denne Sag uvelkommen, og derfor irrelevant, om Retten dertil indrømmes eller ikke, men jeg benægter ogsaa at have indrømmet slyg Ret med andre Ord end: at det er muligt, at Besidderen af Kleppus har sat Steenbidergarn i Sundet, men det er almindelig

117

bekjendt, at disse garn ikke ere landfaste ligesom Laxegarnene,
og kan derfor vistnok ikke kunnit skade Laxefiskeriet i Ellida-
aaen, om endkjend^s saadant Fiskeri muligvis forkeuer blevet
drevet, hvilket dog er ubekjendt, medens det derimod er oplyst,
at Ritchies Laxegarn i Sommer gauste ødelagde Hovedstans
hens Fiskeri i Ellidaaaen, saalenge de vare uddatte, indtil
de bleve optagne, og ligesom Forbudet af 10. Juni efter sin Natur
og de concrete Omstændigheder ikkun havde Hensyn til
Laxefiskeriet med garn og ikke til noget andet Fiskeri, saa maa
det ogsaa nødvendig forstaaes saaledes, at det skal gjenskil at beskytte
Eieren af Ellidaaaen ^{imod} for Fiskeri med Hjælp af faste garn, som
ikke hele forhindre eller bortskredne Laxen i dens Ofgang,
men slet ikke mod Heenbider eller Torke-garnfiskeri, der settes
maa ske flere 100 Tonne fra Land, men aldrig ere landfaste.

Jeg haaber det vil vise sig, at han har misforstaaet Forbudet
af 10. Juni d. A., ligesom det ogsaa synes af den fremlagte Land-
overretsdøm som om han ogsaa har misforstaaet det den-
gang nedlaeste Forbud, og at Forbudet derfor overensstemmende
med min Paastand kjendes ved Magt at burde staae.

Ligesom Contractanden ganske sarnet al Stringents, baade
forsaavidt angaar Fortollningen af Lib. Cap. LIII, og Forbudets Natur
og Væsen, samt hvad det omfatter, saaledes maa jeg endnu engang
fronkhøre, at det er uforklarligt hvorledes en lovkyndig Mand
falder paa at sige, at Keppes hvers Ret til Fiskeri for egen Grund
udenfor Arbajarhofde og Gylgjubange er res judicata. Det er heldigt,
at han har fremlagt Landoverretsdømmen af 5. Dec.
1799, som han i saa Henseende paaberaber sig, thi denne

187
Som viser betød selv, at det under den Sag i angemeinde kom under
der Overværelse, hvormed der havde Red til Fiskeri indenfor utvære
Grænder, Spørgsmaalet herom er først reist, under nedværende
Sag, forsaaridh Laxefiskeriet angaar. Jeg skal her til knytte
den Bemærkning, at ligesom Forpagterne af Laxefiskeriet
i Ellidaalen angemeinde for have beværet sig over, at
Beboeren af Kleppe har spildt, dets Fiskeri ved Snevæder
garnsætning i Vidværelse - men dette beviser et af to, enten
at det aldrig har fundet Sted, eller er blevet aarsag kom u-
skadeligt for Laxefiskeriet - saaledes gjælder det samme
for Hovedtanten's Vedkommende, og viser end tydeligere
hans Hensigt med Forbudet af W. Juni, som just sigter
til at forhindre Laxen fra og udiind ved Vejlaugs med Klepper
Lymud til hans Fiskested.

188
Ligesom jeg fra første Tord under denne Sag har ig-
noreth Laxernes- og Kleppers Eieres Interventionssøgsmaal,
mottagen forsaaridh jeg har modtaget det som ubeforret, og
uindvendigt, saa naar jeg ogsaa herved erindre inuad det,
og deres Paastand som greben aldeles ud af Luften, og skal
jeg tillade mig at henviser til, hvad jeg desangaaende har fremført
i Retsdocumentet No 18. Skal jeg tillige, at det ser ud
som om de vil slænge det Ansvaret over paa Hovedtanten,
som de ganske bestemt have overfor Indstævnte Richeit, for-
di de have leiet ham Stælligheder, som slet ikke tilkom dem,
men Interventionen skal nok være en Rags Tif, for at
bortlede ^{Richeit's} Omkostningerne fra dem selv. Jeg spær imidlertid
at Richeit's Pine ville blive aabnet for, hvor han har at søge
Erstatning for den Medfart han har lidt, men foruden at
jeg finder Interventionen i Realiteten ugrundet,

menner jeg ogsaa, at den (er det) i Normalitetens er uingstij,
da jeg naar fastholde den Ansuelio, at Intervenier-
terne ikke kunne begynde en Sag ab instantia, medens
Politiforretningen af 15. juli d. a. ikke er paaanket, og
underkjennt.

Gjentagende min forrige Paastand af 2. j. M. fact.
No 16) indlader jeg Sagen, og exciperer imod det ubewist fra
Modpartens Side, og i Fordeleshed, at jeg skulde have indvorn
med Klappes Eiere uopgivesinddet Biteret for denne Jords Grund
for eller senere.

Reykjavik d. 13. Oct. 1862.

P. Gudjohnsen.

Til Kjosar- og Guldbringeselskabs Underret.

Fremlagt i Guldbringe og Kjosarselskabs Extraet d. 13. Oct. 1862.

Clausen.

189 Bilag "a", ad No 21, som er Udskrift af Selskabs Extraetprotokol
over Retssindet paa Ristader d. 13. Oct. 1862, se ovenfor Act. p. --

190 Contradictanten var moeth, og begjærede Udsettelse til d. 22.
dennes, og Sagens Documenter sig udstaante, hvilket beidgedes,
og bliver Sagen paany foretaget d. 22. dennes Kl. 12 paa Thing-
huset i Reykjavik. Retten hevet.

Clausen

Parter:

P. Gudjohnsen. Jon Gudmundsson.

Vidner: A. Gislason. P. Johannesson.

191 Aar 1862 den 22. Oct. blev Kjosar og Guldbringeselskabs Extraet
sat og holden paa Thinghuset i Reykjavik og administreret af den
ordinsore Dommer H. Clausen, i Overvarelse af underkegnede Vid-
ner, hvor da blev foretaget

Sagen

Kjobermand Thomson i Reykjavik
contra
John Mitchell & Son.

Contrahenturten var mødt, tilbageleverede de til ham ugleante Documenter, og bad Retten om at opfordre Hovedsittanten til at fremlægge det Brev, som Contrahenturten skrev til ham i morges Sagen angaaende, og at han siden enten forkaettede de deri fremsatte Tilbud, eller med Rettens Bistand gik ind paa dem efter nærmere Overenskomst inden Retten.

Hovedsittanten var mødt og fremlagde ovennævnte Brev fra Contrahenturten, Act. No 22, saalydende:

Her Organist P. Gudjohnsen!

Jeg agter ikke at bevare Deres Indlæg af 15. dennes i Fiske-
sagen som De fører paa Kjøbmand K. Th. A. Thomsons
Nægne som Hovedsagsøger med Kjøbmand John Ritchie & Low
fra Peterhead i Skotland, i Anledning af Sidsstrøvetes Fiskeri for
inden Kleppe i sidste Sommer. **192** Jeg agter ikke at bevare dette Deres
Indlæg i Realiteten, hvilken som Ritchies Suldmedgift eller som Med-
interuenient, forsaavidt jeg er Sannier af Langarnus og Kleppur, og
har Suldmasl fra de øvrige tre Sanniere, hvorimod jeg blot agter at
exicipere i Houhold til mine tidligere Indlæg og Paastande, og saa ind-
lade Sagen til Dom og særlig exicipere imod den fremkomne Retshand-
ling "A", ad No 21 fra 13. dennes som ugyldig paa Grund af Formfeil, og
som betydningsløs i Realiteten.

Men just fordi at denne Retshandling intet oplyser og Subst beviser
af det, som Hovedsittanten selv har forpligtet sig til at oplyse, og nød-
vendig maa oplyse, hvis Sagen skal kunne paadømmes i Realiteten,
nemlig Localgrundserne for Forbudet af 10. Juni 1862, og da jeg er over-
bevist om at De paa Deres Mandants Nægne (higeraand som) jeg
ønsker at paa Sagen saa hurtigh som muligt paa Kjemt i Re-
aliteten, uden at Siden skal gaa hen og Sagen opholder ved dom-
stolene paa Grund af formelle Spørgemaal, tilbyder jeg Dem
hermed, og skal gjentage det i Dag til Protocolleu inden Retten,

at vi søge at blive enige om nævnte Localgrænder, og indgaa
 Forlig derom, og siden inden Retten afsætte dem paa Kortet,
 og bekrefte det med vor og Rettens Paabegning. Men det siger sig
 selv, og det advarer jeg dem om iforveien, at dette Forlig kan jeg
 ikke indgaa som Befuldmagtiget af John Ritchie & Søn, men
 kun som Medintervenient og Medier af Jorderne Langarnes og
 Kleppe, og de øvrige Medieres Fuldmægtig i Interventionscon-
 trasøgensaalesh.

Dette lader jeg Dem fund vide tilføiende, at jeg ikke skal
 blive strøng i min Paastand angaaende disse Localgrænder,
 Hovedtaanten, og hans formentlige og selvskabte Fiskeet eller
 det til at formene Andre at fiske for disse Jorders Grund norden for
 Gulgjutange, til Skade.

Jeg beder Dem vde af den Godhed at tænke herover indtil vi mø-
 des i Retten idag, og at de fremlegger dette mit Brev, hvad enten De, mod
 Forventning, forkaster eller antager disse mine Tilbud saaledes som
 de her foreligge.

Reykjavik d. 22. Oct. (tidlig paa Morgenen) Wkl.
 ærlødigst
 Jon Gudmundson.

Til
 Hovedtaantens Fuldmægtig i Sagen:
 Kjøbmand A. Thomsen
 contra
 John Ritchie & Søn og Samieerne af Jorderne Langarnes og Kleppe -
 Lem Organist P. Gudjohnsen.
 Fremlagt i Guldbringe og Kjøpmandsrets Extract d. 22. Oct. 1862.

194
 Man bemærkede at han for sit Vedkommende ikke fandt det nødvendigt at gaa
 ind paa denne) lige Notits af denne Contraritantens Opfordring, der indholdes
 i Brevet, østendi Landsoverretsdommeren af 5. Dec. 1859, se Bilag ad N° 20,
 Thjodolf 12. Aarg. N° 6 s. 22, gaaer ud fra, at det ikke kommer i Betragtning,
 Om Kleppes Jordtilliggende strækker sig til eller indenfor Gulgjutange,

thi hvad enten det ene eller det andet er Tilfælde, maa Jordens Eier ikke drive noget Fiskeri, eller iøvrigt fortage Noget hvorved Fiskeriet i Ellidaaen formindskes eller ødelegges, fordi dette havde været forbudt, medens Kongen eiede Fiskeriet. Saaledes finder Hovedcitanten, da Sagens for hans Vedkommende maa betragtes som res judicata, ikke nogen Anledning eller Trang til at bestemme eller komme overens om Kleppes Grænser, da han maa holde for, at der herved found er givet Hjemmel til at fortage Forbudet af 10. Juni d. A. - Siden indlod han Sagen.

195
Contra-citanten bemærkede, at den Sag, hvorpaa Overretsdømmen af 5. Dec. 1859 gaar ud, ikke omfatter Andet end Fiskeriet for den Del af Kleppes Grund, som ligger inden- eller søndenfor Gelgjikange, og at Forbudet, hvormed denne Sag (1858-1859) begyndtes, just var bundet til Gelgjikange-grænser mod Nord; derimod omfatter Forbudet af 10. Juni d. A., som er denne Sags Basis, Fiskeriet for hele Kleppes Grund, og saaledes var det Requirerens Pligt at bevise, hvor dette Forbuds Lokalgrænser vare, eller med andre Ord, hvor langt langt Kysten mod Nord hans Mening var at dette Forbud skulde strække sig; for at gjøre vedkommende Domstole dette forstaaeligt, har jeg gjentagne Gange givet Hovedcitanten Anledning til at raade Bud herpaa, og senest nu i Dag ved at tilbyde Forlig for Retten desangaaende; men da Hovedcitanten ingen Notits har taget heraf, og Forbudets Grænser ere intet mindre end oplyste ved den saakaldte Eynsforretning U, ad N° 21, saa indseer jeg ikke hvorledes nogen Domstol skal kunne komme om, hvor udstrakt en Ret til Fiskeri Forbudet skal omfatte, og maa jeg saaledes paastaa ikke alene, at min principale Paasand i Indlæg N° 20 lages til Følge, men meget mere, at Retten ex officio afviser Sagen efter de Regler som gjælde om Eiendomsstrætter, thi Forbudet af 10. Juni d. A. er bundet ved Kleppes Jordtilliggende, men dets nordlige Grænser ere ikke oplyste eller afsatte paa Kortet N° 12, og altsaa heller ikke Forbudets Grænser oplyste, hvorom der dog her skal dommes;

men da denne Sag ligefrem er om Grundsethjel mellem Jordeien -
 domme, det gaar Forbudet, ud paa -, maa jeg endvidere paastaa, at
 Sagen bliver paadomb, med tiltagne Meddomsmund efter Md. 1-7-1,
 og dette saa meget mere, som ogsaa Fiskeretsagen i 1858-59 blev domb
 med Meddomsmund ved Underretten, uden at Overretsdommen
 har fundet det overflodigt, meget mere tilfaldet det, og hvis Ret-
 ten optager Sagen til Dom i Sag, maa jeg paastaa, at Sagen
 reassumeres for at kunne atter blive optaget med Meddoms-
 mund; iøvrigt henholder han sig til sit Forrige, og paastaa
 at alle hans Paastaaende som ere bygget paa Kontradsmaade,
 tages tilfolge, hvad enten Sagen afvises eller ikke; derefter indlod
 han Sagen. -

Hovedsagen er specielt indod, at der her var
 Spørgemaal om Grundsethjel; der var ikke Spørgemaal om
 visse Rettigheder for Kleppur tilvands. Derfor ansaa han Mod-
 partens Paastaaend paa Medtagelse af Meddomsmund for mindre
 vel begrundet, ~~og~~ ^{at} som han ogsaa finder, hans Paastaaend paa
 Vidneetsvningens Afvisning tyder her paa en modsat Regel;
 freundeles bemærkede han, at Overretsdommen af 5. Dec. 1859
 havde stadfaet den omtalte Sagens Behandling ved Under-
 retten, da Dommen ikke omtalte den i den Henseende, men
 vistnok havde gaaet ud fra: Superflua non nocent.

Da Dommeren ikke skjønnede at denne Sag var af den
 Beskaffenhed, at den skulde paadømmes med Meddomsmund,
 optog Retten Sagen til Dom.

Retten hører. Partes
 Laurén P. Gudjonsson. Jon Gudmundsson.
 Vidner: Th. Þjarnason. A. Gíslason.

Aar 1862, d. 29. Nov. blev Kjøsar og Guldbringesyssels Extraset sat
paa Syssels Kontoir i Havneshjerd, hvor da i Lagen

Kjøbmand A. Thomsen i Reykjavik
contra

John Ritchie & Son

Blev afsagt saalydende

Dom:

198 Efter at Kjøbmand A. Thomsen i Reykjavik som Ejer af Laxe-
fiskeri i Ellidaaen i Guldbringe og Kjøsarssyssel ved Fogesforret-
ning 10. Juni d. A. havde ladet nedlægge Forbud imod, at John
Ritchie & Son fra Peterhead i Skotland eller nogen anden drev
Fiskeri og ^{Sorten} Sørdeleshed Laxefiskeri for Kjepper grund i Seltjarnar-
nes-Rep intet navnede Syssel, i Anledning af, at Sidstnevnte, i den
Hensigt at fange Lax, havde ladet sætte nogle Laxegarn for
Kjepper grund, tæt udenfor den Linie, som, trukket mellem
Arbejarköpfde og Gelgjutange, og som nærmere fremlyses af det
under Lagen fremlagte Situationskort, danner grænsen for
Kjøbmand Thomsens Ret til Fiskeri, da Thomsen maatte hol-
de for, at slikt Fiskeri vilde være ødelæggende for hans Fis-
keri i Ellidaaen, og i Strid med den Ret, som Kongelig
Skjøde fra 1853 tillægger ham alene - med Udelukkelse af andre -
til Fiskeri i nevnte Ellidaa, saakar han indetvovet kvæn-
te John Ritchie for denne Ret, for at paa fornævnte Foged-
forbud stadfæstet, og Lagens Omkostninger sig tilkjend-
te. Dette Forbud har Hovedsagten dernæst ladet bringe
paa et Mannstæsting i Seltjarnarnes-Rep d. 28. Juni d. A.

Paa den anden Side har Indstævnte John Ritchie & Sons
Sagfører her for Retten kontrastvond Hovedsagten til
at høre det gjorte Forbud kjendt ugyldigt, og sig tilkjend

199
+ Skadeserstatning indtil 2000 Rd., eller efter uwillige Mands-
Vurdering, samt Sagens Omkostninger skadeløst, hvorhos
han har fremlagt en Liccontract af 18. Marts d. A. mellem
Ritchie og Rierne af Kleppur, hvori der gives Ritchie Ret til
alslags Fiskei i Loen, og til Løufiskei for Langarnes og Klep-
pur Grunde fra Gelsjutange og indtil Kirkesand, i 3 Aar fra
1. Apr. 1862 — 1. Apr. 1865 mod en aarlig Lic af 150 Rd. R. M.

Under Sagens Drift, har Overretsprocurator Jón Gudmunds-
son paa egne og de øvrige Medieiers af Jorden Kleppur Vegne, frem-
staaet som Interveniens, efter at Hovedtanten, betrods for
Contractantens til ham rettede Opfordring desangaaende,
harde undslaaet sig for at advare Rierne af Kleppur; disse
Intervenienter have ligeledes vedlagt den Paastand, at
Fogedforbudet af 10. Juni d. A. blev kjendt ugyldigt, samt sig
tilkjendte Skadeserstatning for Tort og Creditspilde 500 Rd.
foruden Processens Omkostninger.

200
Tilsvarende, Hovedtanten har paastaaet, Interveniensogs-
maal afvist som ubefoiet, der i det mindste som med Som-
mende den mellem ham og Ritchie verserende Sag, finder Retten,
at disse Interveniens, med Hensyn til deres Stilling
som Indtantes Hjemmelsmand, have haft god Grund
til at intervenere, og at Sagen har været af en saadan Vigtighed
for dem, at de maatte medindtræde i Sagen, hvilket ogsaa vilde
være sket, hvis Indtante Contractanten, havde demnæret
lidem for dem som sine Hjemmelsmand, hvilket han ^{dog} synes
at have haft tilstrækkelig Grund til; derfor kan denne Paastand
om Afvisning ikke Sagens tilfølg.

201
Hvad dermed Contrahentens Afvisningspaastand i Hov-
vedsagen af den Grund angaar, at Sagen, i Henseende
til Landets Beskaffenhed og Localiteterne, hvorpaa Sagens
Afgjorelse formentlig skulde bero, ikke var ^{selv} tilstrækkelig
oplyst med det fremlagte Situationskort, at Retten kunde
danne sig en klar Forestilling desangaaende, og navnlig om,
hvor Contrahenten John Ritchie & Sons Laxegavn var bleven
satte, saa skjønner Retten ikke, at det kan være af nogen Betyd-
ning, om de omsprungte Gavn have ligget fjernere eller ndnere
til de Grender, som Hovedentanten ere hjemledt ved Skjødet
af 1855, efterdi det er indkommunt og vedgaaet at Indskrænk-
t har sat de omsprungte Gavn for Jorden Kleppur Grund,
og at det (juch) her juch er Spørgemaal om Eierne af Kleppe have
Ret til at drive Fiskeri for deres Grund; derfor kan denne
Afvisningspaastand ikke bages tilfølge, ligesom heller
ikke Contrahentens Paastand om, at Sagen blev paadømt
med Meddømmesend, thi dertil finder Retten ingen
Grund, da Sagen ikke angaar saadanne Tøtter om
Grundbeskijl m. fl., som N. d. 1-1-7 omhandler.

Afhvad der i denne Sages frendkommunt, blandt an-
det af Rente Ret. af 20. Apr. 1749, fremgaaer det paa det Klare,
at Laxefiskeriet i Ellidaaen i umindelig Tid er blevet
Crevet for Kongelig Regning, da alle de til Aaen græn-
sende Jorder, nemlig Ellidavatu, Vatnendi, Arbor, Arsin,
Bustadir og Kleppur, vare Kongsjorder; i 1817 solgte Kon-
gen Jorden Kleppur til daværende Justitiarius i

den islandske Landlover, Konferentsraad Magnus
Stephensen, og en Skjøde, paa indte ford udstedt den
17. Sept. 1817; her hedder det: "at Jorden er solgt med alle
de Rettigheder og Hedsigheder, som paa gammel Tid
fulgt have, endnu følge og med Rette følge bør"; men
Laxefiskeriet i Ellidaaen findes der slet ikke.
heri; dette blev drevet for kongelig Regning indtil i Aa-
ret 1828, da det bortforpagtedes, og hedder det i Conditionerne,
som ere blevne fremlagte i Retten, § 2: at Forpagteren maa
bruge Laxe-Ørrede - samt hver anden mulig Fisksfangst
i Ellidaa, med Garn etc., saaledes som forhen er brugt,
opad i Elven til den store Fos ved Gaarden Arba, Hórahyl
Galdh, ligeom og udi i Læu, udenfor Elvens Munding,
indtil imellem Arba-jarkhöfði og Gylgjutangi, paa hvilken
Strækning det er alle andre forbudt at fiske paa nogen-
somhelst Maade, og det samme Fiskeri, med alle de Ret-
ligheder, som Fiskeriet paa gammel Tid fulgt, endnu
følge og med Rette følge bør, blev ved kongelig Skjøde af 11.
Dec. 1853 til afhændet Kjøbmand D. Thomsen i Reykjavík,
Hovedsankters Fader, og blev da ogsaa trukket en Linie mellem
Arba-jarkhöfði og Gylgjutangi uden for Aaens Munding, som
betegnende grænder for Kjøberens Ret til Fiskeri.

Det synes nu at følge af det Ovenanførte at Laxefiske-
riet i Ellidaaen er ^{blevet} samlet til en Eiendomskelhed, men stils

fra de til Ellidaaen grundende Jorder, hvilket ~~de~~ vistnok
ikke, saalange der kun var en Eier af alle Jorderne, kunde
beintrede som noget Særligt, men først da, naar de nævnte
Jorder undergaves foreløbig Eieendomsret, saaledes som
Tilfældet var med Kleppur i 1817, da den blev solgt til
en Privatmand; men da nu Laxefiskeriet vedblev som
før og efter Conditionerne af 1828 saaledes som hidtil
haarde ordet brugt, og endvidere ovennævnte med
Skjød, til Hoveditaubens Fader fra 1853, efterdi alle
de Rettigheder forbeholdtes, der fra gammel Tid havde
fulgt dette Fiskeri, saa synes det berøvet at være tilkjæn-
degivet, at den samme Tilstand i Henseende til Fis-
keretters for de forhennevende Kongsjorders Grund,
skulde vedblive som før, det vil sige: at den Ret til
Fiskeri, som forøvrigt efter Landloven fulgte disse
Jorder, maatte anses som afhændet til Fordeel for
det Laxefiskeri, der i lang Tid var blevet drevet i
Ellidaaen, saa at disse Jorder efter den Tid ikke
kunde fiske paa nogen saadan Maade, som den
de Laxefiskeriet.

Naar man dernæst betragter det forenlagte
Situationskort, som Contracito, hvis Rigtighed
Contracitanten ikke har bestræft, bliver det
indlysende, at Laxefiskeri for Kleppur Grund, og
derfor med saadanne Fiskerestikales, som det er
indkommet, at Contracitanten har brugt,

nodvendigt maas skade, ja endelig en ødelægge Laxe-
fiskeri i Ellidaaen, og derom har der heller ikke en-
der Lagen ordet (Dissents), og forøvrigt fremgaaer det
af de under Lagen afgivne Vidneforklaringer, lige-
som ogsaa Hovedcitanten til Brevs for sin Paastand
har fremlagt en Betænkning fra et engelsk Fiskeset-
skab til den engelske Regjering, hvori det udtales,
at Gavn, der sættes udenfor Eltdens Munding, 204 gan-
ske ødelægge Laxefiskeri i Aaen, ligeledes en Udskrift
af sin Regnskabsbog over Fiskeri i Ellidaaen
for Aaret 1862, der iøvrigt er uauthoriseret, - derfor
synes det ^{meget} utroligt, at Regjeringen, da den i 1817 solgte
Kleppur, skulde have solgt Jorden med saadanne
Retigheder som kunde være til Skade for Laxefiske-
riet i Ellidaaen, som dengang og i lang Tid efter dreves
for Kongelig Regjering, ligesom det paa den anden
Side ikke er bevist, at Eiere af Kleppur nogeninde
have drevet saadant Fiskeri for deres Grund.

Rigtig nok fremgaaer det af Amtets Betænkning af
20. Aug. 1829, som er bleven fremlagt i Lagen, og tilskillede
det Kongel. Rentekammer, og som blev foranlediget ved,
at Konferentsr. Stephensen, som dengang eiede Kleppur,
havde klaget og bevidret sig over de ^{brudes høje} Conditioner, hvormed
Laxefiskeri i Ellidaaen efter 1828 var blevet bortforpagtet,

foraavint, udvorte Conditiones hjemlede Fornagernes Ret til
at fiske indenfor Aaens Munding indtil Arbejarkløde og Gjelgjutange,
men Stephensen paastod at Kleppers Jordtilliggende strakte sig
indenfor Gjelgjutange indtil Murtulak, som ses paa Kortet,
men af forudvorte Stiftamtets Betræknung fremgaar, at
Stiftamtet, i Henseende til Jorden Kleppers Fiskeri ligeoverfor
den Ret, som hjemler Laxefiskeriet i Ellidaaen, mener at
det er ligeegyldigt, om Kleppers Jord strækker sig til Gjelgjutange,
eller indenfor samme indtil Murtulak; og den samme
Ansættelse, blot endnu klarere, gjør sig gjældende i den island-
ske Landsoverret Dom fra 5. Dec. 1859, hvor det siges, at,
hvad enten Kleppers Jord naar til eller indenfor Gjelgju-
tange, Eiere af Klepper ligesaa lidt, som tidligere maa
frættage Noget, som kan skade Laxefiskeriet i Ellidaaen,
da dette Fiskeri har alle de samme Rettigheder, som
den gang Kongen var Eier deraf.

Omendkjendt, om den Sag, som ved udvorte Over-
retsdoms blev afgjort, ikke er den samme som her foreligger,
da Dommen ikke er afgjort, om og hvorvidt der tilkommer
Kleppers nogen Fiskeri indenfor Gjelgjutange, uden at der
tages Hensyn til om Kleppers Jord naar til eller indenfor
Gjelgjutange eller ikke, saa synes saa meget dog at være
betændende, at Overretten var af den Mening, at Fiske-
retten overhovedet ikke fulgte med Grundens saaledes, at
den kunde skade Laxefiskeriet.

Af alt det ovenanførte fremgaar, følger, at Retten

ikke skjønner rettere, end at der maa legges den Betydning
 ind i det kongel. Skjøde paa Kleppe fra 1817, at det ikke kom-
 mer i Strid med de Rettigheder, som ere givne Laxefiskeriet i
 Ellidaaen, og som navnlig følger af Auktionsconditionerne
 fra 1828, og kongel. Skjøde fra 1853, thi ikkvorvel de ere yngre
 end Skjødet paa Kleppe, fremgaar det dog tydelig af dem, at
 de just stadfæste de Rettigheder, som havde fulgt Laxefiskeriet
 i Ellidaaen fra gammel Tid, og maa Retten derfor bifalde
 Hovedsagens Ansættelse, der gaar ind paa, at Kleppet in-
 gen Ret til Fiskeri for sin Grund har, forsaavidt det kan
 skade Laxefiskeriet i Ellidaaen, og heraf følger at det ned-
 lagte Fogedforbud maa staa ved Magt; hvormed Sagens
 Omkostninger efter Omstændighederne findes at burde
 opkræves.

Thi kjendes for Ret:

Det gamle Fogedforbud bør ved Magt at staa; Sagens Om-
 kostninger opkræves:

Retten hører.

Clausen.

Vidner:

J. Egilson. A. Hildebrandson.

Dette til Bekræftelse med de mine forand og forbehold-
 sigt. Løjtnant og Quæbringsstyrelses Contor i Havnepord.

Clausen.

Gebyr:
 Beskrivelse 47 Ord - 11re 72^{sk}
 Bekræftelse - - - - 20

 11re 92^{sk}
 elleve Rigsdaler og 92^{sk} A.M.

Foly 15 Dec 1750 & 21 Nedgam - dog sau at
ei hindu Helleni Gang (til Buarðgeni)
og ei hellei nammere Aars M. Bakkes
Ualob i Fjordens - in 50 Færne